

d'una especial autonomia o independència funcional respecte de l'Administració General de l'Estat.

3. El règim jurídic del personal de les entitats Públiques Empresarials que es transformen en Agència podrà continuar sent laboral quan la seua Llei de creació li haja atorgat este caràcter.

4. Els Organismes Públics que no es transformen en Agències Estatals mantindran la seua actual regulació.

5. Als organismes d'investigació científica i tècnica que es transformen en Agències Estatals, els serà aplicable el que disposa la Llei 13/1986, de 14 d'abril, de foment i coordinació general de la investigació científica i tècnica, en el que no s'opose a esta Llei.

6. Els organismes autònoms a què es referix l'article 3.1. f) del Text Refós de la Llei de Contractes de les Administracions Públiques que es transformen en Agències Estatals continuaran mantenint el règim previst en este.

Disposició addicional sexta. Creació de nous organismes públics.

Amb caràcter general, a partir de l'entrada en vigor d'esta Llei, els organismes públics que hagen de crear-se en l'Administració General de l'Estat, adoptaran la configuració d'Agències Estatals, de conformitat amb el procediment de l'article 3 d'esta Llei, sense perjudi del que establix la disposició final primera.

Disposició addicional setima. Relacions amb les Corts Generals.

1. En el marc del que disposen els Reglaments del Congrés i del Senat, els ministres dels Departaments d'adscripció de les Agències Estatals i els presidents d'estes, podran ser requerits per les comissions de les Cambres, a fi d'informar sobre el desenvolupament del Contracte de gestió i la resta d'aspectes de la gestió d'aquelles.

2. Les Agències Estatals, a través del ministre d'adscripció corresponent, remetran anualment a les Corts Generals o a les comissions parlamentàries que corresponguen l'informe general d'activitat aprovat pel Consell Rector, relatiu a les tasques de l'Agència i al grau de compliment dels seus objectius.

Disposició addicional octava. Modificació d'òrgans col·legiats.

S'autoritza el Govern perquè, mitjançant un Reial Decret, suprimisca o modifique la composició, l'adscripció i les competències dels òrgans col·legiats del Govern i de l'Administració General de l'Estat regulats per llei. No obstant això, si l'òrgan col·legiat té participació d'altres Administracions Públiques diferents de la de l'Estat o d'organitzacions representatives d'interessos socials, la seua modificació haurà de respectar la seua presència en este.

Disposició addicional novena.

En el termini de 12 mesos a partir de l'aprovació de la Llei, el Govern remetrà al Parlament un informe sobre els actuals Organismes públics i Fundacions per a la seua eventual transformació en Agències o la conservació del mateix règim.

Disposició final primera. Modificació de la Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'Organització i Funcionament de l'Administració General de l'Estat.

L'article 43 de la Llei 6/1997, de 14 d'abril, d'Organització i Funcionament de l'Administració General de l'Estat, es modifica com seguix:

U. L'apartat 1 de l'article 43 queda redactat de la manera següent:

- «1. Els Organismes públics es classifiquen en:
- Organismes autònoms.
  - Entitats públiques empresarials.
  - Agències Estatals, que es regiran per la seua normativa específica i, supletòriament, per esta Llei.»

Dos. S'addiciona un nou apartat 4 a l'article 43, que queda redactat de la manera següent:

«4. Les Agències Estatals s'adscriuen al Ministeri que exercisca la iniciativa en la seua creació. Les funcions de direcció estratègica, avaluació i control de resultats i de l'activitat de les Agències Estatals s'articularen a través del Contracte de gestió previst en la normativa reguladora d'estes.»

Disposició final segona. Entrada en vigor.

Esta Llei entrarà en vigor l'endemà de la publicació en el «Boletín Oficial del Estado».

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats, que complisquen esta llei i que la facen complir.

Madrid, 18 de juliol de 2006.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,

JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

13087 LLEI ORGÀNICA 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya. («BOE» 172, de 20-7-2006.)

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei orgànica.

Sapieu: Que les Corts Generals l'han aprovat, els ciutadans de Catalunya han ratificat en referèndum i jo sancione la Llei orgànica següent.

PREÀMBUL

Catalunya ha anat construint-se al llarg del temps amb les aportacions d'energies de moltes generacions, de moltes tradicions i cultures, que hi han trobat una terra d'acollida.

El poble de Catalunya ha mantingut al llarg dels segles una vocació constant d'autogovern, encarnada en institucions pròpies com la Generalitat –que va ser creada el 1359 en les Corts de Cervera– i en un ordenament jurídic específic arreplegat, entre altres recopilacions de normes, en les «Constitucions i altres drets de Catalunya». Després de 1714, han sigut diversos els intents de recuperació de les institucions d'autogovern. En este itinerari històric constitueixen fites destacades, entre altres, la Mancomunitat de 1914, la recuperació de la Generalitat amb l'Estatut de 1932, el seu restabliment el 1977 i l'Estatut de 1979,

nascut amb la democràcia, la Constitució de 1978 i l'Estat de les autonomies.

La llibertat col·lectiva de Catalunya troba en les institucions de la Generalitat el nexa amb una història d'afirmació i respecte dels drets fonamentals i de les llibertats públiques de la persona i dels pobles; història que els hòmens i les dones de Catalunya volen prosseguir amb la finalitat de fer possible la construcció d'una societat democràtica i avançada, de benestar i progrés, solidària amb el conjunt d'Espanya i unida a Europa.

El poble català continua proclamant hui com a valors superiors de la seua vida col·lectiva la llibertat, la justícia i la igualtat, i manifesta la seua voluntat d'avançar per una via de progrés que assegure una qualitat de vida digna per a tots els qui viuen i treballen a Catalunya.

Els poders públics estan al servici de l'interés general i dels drets de la ciutadania, amb respecte al principi de subsidiarietat.

És per tot això que, seguint l'esperit del Preàmbul de l'Estatut de 1979, el present Estatut assumix que:

Catalunya és un país ric en territoris i gent, una diversitat que la defineix i l'enriquit des de fa segles i l'enfortix per als temps venidors.

Catalunya és una comunitat de persones lliures per a persones lliures on cada u pot viure i expressar identitats diverses, amb un decidit compromís comunitari basat en el respecte a la dignitat de totes i cada una de les persones.

L'aportació de tots els ciutadans i les ciutadanes ha configurat una societat integradora, amb l'esforç com a valor i amb capacitat innovadora i emprenedora, valors que continuen impulsant el seu progrés.

L'autogovern de Catalunya es fonamenta en la Constitució, i en els drets històrics del poble català que, en el marc d'aquella, donen origen en este Estatut al reconeixement d'una posició singular de la Generalitat. Catalunya vol desenvolupar la seua personalitat política en el marc d'un Estat que reconeix i respecta la diversitat d'identitats dels pobles d'Espanya.

La tradició cívica i associativa de Catalunya ha subratllat sempre la importància de la llengua i la cultura catalanes, dels drets i dels deures, del saber, de la formació, de la cohesió social, del desenvolupament sostenible i de la igualtat de drets, hui, en especial, de la igualtat entre dones i hòmens.

Catalunya, a través de l'Estat, participa en la construcció del projecte polític de la Unió Europea, els valors i objectius de la qual compartix.

Catalunya, des de la seua tradició humanista, afirma el seu compromís amb tots els pobles per a construir un orde mundial pacífic i just.

El Parlament de Catalunya, recollint el sentiment i la voluntat de la ciutadania de Catalunya, ha definit Catalunya com a nació de forma àmpliament majoritària. La Constitució Espanyola, en l'article segon, reconeix la realitat nacional de Catalunya com a nacionalitat.

En exercici del dret inalienable de Catalunya a l'autogovern, els parlamentaris catalans proposen, la Comissió Constitucional del Congrés dels Diputats acorda, les Corts Generals aproven i el poble de Catalunya ratifica este Estatut.

TÍTOL PRELIMINAR

Article 1. *Catalunya.*

Catalunya, com a nacionalitat, exercix el seu autogovern constituïda en Comunitat Autònoma d'acord amb la Constitució i amb el present Estatut, que és la seua norma institucional bàsica.

Article 2. *La Generalitat.*

1. La Generalitat és el sistema institucional en què s'organitza políticament l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat està integrada pel Parlament, la Presidència de la Generalitat, el Govern i les altres institucions que estableix el capítol V, del títol II.

3. Els municipis, les vegueries, les comarques i els altres ens locals que les lleis determinen, també integren el sistema institucional de la Generalitat, com a ens en què esta s'organitza territorialment, sense perjuí de la seua autonomia.

4. Els poders de la Generalitat emanen del poble de Catalunya i s'exercixen d'acord amb el que estableix el present Estatut i la Constitució.

Article 3. *Marc polític.*

1. Les relacions de la Generalitat amb l'Estat es fonamenten en el principi de la lleialtat institucional mútua i es regixen pel principi general segons el qual la Generalitat és Estat, pel principi d'autonomia, pel de bilateralitat i també pel de multilateralitat.

2. Catalunya té en l'Estat espanyol i en la Unió Europea el seu espai polític i geogràfic de referència i incorpora els valors, els principis i les obligacions que deriven del fet de formar-ne part.

Article 4. *Drets i principis rectors.*

1. Els poders públics de Catalunya han de promoure el ple exercici de les llibertats i els drets que reconeixen el present Estatut, la Constitució, la Unió Europea, la Declaració Universal de Drets Humans, el Conveni Europeu per a la Protecció dels Drets Humans i els altres tractats i convenis internacionals subscrits per Espanya que reconeixen i garantixen els drets i les llibertats fonamentals.

2. Els poders públics de Catalunya han de promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat dels individus i dels grups siguen reals i efectives; han de facilitar la participació de totes les persones en la vida política, econòmica, cultural i social, i han de reconèixer el dret dels pobles a conservar i desenvolupar la seua identitat.

3. Els poders públics de Catalunya han de promoure els valors de la llibertat, la democràcia, la igualtat, el pluralisme, la pau, la justícia, la solidaritat, la cohesió social, l'equitat de gènere i el desenvolupament sostenible.

Article 5. *Els drets històrics.*

L'autogovern de Catalunya es fonamenta també en els drets històrics del poble català, en les seues institucions seculars i en la tradició jurídica catalana, que el present Estatut incorpora i actualitza a l'empara de l'article 2, la disposició transitòria segona i altres preceptes de la Constitució, dels quals deriva el reconeixement d'una posició singular de la Generalitat en relació amb el dret civil, la llengua, la cultura, la projecció d'estes en l'àmbit educatiu, i el sistema institucional en què s'organitza la Generalitat.

Article 6. *La llengua pròpia i les llengües oficials.*

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les Administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment utilitzada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen dret a utilitzar les dos llen-

gües oficials i els ciutadans de Catalunya el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'estos drets i el compliment d'este deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no pot haver-hi discriminació per l'ús de qualsevol de les dos llengües.

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català en la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que compartixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A estos efectes, la Generalitat i l'Estat, segons siga procedent, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada aranés a l'Aran, és la llengua pròpia d'este territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen el present Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 7. *La condició política de catalans.*

1. Gaudixen de la condició política de catalans o ciutadans de Catalunya els ciutadans espanyols que tenen veïnatge administratiu a Catalunya. Els seus drets polítics s'exercixen d'acord amb este Estatut i les lleis.

2. Gaudixen, com a catalans, dels drets polítics definits pel present Estatut els espanyols residents a l'estranger que han tingut a Catalunya l'últim veïnatge administratiu, així com els seus descendents que mantenen esta ciutadania, si així ho sol·liciten, en la forma que determine la llei.

Article 8. *Símbols de Catalunya.*

1. Catalunya, definida com a nacionalitat en l'article primer, té com a símbols nacionals la bandera, la festa i l'himne.

2. La bandera de Catalunya és la tradicional de quatre barres roges en fons groc i ha de ser present als edificis públics i en els actes oficials que tinguen lloc a Catalunya.

3. La festa de Catalunya és la Diada de l'Onze de Setembre.

4. L'himne de Catalunya és «Els segadors».

5. El Parlament ha de regular les distintes expressions del marc simbòlic de Catalunya i ha de fixar-ne l'orde protocol·lari.

6. La protecció jurídica dels símbols de Catalunya és la que correspon als altres símbols de l'Estat.

Article 9. *El territori.*

El territori de Catalunya és el que correspon als límits geogràfics i administratius de la Generalitat en el moment de l'entrada en vigor del present Estatut.

Article 10. *La capital.*

La capital de Catalunya és la ciutat de Barcelona, que és la seu permanent del Parlament, de la Presidència de la Generalitat i del Govern, sense perjudici que el Parlament i el Govern puguen reunir-se en altres llocs de Catalunya, d'acord amb el que estableixen, respectivament, el Reglament del Parlament i la llei.

Article 11. *L'Aran.*

1. El poble aranés exercix l'autogovern per mitjà del present Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres institucions pròpies.

2. Els ciutadans de Catalunya i les seues institucions polítiques reconeixen l'Aran com una realitat occitana dotada d'identitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensa pels aranesos al llarg dels segles. El present Estatut reconeix, empara i respecta esta singularitat i reconeix l'Aran com a entitat territorial singular dins de Catalunya, la qual és objecte d'una particular protecció per mitjà d'un règim jurídic especial.

Article 12. *Els territoris amb vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya.*

La Generalitat ha de promoure la comunicació, l'intercanvi cultural i la cooperació amb les comunitats i els territoris, pertanyents o no a l'Estat espanyol, que tenen vincles històrics, lingüístics i culturals amb Catalunya. A estos efectes, la Generalitat i l'Estat, segons siga procedent, poden subscriure convenis, tractats i altres instruments de col·laboració en tots els àmbits, que poden incloure la creació d'organismes comuns.

Article 13. *Les comunitats catalanes a l'exterior.*

La Generalitat, en els termes establits per la llei, ha de fomentar els vincles socials, econòmics i culturals amb les comunitats catalanes a l'exterior i ha de prestar-los l'assistència necessària. Amb este fi, la Generalitat, segons siga procedent, pot formalitzar acords de cooperació amb les institucions públiques i privades dels territoris i els països on es troben les comunitats catalanes a l'exterior i pot sol·licitar a l'Estat la subscripció de tractats internacionals sobre esta matèria.

Article 14. *Eficàcia territorial de les normes.*

1. Les normes i disposicions de la Generalitat i el dret civil de Catalunya tenen eficàcia territorial, sense perjudici de les excepcions que puguen establir-se en cada matèria i de les situacions que hagen de regir-se per l'estatut personal o altres normes d'extraterritorialitat.

2. Els estrangers que adquirixen la nacionalitat espanyola queden sotmesos al dret civil català mentres mantinguen el veïnatge administratiu a Catalunya, llevat que manifesten la seua voluntat en contra.

TÍTOL I

Drets, deures i principis rectors

CAPÍTOL I

Drets i deures de l'àmbit civil i social

Article 15. *Drets de les persones.*

1. Els ciutadans de Catalunya són titulars dels drets i deures reconeguts per les normes a què es referix l'article 4.1.

2. Totes les persones tenen dret a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, de maltractaments i de qualsevol tipus de discriminació, i tenen dret al lliure desenvolupament de la seua personalitat i capacitat personal.

3. Els drets que el present Estatut reconeix als ciutadans de Catalunya poden estendre's a altres persones, en els termes que estableixen les lleis.

Article 16. Drets en l'àmbit de les famílies.

Totes les persones tenen dret, d'acord amb els requisits establits per la llei, a rebre prestacions socials i ajudes públiques per a atendre les càrregues familiars.

Article 17. Drets dels menors.

Els menors tenen dret a rebre l'atenció integral necessària per al desenvolupament de la seua personalitat i el seu benestar en el context familiar i social.

Article 18. Drets de les persones majors.

Les persones majors tenen dret a viure amb dignitat, lliures d'explotació i de maltractaments, sense que puguen ser discriminades a causa de l'edat.

Article 19. Drets de les dones.

1. Totes les dones tenen dret al lliure desenvolupament de la seua personalitat i capacitat personal, i a viure amb dignitat, seguretat i autonomia, lliures d'explotació, maltractaments i qualsevol tipus de discriminació.

2. Les dones tenen dret a participar en condicions d'igualtat d'oportunitats amb els hòmens en tots els àmbits públics i privats.

Article 20. Dret a viure amb dignitat el procés de la mort.

1. Totes les persones tenen dret a rebre un adequat tractament del dolor i cures paliatives integrals i a viure amb dignitat el procés de la seua mort.

2. Totes les persones tenen dret a expressar la seua voluntat de forma anticipada per a deixar constància de les instruccions sobre les intervencions i els tractaments mèdics que puguen rebre, que han de ser respectades en els termes que establixen les lleis, especialment pel personal sanitari quan no estiguen en condicions d'expressar personalment la seua voluntat.

Article 21. Drets i deures en l'àmbit de l'educació.

1. Totes les persones tenen dret a una educació de qualitat i a accedir a esta en condicions d'igualtat. La Generalitat ha d'establir un model educatiu d'interès públic que garantisca estos drets.

2. Les mares i els pares tenen garantit, d'acord amb els principis establits per l'article 37.4, el dret que els assistix perquè els seus fills i filles reben la formació religiosa i moral que estiga d'acord amb les seues conviccions en les escoles de titularitat pública, en les quals l'ensenyament és laic.

3. Els centres docents privats poden ser sostinguts amb fons públics d'acord amb el que determinen les lleis, per a garantir els drets d'accés en condicions d'igualtat i a la qualitat de l'ensenyament.

4. L'ensenyament és gratuït en totes les etapes obligatòries i en els altres nivells que s'establisquen per llei.

5. Totes les persones tenen dret a la formació professional i a la formació permanent, en els termes establits per les lleis.

6. Totes les persones tenen dret a disposar, en els termes i les condicions que establisquen les lleis, d'ajudes públiques per a satisfer els requeriments educatius i per a accedir en igualtat de condicions als nivells educatius superiors, en funció dels seus recursos econòmics, aptituds i preferències.

7. Les persones amb necessitats educatives especials tenen dret a rebre el suport necessari que els permeta

accedir al sistema educatiu, d'acord amb el que establixen les lleis.

8. Els membres de la comunitat educativa tenen dret a participar en els assumptes escolars i universitaris en els termes establits per les lleis.

Article 22. Drets i deures en l'àmbit cultural.

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a la cultura i al desenvolupament de les seues capacitats creatives individuals i col·lectives.

2. Totes les persones tenen el deure de respectar i preservar el patrimoni cultural.

Article 23. Drets en l'àmbit de la salut.

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat i gratuïtat als servicis sanitaris de responsabilitat pública, en els termes que s'establixen per llei.

2. Els usuaris de la sanitat pública tenen dret al respecte de les seues preferències pel que fa a l'elecció de metge o metgessa i de centre sanitari, en els termes i les condicions que establixen les lleis.

3. Totes les persones, pel que fa als servicis sanitaris públics i privats, tenen dret a ser informades sobre els servicis a què poden accedir i els requisits necessaris per usar-los; sobre els tractaments mèdics i els seus riscos, abans que els siguen aplicats; a donar el consentiment per a qualsevol intervenció; a accedir a la història clínica pròpia, i a la confidencialitat de les dades relatives a la salut pròpia, en els termes que s'establixen per llei.

Article 24. Drets en l'àmbit dels servicis socials.

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat a les prestacions de la xarxa de servicis socials de responsabilitat pública, a ser informades sobre estes prestacions i a donar el consentiment per a qualsevol actuació que els afecte personalment, en els termes que establixen les lleis.

2. Les persones amb necessitats especials, per a mantindre l'autonomia personal en les activitats de la vida diària, tenen dret a rebre l'atenció adequada a la seua situació, d'acord amb les condicions que legalment s'establixen.

3. Les persones o les famílies que es troben en situació de pobresa tenen dret a accedir a una renda garantida de ciutadania que els assegure els mínims d'una vida digna, d'acord amb les condicions que legalment s'establixen.

4. Les organitzacions del tercer sector social tenen dret a exercir les seues funcions en els àmbits de la participació i la col·laboració socials.

Article 25. Drets en l'àmbit laboral.

1. Els treballadors tenen dret a formar-se i promoure's professionalment i a accedir de forma gratuïta als servicis públics d'ocupació.

2. Les persones excloses del mercat de treball perquè no han pogut accedir o reinserir-se en este i no disposen de mitjans de subsistència propis tenen dret a percebre prestacions i recursos no contributius de caràcter paliatiu, en els termes establits per llei.

3. Tots els treballadors tenen dret a exercir les tasques laborals i professionals en condicions de garantia per a la salut, la seguretat i la dignitat de les persones.

4. Els treballadors, o els seus representants, tenen dret a la informació, la consulta i la participació en les empreses.

5. Les organitzacions sindicals i empresarials tenen dret a exercir les seues funcions en els àmbits de la concertació social, la participació i la col·laboració social.

Article 26. Drets en l'àmbit de la vivenda.

Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a una vivenda digna, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garantisca este dret, amb les condicions que la llei determine.

Article 27. Drets i deures amb relació al medi ambient.

1. Totes les persones tenen dret a viure en un medi equilibrat, sostenible i respectuós amb la salut, d'acord amb els estàndards i els nivells de protecció que determinen les lleis. Tenen també dret a gaudir dels recursos naturals i del paisatge en condicions d'igualtat i tenen el deure de fer-ne un ús responsable i evitar-ne el balafament.

2. Totes les persones tenen dret a la protecció enfront de les distintes formes de contaminació, d'acord amb els estàndards i els nivells que es determinen per llei. Tenen també el deure de col·laborar en la conservació del patrimoni natural i en les actuacions que tendisquen a eliminar les diferents formes de contaminació, amb l'objectiu de mantindre'l i conservar-lo per a les generacions futures.

3. Totes les persones tenen dret a accedir a la informació mediambiental de què disposen els poders públics. El dret d'informació només pot ser limitat per motius d'orde públic justificats, en els termes que estableixen les lleis.

Article 28. Drets dels consumidors i usuaris.

1. Les persones, en la seua condició de consumidores i usuàries de béns i de servicis, tenen dret a la protecció de la seua salut i seguretat. Tenen també dret a una informació veraç i comprensible sobre les característiques i els preus dels productes i dels servicis, a un règim de garanties dels productes adquirits i dels subministraments contractats i a la protecció dels seus interessos econòmics enfront de conductes abusives, negligents o fraudulentas.

2. Els consumidors i usuaris tenen dret a ser informats i a participar, directament o per mitjà dels seus representants, pel que fa a les Administracions públiques de Catalunya, en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL II

Dels drets en l'àmbit polític i de l'Administració

Article 29. Dret de participació.

1. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar en condicions d'igualtat en els assumptes públics de Catalunya, de forma directa o bé a través de representants, en els supòsits i en els termes que estableixen el present Estatut i les lleis.

2. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a elegir els seus representants en els òrgans polítics representatius i a presentar-se com a candidats, d'acord amb les condicions i els requisits que estableixen les lleis.

3. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure i presentar iniciatives legislatives al Parlament, en els termes que estableixen el present Estatut i les lleis.

4. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a participar, directament o a través d'entitats associatives, en el procés d'elaboració de les lleis del Parlament, a través dels procediments que estableisca el Reglament del Parlament.

5. Totes les persones tenen dret a dirigir peticions i a plantejar queixes, en la forma i amb els efectes que estableixen les lleis, a les institucions i l'Administració de la Generalitat, així com als ens locals de Catalunya, en matèries de les competències respectives. La llei ha d'establir les condicions d'exercici i els efectes d'este dret i les obligacions de les institucions receptores.

6. Els ciutadans de Catalunya tenen dret a promoure la convocatòria de consultes populars per part de la Generalitat i els ajuntaments, en matèria de les competències respectives, en la forma i les condicions que les lleis estableixen.

Article 30. Drets d'accés als servicis públics i a una bona Administració.

1. Totes les persones tenen dret a accedir en condicions d'igualtat als servicis públics i als servicis econòmics d'interés general. Les Administracions públiques han de fixar les condicions d'accés i els estàndards de qualitat d'estos servicis, amb independència del règim de la seua prestació.

2. Totes les persones tenen dret a ser tractades pels poders públics de Catalunya, en els assumptes que les afecten, de forma imparcial i objectiva, i que l'actuació dels poders públics siga proporcionada a les finalitats que la justifiquen.

3. Les lleis han de regular les condicions d'exercici i les garanties dels drets a què es referixen els apartats 1 i 2 i determinar els casos en què les Administracions públiques de Catalunya i els servicis públics que en depenen han d'adoptar una carta de drets dels usuaris i d'obligacions dels prestadors.

Article 31. Dret a la protecció de les dades personals.

Totes les persones tenen dret a la protecció de les dades personals contingudes en els fitxers que són competència de la Generalitat i el dret a accedir-hi a estos, a examinar-los i a obtindre'n la correcció. Una autoritat independent, designada pel Parlament, ha de vetllar pel respecte d'estos drets en els termes que estableixen les lleis.

CAPÍTOL III

Drets i deures lingüístics

Article 32. Drets i deures de coneixement i ús de les llengües.

Totes les persones tenen dret a no ser discriminades per raons lingüístiques. Els actes jurídics realitzats en qualsevol de les dos llengües oficials tenen, quant a la llengua, plena validesa i eficàcia.

Article 33. Drets lingüístics davant de les Administracions públiques i les institucions estatals.

1. Els ciutadans tenen el dret d'opció lingüística. En les relacions amb les institucions, les organitzacions i les Administracions públiques a Catalunya, totes les persones tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegisquen. Este dret obliga les institucions, organitzacions i Administracions públiques, inclosa l'Administració electoral a Catalunya, i, en general, les entitats privades que en depenen quan exercixen funcions públiques.

2. Totes les persones, en les relacions amb l'Administració de Justícia, el Ministeri Fiscal, el notariat i els registres públics, tenen dret a utilitzar la llengua oficial que elegisquen en totes les actuacions judicials, notarials i registrals, i a rebre tota la documentació oficial emesa a Catalunya en la llengua sol·licitada, sense que puguin patir indefensió ni dilacions indegudes a causa de la llengua utilitzada, ni se'ls puga exigir cap tipus de traducció.

3. Per a garantir el dret d'opció lingüística, els jutges i els magistrats, els fiscals, els notaris, els registradors de la propietat i mercantils, els encarregats del Registre Civil i el personal al servei de l'Administració de Justícia, per a prestar els seus servicis a Catalunya, han d'acreditar, en la forma establida en les lleis, que tenen un nivell de coneixement adequat i suficient de les llengües oficials, que els fa aptes per a exercir les funcions pròpies del seu càrrec o el seu lloc de treball.

4. Per a garantir el dret d'opció lingüística, l'Administració de l'Estat situada a Catalunya ha d'acreditar que el personal al seu servei té un nivell de coneixement adequat i suficient de les dos llengües oficials, que el fa apte per a exercir les funcions pròpies del seu lloc de treball.

5. Els ciutadans de Catalunya tenen el dret a relacionar-se per escrit en català amb els òrgans constitucionals i amb els òrgans jurisdiccionals d'àmbit estatal, d'acord amb el procediment establert per la legislació corresponent. Estes institucions han d'atendre i han de tramitar els escrits presentats en català que tindran, en tot cas, plena eficàcia jurídica.

Article 34. *Drets lingüístics dels consumidors i usuaris.*

Totes les persones tenen dret a ser ateses oralment i per escrit en la llengua oficial que elegisquen en la seua condició d'usuàries o consumidores de béns, productes i servicis. Les entitats, les empreses i els establiments oberts al públic a Catalunya queden subjectes al deure de disponibilitat lingüística en els termes establits per llei.

Article 35. *Drets lingüístics en l'àmbit de l'ensenyament.*

1. Totes les persones tenen dret a rebre l'ensenyament en català, d'acord amb el que estableix el present Estatut. El català ha d'utilitzar-se normalment com a llengua vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament universitari i en el no universitari.

2. Els alumnes tenen dret a rebre l'ensenyament en català en l'ensenyament no universitari. Tenen també el dret i el deure de conèixer amb suficiència oral i escrita el català i el castellà en finalitzar l'ensenyament obligatori, siga quina siga la seua llengua habitual en incorporar-se a l'ensenyament. L'ensenyament del català i el castellà ha de tindre una presència adequada en els plans d'estudis.

3. Els alumnes tenen dret a no ser separats en centres ni en grups de classe distints per raó de la seua llengua habitual.

4. Els alumnes que s'incorporen més tard de l'edat corresponent al sistema escolar de Catalunya gaudixen del dret a rebre un suport lingüístic especial si la falta de comprensió els dificulta seguir amb normalitat l'ensenyament.

5. El professorat i l'alumnat dels centres universitaris tenen dret a expressar-se, oralment i per escrit, en la llengua oficial que elegisquen.

Article 36. *Drets amb relació a l'aranés.*

1. A l'Aran totes les persones tenen el dret a conèixer i utilitzar l'aranés i a ser ateses oralment i per escrit en aranés en les seues relacions amb les Administracions

públiques i amb les entitats públiques i privades que en depenen.

2. Els ciutadans d'Aran tenen el dret a utilitzar l'aranés en les seues relacions amb la Generalitat.

3. Han de determinar-se per llei els altres drets i deures lingüístics amb relació a l'aranés.

CAPÍTOL IV

Garanties dels drets estatutaris

Article 37. *Disposicions generals.*

1. Els drets reconeguts pels capítols I, II i III del present títol vinculen tots els poders públics de Catalunya i, d'acord amb la naturalesa de cada dret, els particulars. Les disposicions dictades pels poders públics de Catalunya han de respectar estos drets i han d'interpretar-se i aplicar-se en el sentit més favorable per a la seua plena efectivitat.

Els drets reconeguts en els articles 32 i 33 vinculen també l'Administració General de l'Estat a Catalunya.

2. El Parlament ha d'aprovar per llei la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya. Les disposicions del present article relatives als drets reconeguts pels capítols I, II i III del present títol s'apliquen també als drets reconeguts per la dita Carta.

3. La regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts pels capítols I, II i III del present títol han de realitzar-se per llei del Parlament.

4. Els drets i principis del present títol no suposaran una alteració del règim de distribució de competències, ni la creació de títols competencials nous o la modificació dels que ja existixen. Cap de les disposicions d'este títol pot ser desplegada, aplicada o interpretada de manera que reduísca o limite els drets fonamentals reconeguts per la Constitució i pels tractats i convenis internacionals ratificats per Espanya.

Article 38. *Tutela.*

1. Els drets reconeguts pels capítols I, II i III del present títol i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya són tutelats pel Consell de Garanties Estatutàries, d'acord amb el que estableix l'article 76.2.b) i c).

2. Els actes que vulneren els drets reconeguts pels capítols I, II i III del present títol i per la Carta dels Drets i Deures dels Ciutadans de Catalunya seran objecte de recurs davant del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, d'acord amb els procediments establits en les lleis.

CAPÍTOL V

Principis rectors

Article 39. *Disposicions generals.*

1. Els poders públics de Catalunya han d'orientar les polítiques públiques d'acord amb els principis rectors que estableixen la Constitució i el present Estatut. En l'exercici de les seues competències, els poders públics de Catalunya han de promoure i adoptar les mesures necessàries per a garantir la seua plena eficàcia.

2. El reconeixement, el respecte i la protecció dels principis rectors informen la legislació positiva, la pràctica judicial i l'actuació dels poders públics.

3. Els principis rectors són exigibles davant de la jurisdicció, d'acord amb el que determinen les lleis i les altres disposicions que els despleguen.

Article 40. *Protecció de les persones i de les famílies.*

1. Els poders públics han de tindre com a objectiu la millora de la qualitat de vida de totes les persones.

2. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica, econòmica i social de les distintes modalitats de família previstes en les lleis, com a estructura bàsica i factor de cohesió social i com a primer nucli de convivència de les persones. Així mateix, han de promoure les mesures econòmiques i normatives de suport a les famílies dirigides a garantir la conciliació de la vida laboral i familiar i a tindre descendència, amb especial atenció a les famílies nombroses.

3. Els poders públics han de garantir la protecció dels xiquets, especialment contra tota forma d'explotació, abandó, maltractaments o crueltat i de la pobresa i els seus efectes. En totes les actuacions dutes a terme pels poders públics o per institucions privades l'interés superior del xiquet ha de ser prioritari.

4. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que afavorisquen l'emancipació dels jòvens, facilitant-los l'accés al món laboral i a la vivenda perquè puguen desenvolupar el seu propi projecte de vida i participar en igualtat de drets i deures en la vida social i cultural.

5. Els poders públics han de garantir la protecció jurídica de les persones amb discapacitats i han de promoure la seua integració social, econòmica i laboral. També han d'adoptar les mesures necessàries per a suplir o complementar el suport del seu entorn familiar directe.

6. Els poders públics han de garantir la protecció de les persones majors perquè puguen portar una vida digna i independent i participar en la vida social i cultural. També han de procurar la plena integració de les persones majors en la societat per mitjà de polítiques públiques basades en el principi de solidaritat intergeneracional.

7. Els poders públics han de promoure la igualtat de les distintes unions estables de parella, tenint en compte les seues característiques, amb independència de l'orientació sexual dels seus membres. La llei ha de regular les dites unions i altres formes de convivència i els seus efectes.

8. Els poders públics han de promoure la igualtat de totes les persones amb independència del seu origen, nacionalitat, sexe, raça, religió, condició social o orientació sexual, així com promoure l'eradicació del racisme, de l'antisemitisme, de la xenofòbia, de l'homofòbia i de qualsevol altra expressió que atempte contra la igualtat i la dignitat de les persones.

Article 41. *Perspectiva de gènere.*

1. Els poders públics han de garantir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i hòmens en l'accés a l'ocupació, la formació, la promoció professional, les condicions de treball, inclosa la retribució, i en totes les altres situacions, així com garantir que les dones no siguen discriminades per causa d'embaràs o maternitat.

2. Els poders públics han de garantir la transversalitat en la incorporació de la perspectiva de gènere i de les dones en totes les polítiques públiques per a aconseguir la igualtat real i efectiva i la paritat entre dones i hòmens.

3. Les polítiques públiques han de garantir que es faça front de manera integral a totes les formes de violència contra les dones i als actes de caràcter sexista i discriminatori; han de fomentar el reconeixement del paper de les dones en els àmbits cultural, històric, social i econòmic, i han de promoure la participació dels grups i les associacions de dones en l'elaboració i avaluació de dites polítiques.

4. Els poders públics han de reconèixer i tindre en compte el valor econòmic del treball de cura i atenció en l'àmbit domèstic i familiar en la fixació de les seues polítiques econòmiques i socials.

5. Els poders públics, en l'àmbit de les seues competències i en els supòsits previstos en la llei, han de vetlar perquè la lliure decisió de la dona siga determinant en tots els casos que puguen afectar la seua dignitat, integritat i benestar físic i mental, en particular en el que concierneix al propi cos i a la seua salut reproductiva i sexual.

Article 42. *La cohesió i el benestar socials.*

1. Els poders públics han de promoure polítiques públiques que fomenten la cohesió social i que garantisquen un sistema de servicis socials, de titularitat pública i concertada, adequat als indicadors econòmics i socials de Catalunya.

2. Els poders públics han de vetlar per la plena integració social, econòmica i laboral de les persones i els col·lectius més necessitats de protecció, especialment dels que es troben en situació de pobresa i risc d'exclusió social.

3. Els poders públics han de vetlar per la dignitat, la seguretat i la protecció integral de les persones, especialment de les més vulnerables.

4. Els poders públics han de garantir la qualitat del servici i la gratuïtat de l'assistència sanitària pública en els termes que estableix la llei.

5. Els poders públics han de promoure polítiques preventives i comunitàries i han de garantir la qualitat del servici i la gratuïtat dels servicis socials que les lleis determinen com a bàsics.

6. Els poders públics han de mamprendre les accions necessàries per a establir un règim d'acollida de les persones immigrades i han de promoure les polítiques que garantisquen el reconeixement i l'efectivitat dels drets i deures de les persones immigrades, la igualtat d'oportunitats, les prestacions i les ajudes que permeten la seua plena acomodació social i econòmica i la participació en els assumptes públics.

7. Els poders públics han de vetlar per la convivència social, cultural i religiosa entre totes les persones a Catalunya i pel respecte a la diversitat de creences i conviccions ètiques i filosòfiques de les persones, i han de fomentar les relacions interculturals per mitjà de l'impuls i la creació d'àmbits de coneixement recíproc, diàleg i mediació. També han de garantir el reconeixement de la cultura del poble gitano com a salvaguarda de la realitat històrica d'este poble.

Article 43. *Foment de la participació.*

1. Els poders públics han de promoure la participació social en l'elaboració, prestació i avaluació de les polítiques públiques, així com la participació individual i associativa en els àmbits cívic, social, cultural, econòmic i polític, amb ple respecte als principis de pluralisme, lliure iniciativa i autonomia.

2. Els poders públics han de facilitar la participació i representació ciutadanes i polítiques, amb especial atenció a les zones menys poblades del territori.

3. Els poders públics han de procurar que les campanyes institucionals que s'organitzen en ocasió dels processos electorals tinguen com a finalitat la de promoure la participació ciutadana i que els electors reben dels mitjans de comunicació una informació veraç, objectiva, neutral i respectuosa del pluralisme polític sobre les candidatures que concorren en els processos electorals.

Article 44. Educació, investigació i cultura.

1. Els poders públics han de garantir la qualitat del sistema d'ensenyament i han d'impulsar una formació humana, científica i tècnica de l'alumnat basada en els valors socials d'igualtat, solidaritat, llibertat, pluralisme, responsabilitat cívica i els altres que fonamenten la convivència democràtica.

2. Els poders públics han de promoure el coneixement suficient d'una tercera llengua en finalitzar l'ensenyament obligatori.

3. Els poders públics han de promoure i impulsar la implicació i la participació de la família en l'educació dels fills i les filles, en el marc de la comunitat educativa, i han de facilitar i promoure l'accés a les activitats d'educació en el temps lliure.

4. Els poders públics han de fomentar la investigació i la investigació científica de qualitat, la creativitat artística i la conservació i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya.

5. Els poders públics han d'emprendre les accions necessàries per a facilitar a totes les persones l'accés a la cultura, als béns i als servicis culturals i al patrimoni cultural, arqueològic, històric, industrial i artístic de Catalunya.

Article 45. Àmbit socioeconòmic.

1. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a promoure el progrés econòmic i el progrés social de Catalunya i dels seus ciutadans, basats en els principis de la solidaritat, la cohesió, el desenvolupament sostenible i la igualtat d'oportunitats.

2. Els poders públics han de promoure una distribució de la renda personal i territorial més equitativa en el marc d'un sistema català de benestar.

3. Els poders públics han d'adoptar les mesures necessàries per a garantir els drets laborals i sindicals dels treballadors, han d'impulsar i han de promoure la seua participació en les empreses i les polítiques d'ocupació plena, de foment de l'estabilitat laboral, de formació de les persones treballadores, de prevenció de riscos laborals, de seguretat i higiene en el treball, de creació d'unes condicions dignes en el lloc de treball, de no discriminació per raó de gènere i de garantia del descans necessari i vacances retribuïdes.

4. La Generalitat ha de promoure la creació d'un espai català de relacions laborals establert en funció de la realitat productiva i empresarial específica de Catalunya i dels seus agents socials, en el qual han d'estar representades les organitzacions sindicals i empresarials i l'Administració de la Generalitat. En este marc, els poders públics han de fomentar una pràctica pròpia de diàleg social, de concertació, de negociació col·lectiva, de resolució extrajudicial de conflictes laborals i de participació en el desenvolupament i la millora de l'entramat productiu.

5. La Generalitat ha d'afavorir l'exercici de l'activitat empresarial i l'esperit emprenedor tenint en compte la responsabilitat social de l'empresa, la lliure iniciativa i les condicions de competència, i ha de protegir especialment l'economia productiva, l'activitat dels emprenedors autònoms i la de la xicoteta i mitjana empreses. La Generalitat ha de fomentar l'acció de les cooperatives i les societats laborals i ha d'estimular les iniciatives de l'economia social.

6. Les organitzacions sindicals i empresarials han de participar en la definició de les polítiques públiques que els afecten. La Generalitat ha de promoure la mediació i l'arbitratge per a la resolució de conflictes d'interessos entre els diversos agents socials.

7. Les organitzacions professionals i les corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals i les entitats associatives del tercer sector han de ser consultades en la definició de les polítiques públiques que els afecten.

8. La Generalitat, en consideració a les funcions social, cultural i de promoció econòmica que exercixen les caixes d'estalvi, ha de protegir l'autonomia institucional i ha de promoure la contribució social de les dites entitats a les estratègies econòmiques i socials dels distints territoris de Catalunya.

Article 46. Medi ambient, desenvolupament sostenible i equilibri territorial.

1. Els poders públics han de vetlar per la protecció del medi ambient per mitjà de l'adopció de polítiques públiques basades en el desenvolupament sostenible i la solidaritat col·lectiva i intergeneracional.

2. Les polítiques mediambientals han de dirigir-se especialment a la reducció de les distintes formes de contaminació, la fixació d'estàndards i de nivells mínims de protecció, l'articulació de mesures correctives de l'impacte ambiental, la utilització racional dels recursos naturals, la prevenció i el control de l'erosió i de les activitats que alteren el règim atmosfèric i climàtic, i el respecte als principis de preservació del medi, la conservació dels recursos naturals, la responsabilitat, la fiscalitat ecològica i el reciclatge i la reutilització dels béns i els productes.

3. Els poders públics han de fer efectives les condicions per a la preservació de la naturalesa i la biodiversitat, han de promoure la integració d'objectius ambientals en les polítiques sectorials i han d'establir les condicions que permeten a totes les persones el gaudi del patrimoni natural i paisatgístic.

4. Els poders públics han de vetlar per la cohesió econòmica i territorial aplicant polítiques que asseguruen un tractament especial de les zones de muntanya, la protecció del paisatge, la defensa del litoral, el foment de les activitats agràries, ramaderes i silvícoles i una distribució equilibrada al territori dels distints sectors productius, els servicis d'interés general i les xarxes de comunicació.

5. Els poders públics han de facilitar als ciutadans la informació mediambiental i han de fomentar l'educació en els valors de la preservació i de la millora del medi ambient com a patrimoni comú.

Article 47. Vivenda.

Els poders públics han de facilitar l'accés a la vivenda per mitjà de la generació de sòl i la promoció de vivenda pública i de vivenda protegida, amb especial atenció als jòvens i els col·lectius més necessitats.

Article 48. Mobilitat i seguretat viària.

1. Els poders públics han de promoure polítiques de transport i de comunicació, basades en criteris de sostenibilitat, que fomenten la utilització del transport públic i la millora de la mobilitat garantint l'accessibilitat per a les persones amb mobilitat reduïda.

2. Els poders públics han d'impulsar, de forma prioritària, les mesures destinades a l'increment de la seguretat viària i la disminució dels accidents de trànsit, amb especial incidència en la prevenció, l'educació viària i l'atenció a les víctimes.

Article 49. Protecció dels consumidors i usuaris.

1. Els poders públics han de garantir la protecció de la salut, la seguretat i la defensa dels drets i els interessos legítims dels consumidors i usuaris.

2. Els poders públics han de garantir l'existència d'instruments de mediació i arbitratge en matèria de consum, amb la promoció del seu coneixement i la seua utilització, i han de donar suport les organitzacions de consumidors i usuaris.

Article 50. Foment i difusió del català.

1. Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i han de fomentar-ne l'ús, la difusió i el coneixement. Estos principis també han d'aplicar-se respecte a l'aranès.

2. El Govern, les universitats i les institucions d'ensenyament superior, en l'àmbit de les competències respectives, han d'adoptar les mesures pertinents per a garantir l'ús del català en tots els àmbits de les activitats docents, no docents i d'investigació.

3. Les polítiques de foment del català han d'estendre's al conjunt de l'Estat, a la Unió Europea i a la resta del món.

4. Els poders públics han de promoure que les dades que figuren en l'etiquetatge, en l'emalatge i en les instruccions d'ús dels productes distribuïts a Catalunya consten també en català.

5. La Generalitat, l'Administració local i les altres corporacions públiques de Catalunya, les institucions i les empreses que en depenen i els concessionaris dels seus servicis han d'utilitzar el català en les actuacions internes i en la relació entre ells. També han d'utilitzar-lo en les comunicacions i les notificacions dirigides a persones físiques o jurídiques residents a Catalunya, sense perjudi del dret dels ciutadans a rebre-les en castellà si ho demanen.

6. Els poders públics han de garantir l'ús de la llengua de signes catalana i les condicions que permeten aconseguir la igualtat de les persones amb sordesa que opten per esta llengua, que ha de ser objecte d'ensenyament, protecció i respecte.

7. L'Estat, d'acord amb el que disposa la Constitució, ha de donar suport a l'aplicació dels principis establits pel present article. Han d'establir-se els instruments de coordinació i, si és el cas, d'actuació conjunta perquè siguin més efectius.

Article 51. Cooperació al foment de la pau i cooperació al desenvolupament.

1. La Generalitat ha de promoure la cultura de la pau i accions de foment de la pau en el món.

2. La Generalitat ha de promoure accions i polítiques de cooperació al desenvolupament dels pobles i ha d'establir programes d'ajuda humanitària d'emergència.

Article 52. Mitjans de comunicació social.

1. Correspon als poders públics promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respecten la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha de ser neutral.

2. Els poders públics han de promoure les condicions per a garantir l'accés sense discriminacions als servicis audiovisuals en l'àmbit de Catalunya.

Article 53. Accés a les tecnologies de la informació i de la comunicació.

1. Els poders públics han de facilitar el coneixement de la societat de la informació i han d'impulsar l'accés a la comunicació i a les tecnologies de la informació, en con-

dicions d'igualtat, en tots els àmbits de la vida social, inclòs el laboral; han de fomentar que estes tecnologies es posen al servici de les persones i no afecten negativament els seus drets, i han de garantir la prestació de servicis per mitjà de les dites tecnologies, d'acord amb els principis d'universalitat, continuïtat i actualització.

2. La Generalitat ha de promoure la formació, la investigació i la innovació tecnològiques perquè les oportunitats de progrés que oferix la societat del coneixement i de la informació contribuïsquen a la millora del benestar i la cohesió socials.

Article 54. Memòria històrica.

1. La Generalitat i els altres poders públics han de vetlar pel coneixement i el manteniment de la memòria històrica de Catalunya com a patrimoni col·lectiu que testifica la resistència i la lluita pels drets i les llibertats democràtiques. Amb este fi, han d'adoptar les iniciatives institucionals necessàries per al reconeixement i la rehabilitació de tots els ciutadans que han patit persecució com a conseqüència de la defensa de la democràcia i l'autogovern de Catalunya.

2. La Generalitat ha de vetlar perquè la memòria històrica es convertisca en símbol permanent de tolerància, de dignitat dels valors democràtics, de rebuig dels totalitarismes i de reconeixement de totes aquelles persones que han patit persecució per les seues opcions personals, ideològiques o de consciència.

TÍTOL II

De les institucions

CAPÍTOL I

El Parlament

Article 55. Disposicions generals.

1. El Parlament representa el poble de Catalunya.
2. El Parlament exercix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern. És la seu on s'expressa preferentment el pluralisme i es fa públic el debat polític.
3. El Parlament és inviolable.

Article 56. Composició i règim electoral.

1. El Parlament es compon d'un mínim de cent diputats i un màxim de cent cinquanta, elegits per a un termini de quatre anys a través de sufragi universal, lliure, igual, directe i secret, d'acord amb el present Estatut i la legislació electoral.

2. El sistema electoral és de representació proporcional i ha d'assegurar la representació adequada de totes les zones del territori de Catalunya. L'Administració electoral és independent i garantix la transparència i l'objectivitat del procés electoral. El règim electoral és regulat per una llei del Parlament aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria de dos terceres parts dels diputats.

3. Són electors i elegibles els ciutadans de Catalunya que estan en ple ús dels seus drets civils i polítics, d'acord amb la legislació electoral. La llei electoral de Catalunya ha d'establir criteris de paritat entre dones i hòmens per a l'elaboració de les llistes electorals.

4. El president o la presidenta de la Generalitat, quinze dies abans de la finalització de la legislatura, ha de convocar les eleccions, que han de tindre lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

Article 57. Estatut dels diputats.

1. Els membres del Parlament són inviolables pels vots i les opinions que emeten en l'exercici del seu càrrec. Durant el seu mandat tindran immunitat a l'efecte concret de no poder ser detinguts excepte en cas de flagrant delictes.

2. En les causes contra els diputats, és competent el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant de la Sala Penal del Tribunal Suprem.

3. Els diputats no estan sotmesos a mandat imperatiu.

Article 58. Autonomia parlamentària.

1. El Parlament gaudix d'autonomia organitzativa, financera, administrativa i disciplinària.

2. El Parlament elabora i aprova el seu reglament, el seu pressupost i fixa l'estatut del personal que en depèn.

3. L'aprovació i la reforma del Reglament del Parlament corresponen al Ple del Parlament i requereixen el vot favorable de la majoria absoluta dels diputats en una votació final sobre el conjunt del text.

Article 59. Organització i funcionament.

1. El Parlament té un president o una presidenta i una Mesa elegits pel Ple. El Reglament del Parlament regula la seua elecció i funcions.

2. El Reglament del Parlament regula els drets i els deures dels diputats, els requisits per a la formació de grups parlamentaris, la intervenció d'estos en l'exercici de les funcions parlamentàries i les atribucions de la Junta de Portaveus.

3. El Parlament funciona en Ple i en Comissions. Els grups parlamentaris participen en totes les comissions en proporció als seus membres.

4. El Parlament té una Diputació Permanent, presidida pel president o la presidenta del Parlament i integrada pel nombre de diputats que el Reglament del Parlament determine, en proporció a la representació de cada grup parlamentari. La Diputació Permanent vetla pels poders del Parlament quan este no està reunit en els períodes entre sessions, quan ha finalitzat el mandat parlamentari i quan ha sigut dissolt. En cas de finalització de la legislatura o dissolució del Parlament, el mandat dels diputats que integren la Diputació Permanent es prorroga fins a la constitució del nou Parlament.

5. Els càrrecs públics i el personal al servici de les Administracions públiques que actuen a Catalunya tenen l'obligació de comparèixer a requeriment del Parlament.

6. El Parlament pot crear comissions d'investigació sobre qualsevol assumpte de rellevància pública que siga d'interés de la Generalitat. Les persones requerides per les comissions d'investigació hi han de comparèixer obligatòriament, d'acord amb el procediment i les garanties establits pel Reglament del Parlament. Han de regular-se per llei les sancions per l'incompliment d'esta obligació.

7. El Reglament del Parlament ha de regular la tramitació de les peticions individuals i col·lectives dirigides al Parlament. També ha d'establir mecanismes de participació ciutadana en l'exercici de les funcions parlamentàries.

Article 60. Règim de les reunions i les sessions.

1. El Parlament es reuneix anualment en dos períodes ordinaris de sessions fixats pel Reglament. El Parlament pot reunir-se en sessions extraordinàries fora dels períodes ordinaris de sessions. Les sessions extraordinàries del Parlament són convocades pel seu president o presidenta per acord de la Diputació Permanent, a proposta de

tres grups parlamentaris o d'una quarta part dels diputats, o a petició de grups parlamentaris o de diputats que representen la majoria absoluta. El Parlament també es reuneix en sessió extraordinària a petició del president o la presidenta de la Generalitat. Les sessions extraordinàries es convoquen amb un orde del dia determinat i s'alcen després d'haver-lo esgotat.

2. Les sessions del Ple són públiques, excepte en els supòsits establits pel Reglament del Parlament.

3. El Parlament, per a adoptar acords vàlidament, ha de trobar-se reunit amb la presència de la majoria absoluta dels diputats. Els acords són vàlids si han sigut aprovats per la majoria simple dels diputats presents, sense perjudi de les majories especials establides pel present Estatut, per les lleis o pel Reglament del Parlament.

Article 61. Funcions.

Corresponen al Parlament, a més de les funcions establides per l'article 55, les següents:

a) Designar els senadors que representen la Generalitat en el Senat. La designació ha de realitzar-se en una convocatòria específica i de forma proporcional al nombre de diputats de cada grup parlamentari.

b) Elaborar proposicions de llei per presentar-les a la Mesa del Congrés dels Diputats i nomenar els diputats del Parlament encarregats de defendre-les.

c) Sol·licitar al Govern de l'Estat l'adopció de projectes de llei.

d) Sol·licitar a l'Estat la transferència o delegació de competències i l'atribució de facultats en el marc de l'article 150 de la Constitució.

e) Interposar el recurs d'inconstitucionalitat i personar-se davant del Tribunal Constitucional en altres processos constitucionals, d'acord amb el que establisca la Llei orgànica del Tribunal Constitucional.

f) Les altres funcions que li atribueixen el present Estatut i les lleis.

Article 62. Iniciativa legislativa i exercici de la funció legislativa.

1. La iniciativa legislativa correspon als diputats, als grups parlamentaris i al Govern. També correspon, en els termes establits per les lleis de Catalunya, als ciutadans, a través de la iniciativa legislativa popular, i als òrgans representatius dels ens supramunicipals de caràcter territorial que establix el present Estatut.

2. Són lleis de desplegament bàsic de l'Estatut les que regulen directament les matèries mencionades pels articles 2.3, 6, 37.2, 56.2, 67.5, 68.3, 77.3, 79.3, 81.2 i 94.1. L'aprovació, la modificació i la derogació de les dites lleis requereixen el vot favorable de la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del text, llevat que l'Estatut n'establisca una altra.

3. El Ple del Parlament pot delegar la tramitació i l'aprovació d'iniciatives legislatives a les comissions legislatives permanents. En qualsevol moment pot revocar esta delegació. No poden ser objecte de delegació a les comissions la reforma de l'Estatut, les lleis de desplegament bàsic, el pressupost de la Generalitat i les lleis de delegació legislativa al Govern.

Article 63. Delegació en el Govern de la potestat legislativa.

1. El Parlament pot delegar en el Govern la potestat de dictar normes amb rang de llei. Les disposicions del Govern que contenen legislació delegada tenen el nom de Decrets Legislatius. No poden ser objecte de delegació

legislativa la reforma de l'Estatut, les lleis de desplegament bàsic, llevat que es delegue l'establiment d'un text refós, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. La delegació legislativa només pot atorgar-se al Govern. La delegació ha de ser expressa, mitjançant una llei, per a una matèria concreta i amb la determinació d'un termini per a fer-ne ús. La delegació s'esgota quan el Govern publica el decret legislatiu corresponent o quan el Govern es troba en funcions.

3. Quan es tracte d'autoritzar el Govern per a formular un nou text articulat, les lleis de delegació han de fixar les bases a què ha d'ajustar-se el Govern en l'exercici de la delegació legislativa. Quan es tracte d'autoritzar el Govern per a refondre textos legals, les lleis han de determinar l'abast i els criteris de la refosa.

4. El control de la legislació delegada el regula el Reglament del Parlament. Les lleis de delegació també poden establir un règim de control especial per als Decrets Legislatius.

Article 64. *Decrets lleis.*

1. En cas d'una necessitat extraordinària i urgent, el Govern pot dictar disposicions legislatives provisionals amb la forma de Decret llei. No poden ser objecte de Decret llei la reforma de l'Estatut, les matèries objecte de lleis de desplegament bàsic, la regulació essencial i el desenvolupament directe dels drets reconeguts per l'Estatut i per la Carta dels drets i deures dels ciutadans de Catalunya i el pressupost de la Generalitat.

2. Els Decrets lleis queden derogats si en el termini improrrogable de trenta dies subsegüents a la promulgació no són validats expressament pel Parlament després d'un debat i una votació de totalitat.

3. El Parlament pot tramitar els Decrets lleis com a projectes de llei pel procediment d'urgència, dins del termini establert per l'apartat 2.

Article 65. *Promulgació i publicació de les lleis.*

Les lleis de Catalunya són promulgades, en nom del rei, pel president o la presidenta de la Generalitat, qui ordena la seua publicació en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya» dins del termini de quinze dies des de la seua aprovació i en el «Boletín Oficial del Estado». A l'efecte de la seua entrada en vigor, regix la data de publicació en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya». La versió oficial en castellà és la traducció elaborada per la Generalitat.

Article 66. *Causas de finalització de la legislatura.*

La legislatura finalitza per expiració del mandat legal en complir-se els quatre anys de la data de les eleccions. També pot finalitzar anticipadament si no té lloc la investidura del president o la presidenta de la Generalitat, o per dissolució anticipada, acordada pel president o la presidenta de la Generalitat.

CAPÍTOL II

El president o la presidenta de la Generalitat

Article 67. *Elecció, nomenament, estatut personal, cessament i competències.*

1. El president o la presidenta té la més alta representació de la Generalitat i dirigeix l'acció del Govern.

També té la representació ordinària de l'Estat a Catalunya.

2. El president o la presidenta de la Generalitat és elegit pel Parlament d'entre els seus membres. Pot regular-se per llei la limitació de mandats.

3. Si han transcorregut dos mesos des de la primera votació d'investidura, i no s'ha elegit cap candidat o candidata, el Parlament queda dissolt automàticament i el president o la presidenta de la Generalitat en funcions convoca eleccions de forma immediata, que han de tindre lloc entre quaranta i seixanta dies després de la convocatòria.

4. El president o la presidenta de la Generalitat és nomenat pel rei.

5. Una llei del Parlament regula l'estatut personal del president o la presidenta de la Generalitat. A l'efecte de precedències i protocol a Catalunya, el president o la presidenta de la Generalitat té la posició preeminent que li correspon com a representant de la Generalitat i de l'Estat a Catalunya.

6. Com a representant ordinari de l'Estat a Catalunya, correspon al president o la presidenta:

- Promulgar, en nom del rei, les lleis, els Decrets lleis i els Decrets Legislatius de Catalunya i ordenar-ne la publicació.
- Ordenar la publicació dels nomenaments dels càrrecs institucionals de l'Estat a Catalunya.
- Sol·licitar la col·laboració a les autoritats de l'Estat que exercixen funcions públiques a Catalunya.
- Les altres que determinen les lleis.

7. El president o la presidenta de la Generalitat cessa per renovació del Parlament a conseqüència d'unes eleccions, per aprovació d'una moció de censura o denegació d'una qüestió de confiança, per defunció, per dimissió, per incapacitat permanent, física o mental, reconeguda pel Parlament, que l'inhabilite per a l'exercici del càrrec, i per condemna penal ferma que comporte la inhabilitació per a l'exercici de càrrecs públics.

8. El conseller primer o la consellera primera, si n'hi haguera, o el conseller o consellera que determine la llei suplir i substituïx el president o la presidenta de la Generalitat en els casos d'absència, malaltia, cessament per causa d'incapacitat i defunció. La suplència i la substitució no permeten exercir les atribucions del president o la presidenta relatives al plantejament d'una qüestió de confiança, la designació i el cessament dels consellers i la dissolució anticipada del Parlament.

9. El president o la presidenta de la Generalitat, si no ha nomenat un conseller primer o consellera primera, pot delegar temporalment funcions executives en un dels consellers.

CAPÍTOL III

El Govern i l'Administració de la Generalitat

SECCIÓ PRIMERA. EL GOVERN

Article 68. *Funcions, composició, organització i cessament.*

1. El Govern és l'òrgan superior col·legiat que dirigeix l'acció política i l'Administració de la Generalitat. Exercix la funció executiva i la potestat reglamentària d'acord amb el present Estatut i les lleis.

2. El Govern es compon del president o la presidenta de la Generalitat, el conseller primer o consellera primera, si s'escau, i els consellers.

3. Una llei ha de regular l'organització, el funcionament i les atribucions del Govern.

4. El Govern cessa quan ho fa el president o la presidenta de la Generalitat.

5. Els actes, les disposicions generals i les normes que emanen del Govern o de l'Administració de la Generalitat han de ser publicats en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya». Esta publicació és suficient, a tots els efectes, per a l'eficàcia dels actes i per a l'entrada en vigor de les disposicions generals i les normes.

Article 69. *El conseller primer o consellera primera.*

El president o la presidenta de la Generalitat per Decret pot nomenar i separar un conseller primer o consellera primera, fet del qual ha de donar compte al Parlament. El conseller primer o consellera primera és membre del Govern. El conseller primer o la consellera primera, d'acord amb el que estableix la llei, té funcions pròpies, a més de les delegades pel president o la presidenta.

Article 70. *Estatut personal dels membres del Govern.*

1. El president o la presidenta de la Generalitat i els consellers, durant els seus mandats i pels actes presumptament delictius comesos al territori de Catalunya, no poden ser detinguts ni retinguts excepte en el cas de delictes flagrants.

2. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya decidir sobre la inculpció, el processament i l'enjudiciament del president o la presidenta de la Generalitat i dels consellers. Fora del territori de Catalunya la responsabilitat penal és exigible en els mateixos termes davant de la Sala Penal del Tribunal Suprem.

SECCIÓ SEGONA. L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT

Article 71. *Disposicions generals i principis d'organització i funcionament.*

1. L'Administració de la Generalitat és l'organització que exercix les funcions executives atribuïdes pel present Estatut a la Generalitat. Té la condició d'Administració ordinària d'acord amb el que estableixen el present Estatut i les lleis, sense perjudici de les competències que corresponen a l'Administració local.

2. L'Administració de la Generalitat servix amb objectivitat els interessos generals i actua amb submissió plena a les lleis i al dret.

3. L'Administració de la Generalitat actua d'acord amb els principis de coordinació i transversalitat, a fi de garantir la integració de les polítiques públiques.

4. L'Administració de la Generalitat, d'acord amb el principi de transparència, ha de fer pública la informació necessària perquè els ciutadans puguin avaluar la seua gestió.

5. L'Administració de la Generalitat exercix les seues funcions en el territori d'acord amb els principis de descentració i descentralització.

6. Les lleis han de regular l'organització de l'Administració de la Generalitat i han de determinar en tot cas:

a) Les modalitats de descentralització funcional i les distintes formes de personificació pública i privada que pot adoptar l'Administració de la Generalitat.

b) Les formes d'organització i de gestió dels servicis públics.

c) L'actuació de l'Administració de la Generalitat sota el règim de dret privat, així com la participació del sector privat en l'execució de les polítiques públiques i la prestació dels servicis públics.

7. Ha de regular-se per llei l'estatut jurídic del personal al servici de l'Administració de la Generalitat, incloent-hi, en tot cas, el règim d'incompatibilitats, la garantia de

formació i actualització dels coneixements i la praxi necessària per a l'exercici de les funcions públiques.

Article 72. *Òrgans consultius del Govern.*

1. La Comissió Jurídica Assessora és l'alt òrgan consultiu del Govern. Una llei del Parlament regula la seua composició i funcions.

2. El Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya és l'òrgan consultiu i d'assessorament del Govern en matèries socioeconòmiques, laborals i ocupacionals. Una llei del Parlament regula la seua composició i funcions.

CAPÍTOL IV

Les relacions entre el Parlament i el Govern

Article 73. *Drets i obligacions dels membres del Govern respecte del Parlament.*

1. El president o la presidenta de la Generalitat i els consellers tenen el dret d'assistir a les reunions del Ple i de les comissions parlamentàries i prendre la paraula.

2. El Parlament pot requerir al Govern i als seus membres la informació que considere necessària per a l'exercici de les seues funcions. També pot requerir la seua presència en el Ple i en les comissions, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 74. *Responsabilitat política del Govern i dels seus membres.*

1. El president o la presidenta de la Generalitat i els consellers responen políticament davant del Parlament de forma solidària, sense perjudici de la responsabilitat directa de cada un d'ells.

2. La delegació de funcions del president o la presidenta de la Generalitat no l'eximix de la seua responsabilitat política davant del Parlament.

Article 75. *Dissolució anticipada del Parlament.*

El president o la presidenta de la Generalitat, amb la deliberació prèvia del Govern i sota la seua exclusiva responsabilitat, pot dissoldre el Parlament. Esta facultat no pot ser exercida quan estiga en tràmit una moció de censura i tampoc si no ha transcorregut un any com a mínim des de l'última dissolució per este procediment. El Decret de dissolució ha d'establir la convocatòria de noves eleccions, que han de tindre lloc entre els quaranta i els seixanta dies següents a la data de publicació del decret en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya».

CAPÍTOL V

Altres institucions de la Generalitat

SECCIÓ PRIMERA. EL CONSELL DE GARANTIES ESTATUTÀRIES

Article 76. *Funcions.*

1. El Consell de Garanties Estatutàries és la institució de la Generalitat que vetla per l'adequació al present Estatut i a la Constitució de les disposicions de la Generalitat en els termes que estableix l'apartat 2.

2. El Consell de Garanties Estatutàries pot dictaminar, en els termes que estableisca la llei, en els casos següents:

a) L'adequació a la Constitució dels projectes i les proposicions de reforma de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya abans d'aprovar-los el Parlament.

b) L'adequació al present Estatut i a la Constitució dels projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels Decrets lleis sotmesos a convalidació del Parlament.

c) L'adequació al present Estatut i a la Constitució dels projectes de Decret Legislatiu aprovats pel Govern.

d) L'adequació dels projectes i les proposicions de llei i dels projectes de decret legislatiu aprovats pel Govern a l'autonomia local en els termes que garantix el present Estatut.

3. El Consell de Garanties Estatutàries ha de dictaminar abans de la interposició del recurs d'inconstitucionalitat per part del Parlament o del Govern, abans de la interposició de conflicte de competència pel Govern i abans de la interposició de conflicte de defensa de l'autonomia local davant del Tribunal Constitucional.

4. Els dictàmens del Consell de Garanties Estatutàries tenen caràcter vinculant amb relació als projectes de llei i les proposicions de llei del Parlament que despleguen o afecten drets reconeguts pel present Estatut.

Article 77. *Composició i funcionament.*

1. El Consell de Garanties Estatutàries està format per membres nomenats pel president o la presidenta de la Generalitat entre juristes de reconeguda competència; dos tercers parts a proposta del Parlament per majoria de tres quintes parts dels diputats, i una tercera part a proposta del Govern.

2. Els membres del Consell de Garanties Estatutàries han d'elegir entre ells el president o la presidenta.

3. Una llei del Parlament regula la composició i el funcionament del Consell de Garanties Estatutàries, l'estatut dels membres i els procediments relatius a l'exercici de les seues funcions. Poden ampliar-se per llei les funcions dictaminadores del Consell de Garanties Estatutàries que estableix el present Estatut sense atribuir-los caràcter vinculant.

4. El Consell de Garanties Estatutàries té autonomia orgànica, funcional i pressupostària d'acord amb la llei.

SECCIÓ SEGONA. EL SÍNDIC DE GREUGES

Article 78. *Funcions i relacions amb altres institucions anàlogues.*

1. El Síndic de Greuges té la funció de protegir i defensar els drets i les llibertats reconeguts per la Constitució i el present Estatut. Amb este fi supervisa, amb caràcter exclusiu, l'activitat de l'Administració de la Generalitat, la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen, la de les empreses privades que gestionen servicis públics o realitzen activitats d'interés general o universal o activitats equivalents de forma concertada o indirecta i la de les altres persones amb vincle contractual amb l'Administració de la Generalitat i amb les entitats públiques que en depenen. També supervisa l'activitat de l'Administració local de Catalunya i la dels organismes públics o privats vinculats o que en depenen.

2. El Síndic de Greuges i el Defensor del Poble col·laboren en l'exercici de les seues funcions.

3. El Síndic de Greuges pot sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries sobre els projectes i les proposicions de llei sotmesos a debat i aprovació del Parlament i dels decrets lleis sotmesos a convalidació del Parlament, quan regulen drets reconeguts pel present Estatut.

4. El Síndic de Greuges pot establir relacions de col·laboració amb els defensors locals de la ciutadania i altres figures anàlogues creades en l'àmbit públic i el privat.

5. Les Administracions públiques de Catalunya i les altres entitats i persones a què es referix l'apartat 1 tenen l'obligació de cooperar amb el Síndic de Greuges. Han de

regular-se per llei les sancions i els mecanismes destinats a garantir el compliment de la dita obligació.

Article 79. *Designació i Estatut del Síndic de Greuges.*

1. El Síndic o la Síndica de Greuges és elegit pel Parlament per majoria de tres quintes parts dels seus membres.

2. El Síndic o la Síndica de Greuges exercix les seues funcions amb imparcialitat i independència, és inviolable per les opinions expressades en l'exercici de les seues funcions, és inamovible i només pot ser destituït i suspès per les causes que estableix la llei.

3. Han de regular-se per llei l'estatut personal del Síndic de Greuges, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i les atribucions de la institució. El Síndic de Greuges té autonomia reglamentària, organitzativa, funcional i pressupostària d'acord amb les lleis.

SECCIÓ TERCERA. LA SINDICATURA DE COMPTES

Article 80. *Funcions i relacions amb el Tribunal de Comptes.*

1. La Sindicatura de Comptes és l'òrgan fiscalitzador extern dels comptes, de la gestió econòmica i del control d'eficiència de la Generalitat, dels ens locals i de la resta del sector públic de Catalunya.

2. La Sindicatura de Comptes depèn orgànicament del Parlament, exercix les seues funcions per delegació d'este i amb plena autonomia organitzativa, funcional i pressupostària, d'acord amb les lleis.

3. La Sindicatura de Comptes i el Tribunal de Comptes han d'establir les seues relacions de cooperació per mitjà de conveni. En este conveni han d'establir-se els mecanismes de participació en els procediments jurisdiccionals sobre responsabilitat comptable.

Article 81. *Composició, funcionament i estatut personal.*

1. La Sindicatura de Comptes està formada per síndics designats pel Parlament per majoria de tres quintes parts. Els síndics elegixen entre ells el síndic o la síndica major.

2. Han de regular-se per llei l'estatut personal, les incompatibilitats, les causes de cessament, l'organització i el funcionament de la Sindicatura de Comptes.

SECCIÓ QUARTA. REGULACIÓ DEL CONSELL AUDIOVISUAL DE CATALUNYA

Article 82. *El Consell Audiovisual de Catalunya.*

El Consell Audiovisual de Catalunya és l'autoritat reguladora independent en l'àmbit de la comunicació audiovisual pública i privada. El Consell actua amb plena independència del Govern de la Generalitat en l'exercici de les seues funcions. Una llei del Parlament ha d'establir els criteris d'elecció dels seus membres i els seus àmbits específics d'actuació.

CAPÍTOL VI

El Govern local

SECCIÓ PRIMERA. ORGANITZACIÓ TERRITORIAL LOCAL

Article 83. *Organització del govern local de Catalunya.*

1. Catalunya estructura la seua organització territorial bàsica en municipis i vegueries.

2. L'àmbit supramunicipal està constituït, en tot cas, per les comarques, que ha de regular una llei del Parlament.

3. Els altres ens supramunicipals que cree la Generalitat es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis.

Article 84. *Competències locals.*

1. El present Estatut garantix als municipis un nucli de competències pròpies que han de ser exercides per les dites entitats amb plena autonomia, subjecta només a control de constitucionalitat i de legalitat.

2. Els governs locals de Catalunya tenen en tot cas competències pròpies sobre les següents matèries en els termes que determinen les lleis:

a) L'ordenació i la gestió del territori, l'urbanisme i la disciplina urbanística i la conservació i el manteniment dels béns de domini públic local.

b) La planificació, la programació i la gestió de vivenda pública i la participació en la planificació en sòl municipal de la vivenda de protecció oficial.

c) L'ordenació i la prestació de servicis bàsics a la comunitat.

d) La regulació i la gestió dels equipaments municipals.

e) La regulació de les condicions de seguretat en les activitats organitzades en espais públics i en els locals de concurrència pública. La coordinació per mitjà de la Junta de Seguretat dels distints cossos i forces presents al municipi.

f) La protecció civil i la prevenció d'incendis.

g) La planificació, l'ordenació i la gestió de l'educació infantil i la participació en el procés de matriculació en els centres públics i concertats del terme municipal, el manteniment i l'aprofitament, fora de l'horari escolar, dels centres públics i el calendari escolar.

h) La circulació i els servicis de mobilitat i la gestió del transport de viatgers municipal.

i) La regulació de l'establiment d'autoritacions i promocions de qualsevol tipus d'activitats econòmiques, especialment les de caràcter comercial, artesanal i turístic i foment de l'ocupació.

j) La formulació i la gestió de polítiques per a la protecció del medi ambient i el desenvolupament sostenible.

k) La regulació i la gestió dels equipaments esportius i d'oci i promoció d'activitats.

l) La regulació de l'establiment d'infraestructures de telecomunicacions i prestació de servicis de telecomunicacions.

m) La regulació i la prestació dels servicis d'atenció a les persones, dels servicis socials públics d'assistència primària i del foment de les polítiques d'acollida dels immigrants.

n) La regulació, la gestió i la vigilància de les activitats i els usos que es duen a terme a les platges, els rius, els llacs i la muntanya.

3. La distribució de les responsabilitats administratives en les matèries a què es referix l'apartat 2 entre les distintes administracions locals ha de tindre en compte la seua capacitat de gestió i es regix per les lleis aprovades pel Parlament, pel principi de subsidiarietat, d'acord amb el que estableix la Carta Europea de l'Autonomia Local, pel principi de diferenciació, d'acord amb les característiques que presenta la realitat municipal, i pel principi de suficiència financera.

4. La Generalitat ha de determinar i fixar els mecanismes per al finançament dels nous servicis derivats de l'ampliació de l'espai competencial dels governs locals.

Article 85. *El Consell de Governos Locals.*

El Consell de Governos Locals és l'òrgan de representació de municipis i vegueries en les institucions de la Generalitat. El Consell ha de ser oït en la tramitació parlamentària de les iniciatives legislatives que afecten de forma específica les Administracions locals i la tramitació de plans i normes reglamentàries de caràcter idèntic. Una llei del Parlament regula la composició, l'organització i les funcions del Consell de Governos locals.

SECCIÓ SEGONA. EL MUNICIPI

Article 86. *El municipi i l'autonomia municipal.*

1. El municipi és l'ens local bàsic de l'organització territorial de Catalunya i el mitjà essencial de participació de la comunitat local en els assumptes públics.

2. El govern i l'administració municipals corresponen a l'Ajuntament, format per l'alcalde o l'alcaldesa i els regidors. Han d'establir-se per llei els requisits que han de complir-se per a l'aplicació del règim de consell obert.

3. El present Estatut garantix al municipi l'autonomia per a l'exercici de les competències que té encomanades i la defensa dels interessos propis de la col·lectivitat que representa.

4. Els actes i acords adoptats pels municipis no poden ser objecte de control d'oportunitat per cap altra administració.

5. Correspon a la Generalitat el control de l'adequació a l'ordenament jurídic dels actes i acords adoptats pels municipis i, si s'escau, la impugnació corresponent davant de la jurisdicció contenciosa administrativa, sense perjudi de les accions que l'Estat puga emprendre en defensa de les seues competències.

6. Els regidors són elegits pels veïns dels municipis a través de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret.

7. Les concentracions de població que dins d'un municipi constituïsquen nuclis separats poden constituir-se en entitats municipals descentralitzades. La llei ha de garantir-los la descentralització i la capacitat suficients per a dur a terme les activitats i prestar els servicis de la seua competència.

Article 87. *Principis d'organització i funcionament i potestat normativa.*

1. Els municipis disposen de plena capacitat d'autoorganització dins del marc de les disposicions generals establides per llei en matèria d'organització i funcionament municipal.

2. Els municipis tenen dret a associar-se amb altres i a cooperar entre ells i amb altres ens públics per a exercir les seues competències, així com per a exercir tasques d'interès comú. Amb este efecte, tenen capacitat per a establir convenis i crear i participar en mancomunitats, consorcis i associacions, així com adoptar altres formes d'actuació conjunta. Les lleis no poden limitar este dret si no és per a garantir l'autonomia dels altres ens que la tenen reconeguda.

3. Els municipis tenen potestat normativa, com a expressió del principi democràtic en què es fonamenten, en l'àmbit de les seues competències i en els altres sobre els quals es projecta la seua autonomia.

Article 88. *Principi de diferenciació.*

Les lleis que afecten el règim jurídic, orgànic, funcional, competencial i financer dels municipis han de tindre en compte necessàriament les diferents característiques demogràfiques, geogràfiques, funcionals, organitzatives, de dimensió i de capacitat de gestió que tenen.

Article 89. *Règim especial del municipi de Barcelona.*

El municipi de Barcelona disposa d'un règim especial establert per llei del Parlament. L'Ajuntament de Barcelona té iniciativa per a proposar la modificació d'este règim especial i, d'acord amb les lleis i el Reglament del Parlament, ha de participar en l'elaboració dels projectes de llei que incidixen en este règim especial i ha de ser consultat en la tramitació parlamentària d'altres iniciatives legislatives sobre el seu règim especial.

SECCIÓ TERCERA. LA VEGUERIA

Article 90. *La vegueria.*

1. La vegueria és l'àmbit territorial específic per a l'exercici del govern intermunicipal de cooperació local i té personalitat jurídica pròpia. La vegueria també és la divisió territorial adoptada per la Generalitat per a l'organització territorial dels seus servicis.

2. La vegueria, com a govern local, té naturalesa territorial i té autonomia per a la gestió dels seus interessos.

Article 91. *El Consell de vegueria.*

1. El govern i l'administració autònoma de la vegueria corresponen al Consell de vegueria, format pel president o la presidenta i pels consellers de vegueria.

2. El president o presidenta de vegueria és elegit pels consellers de vegueria d'entre els seus membres.

3. Els Consells de vegueria substituïxen les diputacions.

4. La creació, modificació i supressió, així com el desplegament del règim jurídic de les vegueries, es regulen per llei del Parlament. L'alteració, si és el cas, dels límits provincials es durà a terme d'acord amb el que preveu l'article 141.1 de la Constitució.

SECCIÓ QUARTA. LA COMARCA I ELS ALTRES ENS LOCALS SUPRAMUNICIPALS

Article 92. *La comarca.*

1. La comarca es configura com a ens local amb personalitat jurídica pròpia i està formada per municipis per a la gestió de competències i servicis locals.

2. La creació, modificació i supressió de les comarques, així com l'establiment del règim jurídic d'estos ens, es regulen per una llei del Parlament.

Article 93. *Els altres ens locals supramunicipals.*

Els altres ens locals supramunicipals es fonamenten en la voluntat de col·laboració i associació dels municipis i en el reconeixement de les àrees metropolitanes. La creació, modificació i supressió, així com l'establiment del règim jurídic d'estos ens, es regulen per una llei del Parlament.

CAPÍTOL VII

Organització institucional pròpia de l'Aran

Article 94. *Règim jurídic.*

1. L'Aran disposa d'un règim jurídic especial establert per llei del Parlament. Per mitjà d'este règim es reconeix l'especificitat de l'organització institucional i administrativa de l'Aran i es garanteix l'autonomia per ordenar i gestionar els assumptes públics del seu territori.

2. La institució de Govern de l'Aran és el Conselh Generau, que està format pel síndic, el Plen des Conselhèrs e Conselhères Generaus i la Comission d'Auditors de Compdes. El síndic o la síndica és la més alta representació i l'ordinària de la Generalitat a l'Aran.

3. La institució de govern de l'Aran és elegida a través de sufragi universal, igual, lliure, directe i secret, en la forma establida per llei.

4. El Conselh Generau té competència en les matèries que determine la llei reguladora del règim especial de l'Aran i les altres lleis aprovades pel Parlament i les facultats que la llei li atribueix, en especial, en les actuacions de muntanya. L'Aran, a través de la seua institució representativa, ha de participar en l'elaboració de les iniciatives legislatives que afecten el seu règim especial.

5. Una llei del Parlament estableix els suficients recursos financers perquè el Conselh Generau puga prestar els servicis de la seua competència.

TÍTOL III

Del Poder Judicial a Catalunya

CAPÍTOL I

El Tribunal Superior de Justícia i el Fiscal o la Fiscal Superior de Catalunya

Article 95. *El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.*

1. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'òrgan jurisdiccional en què culmina l'organització judicial a Catalunya i és competent, en els termes establerts per la llei orgànica corresponent, per a conèixer dels recursos i dels procediments en els distints ordes jurisdiccionals i per a tutelar els drets reconeguts pel present Estatut. En tot cas, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és competent en els ordes jurisdiccionals civil, penal, contenciós administratiu, social i en els altres que puguen crear-se en el futur.

2. El Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és l'última instància jurisdiccional de tots els processos iniciats a Catalunya, així com de tots els recursos que es tramiten en el seu àmbit territorial, siga quin siga el dret invocat com a aplicable, d'acord amb la Llei Orgànica del Poder Judicial i sense perjudi de la competència reservada al Tribunal Suprem per a la unificació de doctrina. La Llei Orgànica del Poder Judicial determinarà l'abast i el contingut dels recursos indicats.

3. Correspon en exclusiva al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la unificació de la interpretació del dret de Catalunya.

4. Correspon al Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la resolució dels recursos extraordinaris de revisió que autoritze la llei contra les resolucions fermes dictades pels òrgans judicials de Catalunya.

5. El president o la presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya és el representant del poder judicial a Catalunya. És nomenat pel rei, a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya en els termes que determine la Llei Orgànica del Poder Judicial. El president o la presidenta de la Generalitat ordena que es publique el seu nomenament en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya».

6. Els presidents de Sala del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya són nomenats a proposta del Consell General del Poder Judicial i amb la participació del Consell de Justícia de Catalunya en els termes que determine la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 96. El fiscal o la fiscal Superior de Catalunya.

1. El fiscal o la fiscal Superior de Catalunya és el fiscal o la fiscal en cap del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya representa el Ministeri Fiscal a Catalunya, i serà designat en els termes que establisca el seu estatut orgànic.

2. El president o la presidenta de la Generalitat ordena la publicació del nomenament del fiscal o la fiscal Superior de Catalunya en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya».

3. El fiscal o la fiscal Superior de Catalunya ha d'enviar una còpia de la memòria anual de la Fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya al Govern, al Consell de Justícia de Catalunya i al Parlament, i ha de presentar-la davant d'este dins dels sis mesos següents al dia en què es fa pública.

4. Les funcions del fiscal o la fiscal Superior de Catalunya són les que estableix l'Estatut orgànic del Ministeri Fiscal. La Generalitat podrà celebrar convenis amb el Ministeri Fiscal.

CAPÍTOL II**El Consell de Justícia de Catalunya****Article 97. El Consell de Justícia de Catalunya.**

El Consell de Justícia de Catalunya és l'òrgan de govern del poder judicial a Catalunya. Actua com a òrgan desconcentrat del Consell General del Poder Judicial, sense perjudi de les competències d'este últim, d'acord amb el que preveu la Llei Orgànica del Poder Judicial.

Article 98. Atribucions.

1. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya són les que estableixen el present Estatut, la Llei Orgànica del Poder Judicial, les lleis que approve el Parlament i les que, si s'escau, li delegue el Consell General del Poder Judicial.

2. Les atribucions del Consell de Justícia de Catalunya respecte als òrgans jurisdiccionals situats en el territori de Catalunya són, d'acord amb el que preveu la Llei Orgànica del Poder Judicial, les següents:

a) Participar en la designació del president o la presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, així com en la dels presidents de Sala d'este Tribunal Superior i dels presidents de les Audiències Provincials.

b) Proposar al Consell General del Poder Judicial i expedir els nomenaments i els cessaments dels jutges i magistrats incorporats a la carrera judicial temporalment amb funcions d'assistència, suport o substitució, així com determinar l'adscripció d'estos jutges i magistrats als òrgans judicials que requerisquen mesures de reforç.

c) Instruir expedients i, en general, exercir les funcions disciplinàries sobre jutges i magistrats en els termes previstos per les lleis.

d) Participar en la planificació de la inspecció de jutjats i tribunals, ordenar, si és el cas, la seua inspecció i vigilància i realitzar propostes en este àmbit, atendre les ordes d'inspecció dels jutjats i tribunals que inste el Govern i donar compte de la resolució i de les mesures adoptades.

e) Informar sobre els recursos d'alçada interposats contra els acords dels òrgans de govern dels tribunals i jutjats de Catalunya.

f) Precisar i aplicar, quan siga procedent, en l'àmbit de Catalunya, els reglaments del Consell General del Poder Judicial.

g) Informar sobre les propostes de revisió, delimitació i modificació de les demarcacions territorials dels òrgans jurisdiccionals i sobre les propostes de creació de seccions i jutjats.

h) Presentar una memòria anual al Parlament sobre l'estat i el funcionament de l'Administració de Justícia a Catalunya.

i) Totes les funcions que li atribuïsquen la Llei Orgànica del Poder Judicial i les lleis del Parlament, i les que li delegue el Consell General del Poder Judicial.

3. Les resolucions del Consell de Justícia de Catalunya en matèria de nomenaments, autoritzacions, llicències i permisos han d'adoptar-se d'acord amb els criteris aprovats pel Consell General del Poder Judicial.

4. El Consell de Justícia de Catalunya, a través del seu president o presidenta, ha de comunicar al Consell General del Poder Judicial les resolucions que dicte i les iniciatives que mamprenja i ha de facilitar la informació que li siga sol·licitada.

Article 99. Composició, organització i funcionament.

1. El Consell de Justícia de Catalunya està integrat pel president o la presidenta del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, que el presidix, i pels membres que es nomenen, d'acord amb el que preveu la Llei Orgànica del Poder Judicial, entre jutges, magistrats, fiscals o juristes de reconegut prestigi. El Parlament de Catalunya designa els membres del Consell que determine la Llei Orgànica del Poder Judicial.

2. El Consell de Justícia de Catalunya aprova el seu reglament intern d'organització i funcionament, d'acord amb la normativa aplicable.

Article 100. Control dels actes del Consell de Justícia de Catalunya.

1. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya es podran recórrer en alçada davant del Consell General del Poder Judicial, llevat que hagen sigut dictats en l'exercici de competències de la comunitat autònoma.

2. Els actes del Consell de Justícia de Catalunya que no siguen impugnables en alçada davant del Consell General del Poder Judicial poden impugnar-se jurisdiccionalment en els termes establits en les lleis.

CAPÍTOL III**Competències de la Generalitat sobre l'Administració de Justícia****Article 101. Oposicions i concursos.**

1. La Generalitat proposa al Govern de l'Estat, al Consell General del Poder Judicial o al Consell de Justícia de Catalunya, segons corresponga, la convocatòria d'oposicions i concursos per a cobrir les places vacants de magistrats, jutges i fiscals a Catalunya.

2. El Consell de Justícia de Catalunya convoca els concursos per a cobrir places vacants de jutges i magistrats a Catalunya en els termes establits en la Llei Orgànica del Poder Judicial.

3. Les proves dels concursos i les oposicions regulats pel present article, quan se celebren a Catalunya, podran realitzar-se en qualsevol de les dos llengües oficials, a elecció del candidat.

Article 102. *Del personal judicial i de la resta del personal al servici de l'Administració de Justícia a Catalunya.*

1. Els magistrats, jutges i fiscals que ocupen una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement adequat i suficient del català per a fer efectius els drets lingüístics dels ciutadans en la forma i amb l'abast que determine la llei.

2. Els magistrats, jutges i fiscals que ocupen una plaça a Catalunya han d'acreditar un coneixement suficient del dret propi de Catalunya en la forma i amb l'abast que determine la llei.

3. En tot cas, el coneixement suficient de la llengua i del dret propis es valorarà específicament i singularment per a obtenir una plaça en els corresponents concursos de trasllat.

4. El personal al servici de l'Administració de Justícia i de la Fiscalia a Catalunya ha d'acreditar un coneixement adequat i suficient de les dos llengües oficials que els fa aptes per a exercir les funcions pròpies del seu càrrec o lloc de treball.

Article 103. *Mitjans personals.*

1. Correspon a la Generalitat la competència normativa sobre el personal no judicial al servici de l'Administració de Justícia, dins del respecte a l'estatut jurídic d'eixe personal establert per la Llei Orgànica del Poder Judicial. En estos termes, esta competència de la Generalitat inclou la regulació de:

- a) L'organització d'este personal en cossos i escales.
- b) El procés de selecció.
- c) La promoció interna, la formació inicial i la formació continuada.
- d) La provisió de destinacions i ascensos.
- e) Les situacions administratives.
- f) El règim de retribucions.
- g) La jornada laboral i l'horari de treball.
- h) L'ordenació de l'activitat professional i les funcions.
- i) Les llicències, els permisos, les vacances i les incompatibilitats.
- j) El registre de personal.
- k) El règim disciplinari.

2. En els mateixos termes de l'apartat 1, correspon a la Generalitat la competència executiva i de gestió en matèria de personal no judicial al servici de l'Administració de Justícia. Esta competència inclou:

- a) Aprovar l'oferta d'ocupació pública.
- b) Convocar i resoldre tots els processos de selecció, i l'adscripció als llocs de treball.
- c) Nomenar els funcionaris que superen els processos selectius.
- d) Impartir la formació, prèvia i continuada.
- e) Elaborar les relacions de llocs de treball.
- f) Convocar i resoldre tots els processos de provisió de llocs de treball.
- g) Convocar i resoldre tots els processos de promoció interna.
- h) Gestionar el Registre de Personal, coordinat amb l'estatal.
- i) Efectuar tota la gestió d'este personal, en aplicació del seu règim estatutari i retributiu.
- j) Exercir la potestat disciplinària i imposar les sancions que siguen procedents, inclosa la separació del servici.
- k) Exercir totes les altres funcions que siguen necessàries per a garantir una gestió eficaç i eficient dels recursos humans al servici de l'Administració de Justícia.

3. Dins del marc disposat per la Llei Orgànica del Poder Judicial, per llei del Parlament poden crear-se cossos de funcionaris al servici de l'Administració de Justícia, que depenen de la funció pública de la Generalitat.

4. La Generalitat disposa de competència exclusiva sobre el personal laboral al servici de l'Administració de Justícia.

Article 104. *Mitjans materials.*

Corresponen a la Generalitat els mitjans materials de l'Administració de Justícia a Catalunya. Esta competència inclou en tot cas:

- a) La construcció i la reforma dels edificis judicials i de la fiscalia.
- b) La provisió de béns mobles i materials per a les dependències judicials i de la fiscalia.
- c) La configuració, la implantació i el manteniment de sistemes informàtics i de comunicació, sense perjudici de les competències de coordinació i homologació que corresponen a l'Estat per a garantir la compatibilitat del sistema.
- d) La gestió i la custòdia dels arxius, de les peces de convicció i dels efectes intervinguts, en tot allò que no tinga naturalesa jurisdiccional.
- e) La participació en la gestió dels comptes de depòsits i consignacions judicials i en els seus rendiments, tenint en compte el volum de l'activitat judicial desenvolupada a la comunitat autònoma i el cost efectiu dels servicis.
- f) La gestió, la liquidació i la recaptació de les taxes judicials que establisca la Generalitat en l'àmbit de les seues competències sobre Administració de Justícia.

Article 105. *Oficina judicial i institucions i servicis de suport.*

Correspon a la Generalitat, d'acord amb la Llei Orgànica del Poder Judicial, determinar la creació, el disseny, l'organització, la dotació i la gestió de les oficines judicials i dels òrgans i servicis de suport als òrgans jurisdiccional, incloent-hi la regulació de les institucions, els instituts i els servicis de medicina forense i de toxicologia.

Article 106. *Justícia gratuïta. Procediments de mediació i conciliació.*

1. Correspon a la Generalitat la competència per a ordenar els servicis de justícia gratuïta i d'orientació jurídica gratuïta.

2. La Generalitat pot establir els instruments i els procediments de mediació i conciliació en la resolució de conflictes en les matèries de la seua competència.

Article 107. *Demarcació, planta i capitalitat judicials.*

1. Ell Govern de la Generalitat, almenys cada cinc anys, amb un informe previ del Consell de Justícia de Catalunya, ha de proposar al Govern de l'Estat la determinació i la revisió de la demarcació i la planta judicial a Catalunya. Esta proposta, que és preceptiva, ha d'acompanyar el projecte de llei que el Govern envie a les Corts Generals.

2. Les modificacions de la planta judicial que no comporten reforma legislativa podran correspondre al Govern de la Generalitat. Així mateix, la Generalitat podrà crear seccions i jutjats, per delegació del Govern de l'Estat, en els termes previstos per la Llei Orgànica del Poder Judicial.

3. La capitalitat de les demarcacions judicials és fixada per una llei del Parlament.

Article 108. Justícia de pau i de proximitat.

1. La Generalitat té competència sobre la justícia de pau en els termes que establisca la Llei Orgànica del Poder Judicial. En estos mateixos termes correspon al Consell de Justícia de Catalunya el nomenament dels jutges. La Generalitat també es fa càrrec de les seues indemnitzacions i és la competent per a la provisió dels mitjans necessaris per a l'exercici de les seues funcions. Li correspon també la creació de les secretaries i la seua provisió.

2. La Generalitat, en les poblacions que es determine i d'acord amb el que estableix la Llei Orgànica del Poder Judicial, podrà instar l'establiment d'un sistema de justícia de proximitat que tinga per objectiu resoldre conflictes menors amb celeritat i eficàcia.

Article 109. Clàusula subrogatòria.

La Generalitat exercix, a més de les competències expressament atribuïdes pel present Estatut, totes les funcions i facultats que la Llei Orgànica del Poder Judicial reconeix al Govern de l'Estat amb relació a l'Administració de Justícia a Catalunya.

TÍTOL IV**De les competències****CAPÍTOL I****Tipologia de les competències****Article 110. Competències exclusives.**

1. Corresponen a la Generalitat, en l'àmbit de les seues competències exclusives, de forma íntegra la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva. Correspon únicament a la Generalitat l'exercici d'estes potestats i funcions, per mitjà de les quals pot establir polítiques pròpies.

2. El dret català, en matèria de les competències exclusives de la Generalitat, és el dret aplicable en el seu territori amb preferència sobre qualsevol altre.

Article 111. Competències compartides.

En les matèries que l'Estatut atribuïx a la Generalitat de forma compartida amb l'Estat, corresponen a la Generalitat la potestat legislativa, la potestat reglamentària i la funció executiva, en el marc de les bases que fixe l'Estat com a principis o mínim comú normatiu en normes amb rang de llei, excepte en els supòsits que es determinen d'acord amb la Constitució i el present Estatut. En l'exercici d'estes competències, la Generalitat pot establir polítiques pròpies. El Parlament ha de desplegar i concretar a través d'una llei aquelles previsions bàsiques.

Article 112. Competències executives.

Correspon a la Generalitat, en l'àmbit de les seues competències executives, la potestat reglamentària, que comprén l'aprovació de disposicions per a l'execució de la normativa de l'Estat, així com la funció executiva, que en tot cas inclou la potestat d'organització de la seua pròpia administració i, en general, totes aquelles funcions i activitats que l'ordenament atribuïx a l'Administració pública.

Article 113. Competències de la Generalitat i normativa de la Unió Europea.

Correspon a la Generalitat el desplegament, l'aplicació i l'execució de la normativa de la Unió Europea quan afecte l'àmbit de les seues competències, en els termes que estableix el títol V.

Article 114. Activitat de foment.

1. Correspon a la Generalitat, en les matèries de la seua competència, l'exercici de l'activitat de foment. Amb este fi, la Generalitat pot atorgar subvencions a càrrec de fons propis.

2. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència exclusiva, l'especificació dels objectius a què es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables així com la regulació de les condicions d'atorgament i la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

3. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència compartida, precisar normativament els objectius a què es destinen les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, així com completar la regulació de les condicions d'atorgament i tota la gestió, incloent-hi la tramitació i la concessió.

4. Correspon a la Generalitat, en les matèries de competència executiva, la gestió de les subvencions estatals i comunitàries europees territorialitzables, incloent-hi la tramitació i la concessió.

5. La Generalitat participa en la determinació del caràcter no territorialitzable de les subvencions estatals i comunitàries europees. Així mateix, participa, en els termes que fixe l'Estat, en la seua gestió i tramitació.

Article 115. Abast territorial i efectes de les competències.

1. L'àmbit material de les competències de la Generalitat està referit al territori de Catalunya, excepte els supòsits a què fan referència expressament el present Estatut i altres disposicions legals que estableixen l'eficàcia jurídica extraterritorial de les disposicions i els actes de la Generalitat.

2. La Generalitat, en els casos en què l'objecte de les seues competències té un abast territorial superior al del territori de Catalunya, exercix les seues competències sobre la part d'este objecte situada en el seu territori, sense perjudici dels instruments de col·laboració que s'establisquen amb altres ens territorials o, subsidiàriament, de la coordinació per l'Estat de les comunitats autònomes afectades.

CAPÍTOL II**Les matèries de les competències****Article 116. Agricultura, ramaderia i aprofitaments forestals.**

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que ha establert l'Estat en l'exercici de les competències que li atribuïx l'article 149.1.13 i 16 de la Constitució, la competència exclusiva en matèria d'agricultura i ramaderia. Esta competència inclou en tot cas:

a) La regulació i el desenvolupament de l'agricultura, la ramaderia i el sector agroalimentari.

b) La regulació i l'execució sobre la qualitat, la traçabilitat i les condicions dels productes agrícoles i ramaders, així com la lluita contra els fraus en l'àmbit de la producció i la comercialització agroalimentàries.

c) La regulació de la participació de les organitzacions agràries i ramaderes i de les cambres agràries en organismes públics.

d) La sanitat vegetal i animal quan no tinga efectes sobre la salut humana i la protecció dels animals.

e) Les llavors i els planters, especialment tot allò que estiga relacionat amb els organismes genèticament modificats.

f) La regulació dels processos de producció, explotacions, estructures agràries i el seu règim jurídic.

g) El desenvolupament integral i la protecció del món rural.

h) La investigació, el desenvolupament, la transferència tecnològica, la innovació de les explotacions i les empreses agràries i alimentàries i la formació en estes matèries.

i) Les fires i els certàmens agrícoles, forestals i ramaders.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre:

a) La planificació de l'agricultura i la ramaderia i el sector agroalimentari.

b) La regulació i el règim d'intervenció administrativa i d'usos de la forest, dels aprofitaments i els servicis forestals i de les vies pecuàries de Catalunya.

Article 117. *Aigua i obres hidràuliques.*

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'aigües que pertanguen a conques hidrogràfiques intracomunitàries, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'ordenació administrativa, la planificació i la gestió de l'aigua superficial i subterrània, dels usos i dels aprofitaments hidràulics, així com de les obres hidràuliques que no estiguen qualificades d'interés general.

b) La planificació i l'adopció de mesures i instruments específics de gestió i protecció dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics i terrestres vinculats a l'aigua.

c) Les mesures extraordinàries en cas de necessitat per a garantir el subministrament d'aigua.

d) L'organització de l'administració hidràulica de Catalunya, inclosa la participació dels usuaris.

e) La regulació i l'execució de les actuacions relacionades amb la concentració parcel·lària i les obres de reg.

2. La Generalitat, en els termes establits en la legislació estatal, assumix competències executives sobre el domini públic hidràulic i les obres d'interés general. En estos mateixos termes li correspon la participació en la planificació i la programació de les obres d'interés general.

3. La Generalitat participa en la planificació hidrològica i en els òrgans de gestió estatals dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics que pertanguen a conques hidrogràfiques intercomunitàries. Correspon a la Generalitat, dins del seu àmbit territorial, la competència executiva sobre:

a) L'adopció de mesures addicionals de protecció i sanejament dels recursos hídrics i dels ecosistemes aquàtics.

b) L'execució i l'explotació de les obres de titularitat estatal si s'establix per mitjà de conveni.

c) Les facultats de policia del domini públic hidràulic atribuïdes per la legislació estatal.

4. La Generalitat ha d'emetre un informe preceptiu per a qualsevol proposta de transvasament de conques que implique la modificació dels recursos hídrics del seu àmbit territorial.

5. La Generalitat participa en la planificació hidrològica dels recursos hídrics i dels aprofitaments hidràulics

que passen o finalitzen a Catalunya provinents de territoris de fora de l'àmbit estatal espanyol, d'acord amb els mecanismes que establix el Títol V i participarà en la seua execució en els termes previstos per la legislació estatal.

Article 118. *Associacions i fundacions.*

1. Correspon a la Generalitat, respectant les condicions bàsiques establides per l'Estat per a garantir la igualtat en l'exercici del dret i la reserva de llei orgànica, la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les associacions que desenvolupen majoritàriament les seues funcions a Catalunya. Esta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats d'associació, de la seua denominació, les finalitats, els requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació, el contingut dels estatuts, els òrgans de govern, els drets i deures dels associats, les obligacions de les associacions i les associacions de caràcter especial.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les associacions establits en la normativa tributària, així com la declaració d'utilitat pública, el contingut i els requisits per a la seua obtenció.

c) El registre d'associacions.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el règim jurídic de les fundacions que desenvolupen majoritàriament les seues funcions a Catalunya. Esta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les modalitats de fundació, de la seua denominació, les finalitats i els beneficiaris de la finalitat fundacional; la capacitat per a fundar; els requisits de constitució, modificació, extinció i liquidació; els estatuts; la dotació i el règim de la fundació en procés de formació; el patronat i el protectorat, i el patrimoni i el règim econòmic i financer.

b) La determinació i el règim d'aplicació dels beneficis fiscals de les fundacions establits en la normativa tributària.

c) El registre de fundacions.

3. Correspon a la Generalitat la fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control de les ajudes públiques a les associacions i les fundacions.

Article 119. *Caça, pesca, activitats marítimes i ordenació del sector pesquer.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de caça i pesca fluvial, que inclou en tot cas:

a) La planificació i la regulació.

b) La regulació del règim d'intervenció administrativa de la caça i la pesca, de la vigilància i dels aprofitaments cinegètics i piscícoles.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de pesca marítima i recreativa en aigües interiors, així com la regulació i la gestió dels recursos pesquers i la delimitació d'espais protegits.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'activitats marítimes, que inclou en tot cas:

a) La regulació i la gestió del marisqueig i l'aqüicultura i l'establiment de les condicions per a la seua pràctica, així com la regulació i la gestió dels recursos.

b) La regulació i la gestió de les instal·lacions destinades a estes activitats.

c) El busseig professional.

d) La formació i les titulacions en matèria d'activitats de recreació.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'ordenació del sector pesquer. Esta competència inclou, en tot cas, l'ordenació i les mesures administratives d'execució relatives a les condicions professionals per a l'exercici de la pesca, la construcció, la seguretat i el registre oficial de vaixells, confraries de pescadors i llotges de contractació.

Article 120. *Caixes d'estalvis.*

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvis amb domicili a Catalunya, la competència exclusiva sobre la regulació de la seua organització, respectant allò que ha establert l'Estat en l'exercici de les competències que li atribueixen els articles 149.1.11 i 149.1.13 de la Constitució. Esta competència inclou en tot cas:

- a) La determinació dels seus òrgans rectors i de la forma en què els distints interessos socials han d'estar representats.
- b) L'estatut jurídic dels membres dels òrgans rectors i dels altres càrrecs de les caixes d'estalvi.
- c) El règim jurídic de la creació, la fusió, la liquidació i el registre.
- d) L'exercici de les potestats administratives amb relació a les fundacions que creen.
- e) La regulació de les agrupacions de caixes d'estalvis amb seu social a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre l'activitat financera, d'acord amb els principis, les regles i els estàndards mínims que establisquen les bases estatals, que inclou, en tot cas, la regulació de la distribució dels excedents i de l'obra social de les caixes.

Així mateix, la Generalitat efectuarà el seguiment del procés d'emissió i distribució de quotes participatives, exceptuant-ne els aspectes relatius al règim d'ofertes públiques de venda o subscripció de valors i admissió a negociació, a l'estabilitat financera i a la solvència.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya, la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les caixes. Esta competència inclou, en tot cas, l'establiment d'infraccions i sancions addicionals en matèries de la seua competència.

4. La Generalitat, d'acord amb el que estableix la legislació estatal, col·labora en les activitats d'inspecció i sanció que el Ministeri d'Economia i Hisenda i el Banc d'Espanya exercixen sobre les caixes d'estalvi amb domicili a Catalunya.

Article 121. *Comerç i fires.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de comerç i fires, que inclou la regulació de l'activitat firal no internacional i l'ordenació administrativa de l'activitat comercial, la qual al seu torn inclou en tot cas:

- a) La determinació de les condicions administratives per a exercir-la, la dels llocs i els establiments on es duga a terme i l'ordenació administrativa del comerç electrònic o del comerç per qualsevol altre mitjà.
- b) La regulació administrativa de totes les modalitats de venda i formes de prestació de l'activitat comercial, així com de les vendes promocionals i de la venda a pèrdua.
- c) La regulació dels horaris comercials respectant en el seu exercici el principi constitucional d'unitat de mercat.
- d) La classificació i la planificació territorial dels equipaments comercials i la regulació dels requisits i del

règim d'instal·lació, ampliació i canvi d'activitat dels establiments.

e) L'establiment i l'execució de les normes i els estàndards de qualitat relacionats amb l'activitat comercial.

f) L'adopció de mesures de policia administrativa amb relació a la disciplina de mercat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de fires internacionals celebrades a Catalunya, que inclou en tot cas:

- a) L'activitat d'autorització i declaració de la fira internacional.
- b) La promoció, la gestió i la coordinació.
- c) L'activitat inspectora, l'avaluació i la rendició de comptes.
- d) L'establiment de la reglamentació interna.
- e) El nomenament d'un delegat o delegada en els òrgans de direcció de cada fira.

3. La Generalitat col·labora amb l'Estat en l'establiment del calendari de fires internacionals.

Article 122. *Consultes populars.*

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva per a l'establiment del règim jurídic, les modalitats, el procediment, la realització i la convocatòria per la pròpia Generalitat o pels ens locals, en l'àmbit de les seues competències, d'enquestes, audiències públiques, fòrums de participació i qualsevol altre instrument de consulta popular, a excepció del que preveu l'article 149.1.32 de la Constitució.

Article 123. *Consum.*

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de consum, que inclou en tot cas:

- a) La defensa dels drets dels consumidors i els usuaris, proclamats per l'article 28, i l'establiment i l'aplicació dels procediments administratius de queixa i reclamació.
- b) La regulació i el foment de les associacions dels consumidors i usuaris i la seua participació en els procediments i assumptes que els afecten.
- c) La regulació dels òrgans i els procediments de mediació en matèria de consum.
- d) La formació i l'educació en el consum.
- e) La regulació de la informació en matèria de consumidors i usuaris.

Article 124. *Cooperatives i economia social.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cooperatives.

2. La competència a què es referix l'apartat 1 inclou l'organització i el funcionament de les cooperatives, els quals al seu torn, inclouen en tot cas:

- a) La definició, la denominació i la classificació.
- b) Els criteris sobre fixació del domicili.
- c) Els criteris rectors d'actuació.
- d) Els requisits de constitució, modificació dels estatuts socials, fusió, escissió, transformació, dissolució i liquidació.
- e) La qualificació, la inscripció i la certificació en el registre corresponent.
- f) Els drets i deures dels socis.
- g) El règim econòmic i la documentació social.
- h) La conciliació i la mediació.
- i) Els grups cooperatius i les formes de col·laboració econòmica de les cooperatives.

3. La competència a què es referix l'apartat 1 inclou en tot cas la regulació i el foment del moviment cooperatiu, en especial per a promoure les formes de participació en l'empresa, l'accés dels treballadors als mitjans de producció i la cohesió social i territorial. La regulació i el foment del moviment cooperatiu inclouen:

- a) La regulació de l'associacionisme cooperatiu.
- b) L'ensenyament i la formació cooperatives.
- c) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions, l'execució i el control de les ajudes públiques al món cooperatiu.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre el foment i l'ordenació del sector de l'economia social.

Article 125. Corporacions de dret públic i professions titulades.

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de Col·legis Professionals, Acadèmies, Cambres Agràries, Cambres de Comerç, d'Indústria i de Navegació i altres corporacions de dret públic representatives d'interessos econòmics i professionals, la competència exclusiva, excepte en el que preveuen els apartats 2 i 3. Esta competència, respectant el que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució, inclou en tot cas:

- a) La regulació de l'organització interna, del funcionament i del règim econòmic, pressupostari i comptable, així com el règim de col·legiació i adscripció, dels drets i deures dels seus membres i del règim disciplinari.
- b) La creació i l'atribució de funcions.
- c) La tutela administrativa.
- d) El sistema i procediment electorals aplicables a l'elecció dels membres de les corporacions.
- e) La determinació de l'àmbit territorial i la possible agrupació dins de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la definició de les corporacions a què es referix l'apartat 1 i sobre els requisits per a la seua creació i per a ser-ne membre.

3. Les Cambres de Comerç, Indústria i Navegació, amb l'acord previ de la Generalitat amb l'Estat, poden desenvolupar funcions de comerç exterior i destinar recursos camerals a estes funcions.

4. Correspon a la Generalitat, respectant les normes generals sobre titulacions acadèmiques i professionals i el que disposen els articles 36 i 139 de la Constitució, la competència exclusiva sobre l'exercici de les professions titulades, que inclou en tot cas:

- a) La determinació dels requisits i les condicions d'exercici de les professions titulades així com dels drets i les obligacions dels professionals titulats i del règim d'incompatibilitats.
- b) La regulació de les garanties administratives davant de l'intrusisme i les actuacions irregulars, així com la regulació de les prestacions professionals de caràcter obligatori.
- c) El règim disciplinari de l'exercici de les professions titulades.

Article 126. Crèdit, banca, assegurances i mutualitats no integrades en el sistema de seguretat social.

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les mutualitats de previsió social no integrades en el sistema de Seguretat Social.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'estructura, l'organització i el funcionament de les entitats de crèdit que no siguin caixes d'estalvi, de

les cooperatives de crèdit i de les entitats gestores de plans i fons de pensions i de les entitats físiques i jurídiques que actuen en el mercat assegurador altres que aquelles a què fa referència l'apartat 1, d'acord amb els principis, els regles i els estàndards mínims fixats en les bases estatals.

3. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'activitat de les entitats a què fan referència els apartats 1 i 2. Esta competència inclou els actes d'execució reglats que li atribuisca la legislació estatal.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre disciplina, inspecció i sanció de les entitats a què es referix l'apartat 2.

Article 127. Cultura.

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de cultura. Esta competència exclusiva comprén en tot cas:

- a) Les activitats artístiques i culturals, que es duen a terme a Catalunya, que inclouen:

Primer. Les mesures relatives a la producció, distribució de llibres i publicacions periòdiques en qualsevol suport, així com la gestió del depòsit legal i l'atorgament dels codis d'identificació.

Segon. La regulació i la inspecció de les sales d'exhibició cinematogràfica, les mesures de protecció de la indústria cinematogràfica i el control i la concessió de llicències de doblatge a les empreses distribuïdores domiciliades a Catalunya.

Tercer. La qualificació de les pel·lícules i els materials audiovisuals en funció de l'edat i dels valors culturals.

Quart. La promoció, la planificació, la construcció i la gestió d'equipaments culturals situats a Catalunya.

Quint. L'establiment de mesures fiscals d'incentivació de les activitats culturals en els tributs sobre els quals la Generalitat tinga competències normatives.

- b) El patrimoni cultural, que inclou en tot cas:

Primer. La regulació i l'execució de mesures destinades a garantir l'enriquiment i la difusió del patrimoni cultural de Catalunya i a facilitar-hi l'accés.

Segon. La inspecció, inventari i restauració del patrimoni arquitectònic, arqueològic, científic, tècnic, històric, artístic, etnològic i cultural en general.

Tercer. L'establiment del règim jurídic de les actuacions sobre béns mobles i immobles integrants del patrimoni cultural de Catalunya i la determinació del règim jurídic dels béns immobles, així com la declaració i la gestió d'estos béns amb l'excepció d'aquells que siguen de la titularitat de l'Estat.

Quart. La protecció del patrimoni cultural de Catalunya, que inclou la conservació, la reparació, el règim de vigilància i el control dels béns, sense perjudi de la competència estatal per a la defensa dels béns integrants d'este patrimoni contra l'exportació i l'espoliació.

- c) Els arxius, les biblioteques, els museus i els altres centres de depòsit cultural que no són de titularitat estatal, que inclou en tot cas:

Primer. La creació, la gestió, la protecció i l'establiment del règim jurídic dels centres que integren el sistema d'arxius i el sistema bibliotecari, dels museus i dels altres centres de depòsit cultural.

Segon. L'establiment del règim jurídic dels béns documentals, bibliogràfics i culturals que hi estan depositats.

Tercer. La conservació i la recuperació dels béns que integren el patrimoni documental i bibliogràfic català.

d) El foment de la cultura, amb relació al qual inclou:

Primer. El foment i la difusió de la creació i la producció teatrals, musicals, audiovisuals, literàries, de dansa, de circ i d'arts combinades dutes a terme a Catalunya.

Segon. La promoció i la difusió del patrimoni cultural, artístic i monumental i dels centres de depòsit cultural de Catalunya.

Tercer. La projecció internacional de la cultura catalana.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre els arxius, les biblioteques, els museus i els centres de depòsit cultural de titularitat estatal situats a Catalunya, la gestió dels quals no es reserve expressament l'Estat, que inclou, en tot cas, la regulació del funcionament, l'organització i el règim de personal.

3. En les actuacions que l'Estat realitzi a Catalunya en matèria d'inversió en béns i equipaments culturals es requereix l'acord previ amb la Generalitat. En el cas de les activitats que l'Estat duga a terme amb relació a la projecció internacional de la cultura, els Governos de l'Estat i la Generalitat articularan fórmules de col·laboració i cooperació mútues d'acord amb el que preveu el títol V d'este Estatut.

Article 128. Denominacions i indicacions geogràfiques i de qualitat.

1. Correspon a la Generalitat, respectant el que disposa l'article 149.1.13 de la Constitució, la competència exclusiva sobre denominacions d'origen i altres mencions de qualitat, que inclou el règim jurídic de creació i funcionament, el qual al seu torn inclou:

a) La determinació dels possibles nivells de protecció dels productes i el seu règim i condicions, així com els drets i les obligacions que se'n deriven.

b) El règim de titularitat de les denominacions, respectant la legislació de propietat industrial.

c) La regulació de les formes i les condicions de producció i comercialització dels corresponents productes, i el règim sancionador aplicable.

d) El règim de l'organització administrativa de la denominació d'origen, o menció de qualitat, referida tant a la gestió com al control de la producció i la comercialització.

2. La competència a què es referix l'apartat 1 inclou el reconeixement de les denominacions o les indicacions, l'aprovació de les seues normes reguladores i totes les facultats administratives de gestió i control sobre l'actuació de les denominacions o les indicacions, especialment les que deriven de l'eventual tutela administrativa sobre els òrgans de la denominació i de l'exercici de la potestat sancionadora per infraccions del règim de la denominació.

3. La Generalitat, en el cas que el territori d'una denominació supere els límits de Catalunya, exercix les facultats de gestió i control sobre les actuacions dels òrgans de la denominació relatives a terrenys i instal·lacions situats a Catalunya, en els termes que determinen les lleis. La Generalitat participa en els òrgans de la denominació i en l'exercici de les seues facultats de gestió.

4. La Generalitat exercix sobre el seu territori les obligacions de protecció derivades del reconeixement per la pròpia Generalitat d'una denominació d'origen o d'una indicació geogràfica protegida. Les autoritats corresponents col·laboren en la protecció de les denominacions geogràfiques i de qualitat catalanes fora del territori de Catalunya i davant de les corresponents institucions de protecció europees i internacionals.

Article 129. Dret civil.

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de dret civil, amb l'excepció de les matèries que l'article 149.1.8a de la Constitució atribueix en tot cas a l'Estat. Esta competència inclou la determinació del sistema de fonts del dret civil de Catalunya.

Article 130. Dret processal.

Correspon a la Generalitat dictar les normes processals específiques que deriven de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

Article 131. Educació.

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència exclusiva sobre els ensenyaments postobligatoris que no conduïxen a l'obtenció de títol o certificació acadèmica o professional amb validesa en tot l'Estat i sobre els centres docents en què s'impartixen estos ensenyaments.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, amb relació als ensenyaments obligatoris i no obligatoris que conduïxen a l'obtenció d'un títol acadèmic o professional amb validesa en tot l'Estat i als ensenyaments d'educació infantil, la competència exclusiva que inclou:

a) La regulació dels òrgans de participació i consulta dels sectors afectats en la programació de l'ensenyament en el seu territori.

b) La determinació dels continguts educatius del primer cicle de l'educació infantil i la regulació dels centres en què s'impartix este cicle, així com la definició de les plantilles del professorat i les titulacions i especialitzacions del personal restant.

c) La creació, el desenvolupament organitzatiu i el règim dels centres públics.

d) La inspecció, l'avaluació interna del sistema educatiu, la innovació, la investigació i l'experimentació educatives, així com la garantia de la qualitat del sistema educatiu.

e) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajudes amb fons propis.

f) La formació permanent i el perfeccionament del personal docent i dels altres professionals de l'educació i l'aprovació de directrius d'actuació en matèria de recursos humans.

g) Els servicis educatius i les activitats extraescolars complementàries amb relació als centres docents públics i als privats sostinguts amb fons públics.

h) Els aspectes organitzatius dels ensenyaments en règim no presencial dirigits a l'alumnat d'edat superior a la d'escolarització obligatòria.

3. En allò que no regula l'apartat 2 i en relació amb els ensenyaments que s'inclouen en este, correspon a la Generalitat, respectant els aspectes essencials del dret a l'educació i a la llibertat d'ensenyament en matèria d'ensenyament no universitari i d'acord amb el que disposa l'article 149.1.30a de la Constitució, la competència compartida que inclou en tot cas:

a) La programació de l'ensenyament, la seua definició i l'avaluació general del sistema educatiu.

b) L'ordenació del sector de l'ensenyament i de l'activitat docent i educativa.

c) L'establiment dels corresponents plans d'estudi, inclosa l'ordenació curricular.

d) El règim de foment de l'estudi, de beques i d'ajudes estatals.

e) L'accés a l'educació i l'establiment i la regulació dels criteris d'admissió i escolarització de l'alumnat en els centres docents.

f) El règim de sosteniment amb fons públics dels ensenyaments del sistema educatiu i dels centres que els impartixen.

g) Els requisits i condicions dels centres docents i educatius.

h) L'organització dels centres públics i privats sostinguts amb fons públics.

i) La participació de la comunitat educativa en el control i gestió dels centres docents públics i dels privats sostinguts amb fons públics.

j) L'adquisició i pèrdua de la condició de funcionari o funcionària docent de l'Administració educativa, el desenvolupament dels seus drets i deures bàsics, així com la política de personal al servei de l'Administració educativa.

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament no universitari, la competència executiva sobre l'expedició i homologació dels títols acadèmics i professionals estatals.

Article 132. *Emergències i protecció civil.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció civil, que inclou, en tot cas, la regulació, la planificació i l'execució de mesures relatives a les emergències i la seguretat civil, així com la direcció i coordinació dels serveis de protecció civil, que inclouen els serveis de prevenció i extinció d'incendis, sense perjuí de les facultats en esta matèria dels governs locals, respectant allò que estableix l'Estat en l'exercici de les seues competències en matèria de seguretat pública.

2. La Generalitat, en els casos relatius a emergències i protecció civil d'abast superior a Catalunya, ha de promoure mecanismes de col·laboració amb altres comunitats autònomes i amb l'Estat.

3. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de salvament marítim en els termes que determine la legislació de l'Estat.

4. La Generalitat participa en l'execució en matèria de seguretat nuclear en els termes que s'acorden en els convenis subscrits a este efecte i, si és el cas, en les lleis.

Article 133. *Energia i mines.*

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria d'energia. Esta competència inclou en tot cas:

a) La regulació de les activitats de producció, magatzematge i transport d'energia, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions que transcórreguen íntegrament pel territori de Catalunya i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

b) La regulació de l'activitat de distribució d'energia que es duga a terme a Catalunya, l'atorgament de les autoritzacions de les instal·lacions corresponents i l'exercici de les activitats d'inspecció i control de totes les instal·lacions existents a Catalunya.

c) El desenvolupament de les normes complementàries de qualitat dels serveis de subministrament d'energia.

d) El foment i la gestió de les energies renovables i de l'eficiència energètica.

2. La Generalitat participa per mitjà de l'emissió d'un informe previ en el procediment d'atorgament de l'autorització de les instal·lacions de producció i transport d'energia que superen el territori de Catalunya o quan l'energia siga objecte d'aprofitament fora d'este territori.

3. La Generalitat participa en la regulació i planificació d'àmbit estatal del sector de l'energia que afecte el territori de Catalunya.

4. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre el règim miner. Esta competència inclou, en tot cas, la regulació i el règim d'intervenció administrativa i el control de les mines i els recursos miners que estiguen situats en el territori de Catalunya i de les activitats extractives que es duguen a terme.

Article 134. *Esport i temps lliure.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'esport, que inclou en tot cas:

a) El foment, la divulgació, la planificació i la coordinació, l'execució, l'assessorament, la implantació i la projecció de la pràctica de l'activitat física i de l'esport en qualsevol part de Catalunya, en tots els nivells socials.

b) L'ordenació dels òrgans de mediació en matèria d'esport.

c) La regulació de la formació esportiva i el foment de la tecnificació i de l'alt rendiment esportiu.

d) L'establiment del règim jurídic de les federacions i els clubs esportius i de les entitats catalanes que promouen i organitzen la pràctica de l'esport i de l'activitat física en l'àmbit de Catalunya, i la declaració d'utilitat pública de les entitats esportives.

e) La regulació en matèria de disciplina esportiva, competitiva i electoral de les entitats que promouen i organitzen la pràctica esportiva.

f) El foment i la promoció de l'associacionisme esportiu.

g) El registre de les entitats que promouen i organitzen la pràctica de l'activitat física i esportiva amb seu social a Catalunya.

h) La planificació de la xarxa d'equipaments esportius de Catalunya i la promoció de la seua execució.

i) El control i el seguiment medicoesportiu i de salut dels practicants de l'activitat física i esportiva.

j) La regulació en matèria de prevenció i control de la violència en els espectacles públics esportius, respectant les facultats reservades a l'Estat en matèria de seguretat pública.

k) La garantia de la salut dels espectadors i de les altres persones implicades en l'organització i l'exercici de l'activitat física i esportiva, així com de la seguretat i el control sanitari dels equipaments esportius.

l) El desenvolupament de la investigació científica en matèria esportiva.

2. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguen com a objecte el desenvolupament de l'esport.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de temps lliure, que inclou en tot cas el foment i la regulació de les activitats que es duguen a terme en el territori de Catalunya i el règim jurídic de les entitats que tinguen com a finalitat l'exercici d'activitats de temps lliure.

4. La Generalitat participa en entitats i organismes d'àmbit estatal, europeu i internacional que tinguen com a objecte el desenvolupament del temps lliure.

Article 135. *Estadística.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre estadística d'interès de la Generalitat, que inclou en tot cas:

a) La planificació estadística.

b) L'organització administrativa.

c) La creació d'un sistema estadístic oficial propi de la Generalitat.

2. La Generalitat participa i col·labora en l'elaboració d'estadístiques d'abast supraautonòmic.

Article 136. *La funció pública i el personal al servici de les Administracions públiques catalanes.*

Correspon a la Generalitat, en matèria de funció pública, respectant el principi d'autonomia local:

a) La competència exclusiva sobre el règim estatutari del personal al servici de les Administracions públiques catalanes i sobre l'ordenació i l'organització de la funció pública, excepte el que disposa la lletra b).

b) La competència compartida per al desenvolupament dels principis ordinadors de l'ocupació pública, sobre l'adquisició i pèrdua de la condició de funcionari, les situacions administratives i els drets, deures i incompatibilitats del personal al servici de les Administracions públiques.

c) La competència exclusiva, en matèria de personal laboral, per a l'adaptació de la relació de llocs de treball a les necessitats derivades de l'organització administrativa i sobre la formació d'este personal.

Article 137. *Vivenda.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de vivenda, que inclou en tot cas:

a) La planificació, l'ordenació, la gestió, la inspecció i el control de la vivenda d'acord amb les necessitats socials i d'equilibri territorial.

b) L'establiment de prioritats i objectius de l'activitat de foment de les Administracions públiques de Catalunya en matèria de vivenda i l'adopció de les mesures necessàries per al seu abast, tant en relació al sector públic com al privat.

c) La promoció pública de vivendes.

d) La regulació administrativa del comerç referit a vivendes i l'establiment de mesures de protecció i disciplinàries en este àmbit.

e) Les normes tècniques, la inspecció i el control sobre la qualitat de la construcció.

f) Les normes sobre l'habitabilitat de les vivendes.

g) La innovació tecnològica i la sostenibilitat aplicable a les vivendes.

h) La normativa sobre conservació i manteniment de les vivendes i la seua aplicació.

2. Correspon a la Generalitat la competència sobre les condicions dels edificis per a la instal·lació d'infraestructures comunes de telecomunicacions, radiodifusió, telefonia bàsica i altres servicis per cable respectant la legislació de l'Estat en matèria de telecomunicacions.

Article 138. *Immigració.*

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'immigració:

a) La competència exclusiva en matèria de primera acollida de les persones immigrades, que inclourà les actuacions sociosanitàries i d'orientació.

b) El desenvolupament de la política d'integració de les persones immigrades en el marc de les seues competències.

c) L'establiment i la regulació de les mesures necessàries per a la integració social i econòmica de les persones immigrades i per a la seua participació social.

d) L'establiment per llei d'un marc de referència per a l'acollida i la integració de les persones immigrades.

e) La promoció i la integració de les persones retornades i l'ajuda a estes, impulsant les polítiques i les mesures pertinents que faciliten el seu retorn a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria d'autorització de treball dels estrangers la

relació laboral de les quals es desenvolupe a Catalunya. Esta competència, que s'exercirà en necessària coordinació amb què correspon a l'Estat en matèria d'entrada i residència d'estrangers, inclou:

a) La tramitació i resolució de les autoritzacions inicials de treball per compte propi o alié.

b) La tramitació i la resolució dels recursos presentats amb relació als expedients a què es referix la lletra a) i l'aplicació del règim d'inspecció i sanció.

3. Correspon a la Generalitat la participació en les decisions de l'Estat sobre immigració amb especial transcendència per a Catalunya i, en particular, la participació preceptiva prèvia en la determinació del contingent de treballadors estrangers a través dels mecanismes previstos en el títol V.

Article 139. *Indústria, artesania, control metrològic i contrast de metalls.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'indústria, excepte el que estableix l'apartat 2. Esta competència inclou, en tot cas, l'ordenació dels sectors i dels processos industrials a Catalunya, la seguretat de les activitats, de les instal·lacions, dels equips, dels processos i dels productes industrials, i la regulació de les activitats industrials que puguen produir impacte en la seguretat o salut de les persones.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la planificació de la indústria, en el marc de la planificació general de l'economia.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'artesania.

4. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de control metrològic.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de contrast de metalls.

Article 140. *Infraestructures del transport i les comunicacions.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre ports, aeroports, heliports i la resta d'infraestructures de transport en el territori de Catalunya que no tinguen la qualificació legal d'interés general. Esta competència inclou en tot cas:

a) El règim jurídic, la planificació i la gestió de tots els ports i aeroports, instal·lacions portuàries i aeroportuàries, instal·lacions marítimes menors, estacions terminals de càrrega en recintes portuaris i aeroportuaris i la resta d'infraestructures de transport.

b) La gestió del domini públic necessari per a prestar el servici, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions dins dels recintes portuaris o aeroportuaris.

c) El règim econòmic dels servicis portuaris i aeroportuaris, especialment les potestats tarifària i tributària i la percepció i la recaptació de qualsevol tipus de tributs i gravàmens relacionats amb la utilització de la infraestructura i del servici que presta.

d) La delimitació de la zona de servicis dels ports o els aeroports, i la determinació dels usos, equipaments i activitats complementàries dins del recinte del port o aeroport o d'altres infraestructures de transport, respectant les facultats del titular del domini públic.

2. La Generalitat participa en els organismes d'àmbit supraautonòmic que exercixen funcions sobre les infraestructures de transport situades a Catalunya que són de titularitat estatal.

3. La qualificació d'interés general d'un port, aeroport o una altra infraestructura de transport situada a Catalunya requerix l'informe previ de la Generalitat, que

podrà participar en la seua gestió, o assumir-la, d'acord amb el que preveuen les lleis.

4. Correspon a la Generalitat la participació en la planificació i la programació de ports i aeroports d'interès general en els termes que determine la normativa estatal.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la seua xarxa viària en tot l'àmbit territorial de Catalunya, així com la participació en la gestió de la de l'Estat a Catalunya d'acord amb el que preveu la normativa estatal. Esta competència inclou en tot cas:

a) L'ordenació, planificació i gestió integrada de la xarxa viària de Catalunya.

b) El règim jurídic i financer de tots els elements de la xarxa viària de què és titular la Generalitat.

c) La connectivitat dels elements que integren la xarxa viària de Catalunya entre ells o amb altres infraestructures del transport o altres xarxes.

6. Correspon a la Generalitat, en matèria de xarxa ferroviària, la competència exclusiva en relació a les infraestructures de què és titular i la participació en la planificació i gestió de les infraestructures de titularitat estatal situades a Catalunya, d'acord amb el que preveu la normativa estatal.

7. Correspon a la Generalitat, d'acord amb la normativa de l'Estat, la competència executiva en matèria de comunicacions electròniques, que inclou en tot cas:

a) Promoure l'existència d'un conjunt mínim de servicis d'accés universal.

b) La inspecció de les infraestructures comunes de telecomunicacions i l'exercici de la potestat sancionadora corresponent.

c) La resolució de conflictes entre operadors de radiodifusió que compartisquen múltiplex de cobertura no superior al territori de Catalunya.

d) La gestió del registre d'instal·ladors d'infraestructures comunes de telecomunicacions i del de gestors de múltiplex d'àmbit no superior al territori de Catalunya.

Article 141. *Joc i espectacles.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joc, apostes i casinos, quan l'activitat s'exercisca exclusivament a Catalunya, que inclou en tot cas:

a) La creació i l'autorització de jocs i apostes i la seua regulació, així com la regulació de les empreses dedicades a la gestió, l'explotació i la pràctica d'estes activitats o que tenen com a objecte la comercialització i la distribució dels materials relacionats amb el joc en general, incloent-hi les modalitats de joc per mitjans informàtics i telemàtics.

b) La regulació i el control dels locals, les instal·lacions i els equipaments utilitzats per a dur a terme estes activitats.

c) La determinació, en el marc de les seues competències, del règim fiscal sobre l'activitat de joc de les empreses que la duguen a terme.

2. L'autorització de noves modalitats de joc i apostes d'àmbit estatal, o bé la modificació de les existents, requereix la deliberació en la Comissió Bilateral generalitat-estat prevista en el títol V i l'informe previ determinant de la Generalitat.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'espectacles i activitats recreatives, que inclou, en tot cas, l'ordenació del sector, el règim d'intervecció administrativa i el control de qualsevol tipus d'espectacles en espais i locals públics.

Article 142. *Juventut.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de joventut, que inclou en tot cas:

a) El disseny, l'aplicació i l'avaluació de polítiques, plans i programes destinats a la joventut.

b) La promoció de l'associacionisme juvenil, de les iniciatives de participació de la gent jove, de la mobilitat internacional i del turisme juvenil.

c) La regulació, la gestió, la intervenció i la policia administrativa d'activitats i instal·lacions destinades a la joventut.

2. Correspon a la Generalitat la subscripció d'acords amb entitats internacionals i la participació en estes en col·laboració amb l'Estat o de forma autònoma, si ho permet la normativa de la corresponent entitat, i en tot cas la tramitació de documents atorgats per entitats internacionals que afecten persones, instal·lacions o entitats amb residència a Catalunya, respectant la legislació de l'Estat.

Article 143. *Llengua pròpia.*

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència exclusiva en matèria de llengua pròpia, que inclou, en tot cas, la determinació de l'àbast, els usos i els efectes jurídics de la seua oficialitat, així com la normalització lingüística del català.

2. Correspon a la Generalitat i també al Conselh Generau d'Aran la competència sobre la normalització lingüística de l'occità, denominat aranés a l'Aran.

Article 144. *Medi ambient, espais naturals i meteorologia.*

1. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de medi ambient i la competència per a l'establiment de normes addicionals de protecció. Esta competència compartida inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels instruments de planificació ambiental i del procediment de tramitació i aprovació d'estos instruments.

b) L'establiment i la regulació de mesures de sostenibilitat, fiscalitat i investigació ambientals.

c) La regulació dels recursos naturals, de la flora i la fauna, de la biodiversitat, del medi ambient marí i aquàtic si no tenen com a finalitat la preservació dels recursos pesquers marítims.

d) La regulació sobre prevenció en la producció d'envasos i embalatges en tot el seu cicle de vida, des que es generen fins que passen a ser residus.

e) La regulació sobre prevenció i correcció de la generació de residus amb origen o destinació a Catalunya i sobre la seua gestió i trasllat i la seua disposició final.

f) La regulació de la prevenció, el control, la correcció, la recuperació i la compensació de la contaminació de sòl i subsòl.

g) La regulació i la gestió dels abocaments efectuats en les aigües interiors de Catalunya, així com dels efectuats en les aigües superficials i subterrànies que no passen per una altra comunitat autònoma. En tot cas, dins del seu àmbit territorial, correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la intervenció administrativa dels abocaments en les aigües superficials i subterrànies.

h) La regulació de l'ambient atmosfèric i de les distintes classes de contaminació d'este, la declaració de zones d'atmosfera contaminada i l'establiment d'altres instruments de control de la contaminació amb independència de l'administració competent per a autoritzar l'obra, la instal·lació o l'activitat que la produísca.

i) La regulació del règim d'autorització i seguiment d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.

j) La promoció de les qualificacions relatives a productes, activitats, instal·lacions, infraestructures, procediments, processos productius o conductes respectuoses cap al medi.

k) La prevenció, restauració i reparació de danys al medi ambient, així com el corresponent règim sancionador.

l) Les mesures de protecció de les espècies i el règim sancionador.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'espais naturals, la competència exclusiva que, respectant el que disposa l'article 149.1.23 de la Constitució, inclou, en tot cas, la regulació i la declaració de les figures de protecció, delimitació, planificació i gestió d'espais naturals i d'hàbitats protegits situats a Catalunya.

3. La Generalitat, en el cas dels espais naturals que superen el territori de Catalunya, ha de promoure els instruments de col·laboració amb altres comunitats autònomes per a crear, delimitar, regular i gestionar estos espais.

4. La declaració i la delimitació d'espais naturals dotats d'un règim de protecció estatal requereix l'informe preceptiu de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat. Si l'espai està situat íntegrament al territori de Catalunya, la gestió correspon a la Generalitat.

5. Correspon a la Generalitat l'establiment d'un servei meteorològic propi, el subministrament d'informació meteorològica i climàtica, incloent-hi el pronòstic, el control i el seguiment de les situacions meteorològiques de risc, així com la investigació en estos àmbits i l'elaboració de la cartografia climàtica.

6. La Generalitat exercix les seues competències per mitjà del Cos d'Agents Rurals, competents en la vigilància, el control, la protecció, la prevenció integral i la col·laboració en la gestió del medi ambient. Els membres d'este cos tenen la condició d'agents de l'autoritat i l'exercixen funcions de policia administrativa especial i policia judicial, en els termes que estableix la llei.

Article 145. *Mercats de valors i centres de contractació.*

Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mercats de valors i centres de contractació situats a Catalunya. Esta competència inclou en tot cas:

a) La creació, la denominació, l'autorització i la supervisió dels mercats de valors i dels sistemes organitzats de negociació.

b) La regulació i les mesures administratives d'execució sobre organització, funcionament, disciplina i règim sancionador de les societats rectores de mercats de valors.

c) El control de l'emissió, l'admissió, la suspensió, l'exclusió i l'establiment de requisits addicionals d'admissió dels valors que es negocien exclusivament en estos mercats, així com la inspecció i el control.

d) L'acreditació de les persones i de les entitats per a ser membres d'estos mercats.

e) L'establiment de les fiances que han de constituir els membres de les borses de valors en garantia de les operacions pendents de liquidació.

Article 146. *Mitjans de comunicació social i servicis de contingut audiovisual.*

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de servicis de ràdio i televisió, així com de qualsevol altre servici de comunicació audiovisual:

a) La competència exclusiva sobre l'organització de la prestació del servici públic de comunicació audiovisual de la Generalitat i dels servicis públics de comunicació audiovisual d'àmbit local, respectant la garantia de l'autonomia local.

b) La competència compartida sobre la regulació i el control dels servicis de comunicació audiovisual que utilitzen qualsevol dels suports i tecnologies disponibles

dirigits al públic de Catalunya, així com sobre les ofertes de comunicació audiovisual si es distribuïxen en el territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de mitjans de comunicació social.

3. La Generalitat fomentarà el pluralisme lingüístic i cultural de Catalunya en els mitjans de comunicació social.

Article 147. *Notariat i registres públics.*

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya, en matèria de notaries i registres públics de la propietat, mercantils i de béns mobles, la competència executiva, que inclou en tot cas:

a) El nomenament dels notaris i els registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles, per mitjà de la convocatòria, administració i resolució de les oposicions lliures i restringides i dels concursos, que ha de convocar i dur a terme fins a la formalització dels nomenaments. Per a la provisió de les notaries i dels registres, els candidats han de ser admesos en igualtat de drets i han d'acreditar el coneixement de la llengua i del dret catalans en la forma i amb l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

b) La participació en l'elaboració dels programes d'accés als cossos de notaris i registradors de la propietat, mercantils i de béns mobles d'Espanya, als efectes d'acreditar el coneixement del Dret català.

c) L'establiment de les demarcacions notariales i registrals, inclosa la determinació dels districtes hipotecaris i dels districtes de competència territorial dels notaris.

d) El nomenament de notaris arxivers de protocols de districte i guarda i custòdia dels llibres de comptadoria d'hipoteques.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim dels recursos sobre la qualificació dels títols o les clàusules concretes en matèria de Dret català, que hagen de tindre accés a un Registre de la propietat, mercantil o de béns mobles de Catalunya.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc de la regulació general, la competència executiva en matèria de Registre Civil, inclòs el nomenament dels seus encarregats, interins i substituïts, l'exercici amb relació a estos de la funció disciplinària, així com la provisió dels mitjans humans i materials necessaris per a l'exercici de les funcions. Estos encarregats han d'acreditar el coneixement de la llengua catalana i del dret català en la forma i l'abast que estableixen l'Estatut i les lleis.

Article 148. *Obres públiques.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'obres públiques que s'executen en el territori de Catalunya i que no hagen sigut qualificades d'interés general o no afecten una altra comunitat autònoma. Esta competència inclou en tot cas la seua planificació, construcció i finançament.

2. La qualificació d'interés general requereix l'informe previ de la Generalitat. La Generalitat participa en la planificació i la programació de les obres qualificades d'interés general, de conformitat amb el que disposa la legislació de l'Estat i segons el que estableix el Títol V d'este Estatut.

3. Correspon a la Generalitat la gestió dels servicis públics de la seua competència als quals queden afectades o adscrites totes les obres públiques que no siguen d'interés general. En el supòsit d'obres qualificades d'interés general o que afecten una altra comunitat autònoma, podran subscriure's convenis de col·laboració per a la seua gestió.

Article 149. Ordenació del territori i del paisatge, del litoral i urbanisme.

1. Correspon a la Generalitat en matèria d'ordenació del territori i del paisatge la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de les directrius d'ordenació i gestió del territori, del paisatge i de les actuacions que incidixen en estos.

b) L'establiment i la regulació de les figures de planejament territorial i del procediment per a la seua tramitació i aprovació.

c) L'establiment i la regulació de les figures de protecció d'espais naturals i de corredors biològics, d'acord amb el que preveu l'article 144.2.

d) Les previsions sobre emplaçaments de les infraestructures i els equipaments de competència de la Generalitat.

e) La determinació de mesures específiques de promoció de l'equilibri territorial, demogràfic, socioeconòmic i ambiental.

2. La determinació de la ubicació d'infraestructures i equipaments de titularitat estatal a Catalunya requereix l'informe de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ordenació del litoral, respectant el règim general del domini públic, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació dels plans territorials d'ordenació i ús del litoral i de les platges, així com la regulació del procediment de tramitació i aprovació d'estos instruments i plans.

b) La gestió dels títols d'ocupació i ús del domini públic marítim terrestre, especialment l'atorgament d'autoritzacions i concessions i, en tot cas, les concessions d'obres fixes en el mar, respectant les excepcions que puguen establir-se per motius mediambientals en les aigües costaneres interiors i de transició.

c) La regulació i la gestió del règim econòmic financer del domini públic marítim terrestre en els termes previstos per la legislació general.

d) L'execució d'obres i actuacions en el litoral català quan no siguen d'interés general.

4. Correspon a la Generalitat l'execució i la gestió de les obres d'interés general situades en el litoral català, d'acord amb el que estableix l'article 148.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria d'urbanisme, la competència exclusiva, que inclou en tot cas:

a) La regulació del règim urbanístic del sòl, que inclou, en tot cas, la determinació dels criteris sobre els diversos tipus de sòl i els seus usos.

b) La regulació del règim jurídic de la propietat del sòl respectant les condicions bàsiques que l'Estat estableix per a garantir la igualtat de l'exercici del dret a la propietat.

c) L'establiment i la regulació dels instruments de planejament i gestió urbanística, així com del seu procediment de tramitació i aprovació.

d) La política de sòl i vivenda, la regulació dels patrimonis públics de sòl i vivenda i el règim de la intervenció administrativa en l'edificació, la urbanització i l'ús del sòl i el subsòl.

e) La protecció de la legalitat urbanística, que inclou, en tot cas, la inspecció urbanística, les ordes de suspensió d'obres i llicències, les mesures de restauració de la legalitat física alterada, així com la disciplina urbanística.

6. Correspon a la Generalitat la competència compartida en matèria de dret de reversió en les expropiacions urbanístiques en el marc de la legislació estatal.

Article 150. L'organització de l'Administració de la Generalitat.

Correspon a la Generalitat, en matèria d'organització de la seua administració, la competència exclusiva sobre:

a) L'estructura, la regulació dels òrgans i directius públics, el funcionament i l'articulació territorial.

b) Les distintes modalitats organitzatives i instrumentals per a l'actuació administrativa.

Article 151. Organització territorial.

Correspon a la Generalitat, respectant la garantia institucional establida per la Constitució en els articles 140 i 141, la competència exclusiva sobre organització territorial, que inclou en tot cas:

a) La determinació, la creació, la modificació i la supressió de les entitats que configuren l'organització territorial de Catalunya.

b) La creació, la supressió i l'alteració dels termes tant dels municipis com de les entitats locals d'àmbit territorial inferior; la denominació, la capitalitat i els símbols dels municipis i de les altres entitats locals; els topònims i la determinació dels règims especials.

c) L'establiment, mitjançant una llei, de procediments de relació entre les entitats locals i la població, respectant l'autonomia local.

Article 152. Planificació, ordenació i promoció de l'activitat econòmica.

1. Correspon a la Generalitat la competència per a la promoció de l'activitat econòmica a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre l'ordenació de l'activitat econòmica a Catalunya.

3. La Generalitat pot establir una planificació de l'activitat econòmica en el marc de les directrius que estableix la planificació general de l'Estat.

4. Correspon a la Generalitat el desenvolupament i la gestió de la planificació general de l'activitat econòmica. Esta competència inclou en tot cas:

a) El desplegament dels plans estatals.

b) La participació en la planificació estatal a través dels mecanismes previstos en el títol V.

c) La gestió dels plans, incloent-hi els fons i els recursos d'origen estatal destinats al foment de l'activitat econòmica, en els termes que s'establisquen per mitjà de conveni.

Article 153. Polítiques de gènere.

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de polítiques de gènere, que, respectant el que estableix l'Estat en l'exercici de la competència que li atribueix l'article 149.1.1a de la Constitució, inclou en tot cas:

a) La planificació, el disseny, l'execució, l'avaluació i el control de normes, plans i directrius generals en matèria de polítiques per a la dona, així com l'establiment d'accions positives per a aconseguir eradicar la discriminació per raó de sexe que hagen d'executar-se amb caràcter unitari per a tot el territori de Catalunya.

b) La promoció de l'associacionisme de dones que realitzen activitats relacionades amb la igualtat i la no-discriminació i de les iniciatives de participació.

c) La regulació de les mesures i els instruments per a la sensibilització sobre la violència de gènere i per a la seua detecció i prevenció, així com la regulació de servicis i recursos propis destinats a aconseguir una protecció

integral de les dones que han patit o patixen este tipus de violència.

Article 154. *Promoció i defensa de la competència.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de la competència als mercats respecte de les activitats econòmiques que s'exerceixen principalment a Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de defensa de la competència en l'exercici de les activitats econòmiques que alteren o puguen alterar la lliure competència del mercat en un àmbit que no supere el territori de Catalunya. Esta competència inclou en tot cas:

- a) L'execució en mesures relatives als processos econòmics que afecten la competència.
- b) La inspecció i l'execució del procediment sancionador.
- c) La defensa de la competència en l'exercici de l'activitat comercial.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre l'establiment i la regulació del Tribunal Català de Defensa de la Competència, com a òrgan independent, amb jurisdicció sobretot el territori de Catalunya, al qual correspon en exclusiva tractar de les activitats econòmiques que es duguen a terme principalment a Catalunya i que alteren o puguen alterar la competència en els termes previstos en els apartats 1 i 2 d'este article.

Article 155. *Propietat intel·lectual i industrial.*

1. Correspon a la Generalitat de Catalunya la competència executiva en matèria de propietat intel·lectual, que inclou en tot cas:

a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, dels drets de propietat intel·lectual generats a Catalunya o dels que siguin titulars persones amb residència habitual a Catalunya; l'activitat d'inscripció, modificació o cancel·lació d'estos drets, i l'exercici de l'activitat administrativa necessària per a garantir la seua protecció en tot el territori de Catalunya. La Generalitat ha de comunicar a l'Estat les inscripcions efectuades en el seu registre perquè siguin incorporades al registre estatal; ha de col·laborar amb este i facilitar l'intercanvi d'informació.

b) L'autorització i la revocació de les entitats de gestió col·lectiva dels drets de propietat intel·lectual que actuen majoritàriament a Catalunya, així com assumir tasques complementàries d'inspecció i control de l'activitat de les dites entitats.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de propietat industrial, que inclou en tot cas:

- a) L'establiment i la regulació d'un registre, coordinat amb el de l'Estat, de drets de propietat industrial de les persones físiques o jurídiques.
- b) La defensa jurídica i processal dels topònims de Catalunya aplicats al sector de la indústria.

Article 156. *Protecció de dades de caràcter personal.*

Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de protecció de dades de caràcter personal que, respectant les garanties dels drets fonamentals en esta matèria, inclou en tot cas:

a) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal creats o gestionats per les institucions públiques de Catalunya, l'Administra-

ció de la Generalitat, les administracions locals de Catalunya, les entitats autònomes i les altres entitats de dret públic o privat que depenen de les administracions autonòmiques o locals o que presten servicis o realitzen activitats per compte propi a través de totes maneres de gestió directa o indirecta, i les universitats que integren el sistema universitari català.

b) La inscripció i el control dels fitxers o els tractaments de dades de caràcter personal privats creats o gestionats per persones físiques o jurídiques per a l'exercici de les funcions públiques amb relació a matèries que són competència de la Generalitat o dels ens locals de Catalunya si el tractament s'efectua a Catalunya.

c) La inscripció i el control dels fitxers i els tractaments de dades que creen o gestionen les corporacions de dret públic que exercisquen les seues funcions exclusivament en l'àmbit territorial de Catalunya.

d) La constitució d'una autoritat independent, designada pel Parlament, que vetle per la garantia del dret a la protecció de dades personals en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

Article 157. *Publicitat.*

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació de l'activitat publicitària, sense perjudici de la legislació mercantil de l'Estat.

Article 158. *Investigació, desenvolupament i innovació tecnològica.*

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'investigació científica i tècnica, la competència exclusiva en relació als centres i les estructures d'investigació de la Generalitat i als projectes finançats per esta, que inclou en tot cas:

a) L'establiment de línies pròpies d'investigació i el seguiment, el control i l'avaluació dels projectes.

b) L'organització, el règim de funcionament, el control, el seguiment i l'acreditació dels centres i les estructures radicats a Catalunya.

c) La regulació i la gestió de les beques i de les ajudes convocades i finançades per la Generalitat.

d) La regulació i la formació professional del personal investigador i de suport a la investigació.

e) La difusió de la ciència i la transferència de resultats.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida sobre la coordinació dels centres i les estructures d'investigació de Catalunya.

3. Els criteris de col·laboració entre l'Estat i la Generalitat en matèria de política d'investigació, desenvolupament i innovació es fixaran en el marc del que s'ha establert en el títol V. Igualment s'establiran els sistemes de participació de la Generalitat en la fixació de les polítiques que afecten estes matèries en l'àmbit de la Unió Europea i en altres organismes i institucions internacionals.

Article 159. *Règim jurídic, procediment, contractació, expropiació i responsabilitat en les Administracions públiques catalanes.*

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de règim jurídic i procediment de les Administracions públiques catalanes, la competència exclusiva en tot allò que no estiga afectat per l'article 149.1.18 de la Constitució. Esta competència inclou:

a) Els mitjans necessaris per a exercir les funcions administratives, incloent-hi el règim dels béns de domini públic i patrimonials.

b) Les potestats de control, inspecció i sanció en tots els àmbits materials de competència de la Generalitat.

c) Les normes de procediment administratiu que es deriven de les particularitats del dret substantiu de Catalunya o de les especialitats de l'organització de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot el que es referix al règim jurídic i el procediment de les Administracions públiques catalanes en allò que no queda inclòs en l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat, en relació als contractes de les Administracions públiques de Catalunya:

a) La competència exclusiva sobre organització i competències en matèria de contractació dels òrgans de les Administracions públiques catalanes i sobre les regles d'execució, modificació i extinció dels contractes de l'Administració en allò que no estiga afectat per l'article 149.1.18a de la Constitució.

b) La competència compartida en tot allò que no és atribuït a la competència exclusiva de la Generalitat per la lletra a).

4. Correspon a la Generalitat, en matèria d'expropiació forçosa, la competència executiva, en tot cas, per a:

a) Determinar els supòsits, les causes i les condicions en què les administracions catalanes poden exercir la potestat expropiatòria.

b) Establir criteris de valoració dels béns expropiats segons la naturalesa i la funció social que hagen de complir, d'acord amb la legislació estatal.

c) Crear i regular un òrgan propi per a la determinació del preu just i fixar-ne el procediment.

5. Correspon a la Generalitat, en matèria de responsabilitat patrimonial, la competència compartida per a establir les causes que poden originar responsabilitat amb relació a les reclamacions dirigides a la Generalitat, d'acord amb el sistema general de responsabilitat de totes les Administracions públiques.

6. Les competències de la Generalitat relacionades en els apartats 1, 3, 4 i 5 han d'exercir-se respectant el principi d'autonomia local.

Article 160. Règim local.

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim local que, respectant el principi d'autonomia local, inclou:

a) Les relacions entre les institucions de la Generalitat i els ens locals, així com les tècniques d'organització i de relació per a la cooperació i la col·laboració entre els ens locals i entre estos i l'Administració de la Generalitat, incloent-hi les distintes formes associatives, mancomunades, convencionals i consorcials.

b) La determinació de les competències i de les potestats pròpies dels municipis i dels altres ens locals, en els àmbits especificats per l'article 84.

c) El règim dels béns de domini públic, comunals i patrimonials i les modalitats de prestació dels servicis públics.

d) La determinació dels òrgans de govern dels ens locals creats per la Generalitat i el funcionament i règim d'adopció d'acords d'estos òrgans.

e) El règim dels òrgans complementaris de l'organització dels ens locals.

2. Correspon a la Generalitat la competència compartida en tot allò que no estableix l'apartat 1.

3. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de règim electoral dels ens locals creats per aquella, amb l'excepció dels constitucionalment garantits.

Article 161. Relacions amb les entitats religioses.

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria d'entitats religioses que duguen a terme la seua activitat a Catalunya, que inclou, en tot cas, la regulació i l'establiment de mecanismes de col·laboració i cooperació per a l'exercici de les seues activitats en l'àmbit de les competències de la Generalitat.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria relativa a la llibertat religiosa. Esta competència inclou en tot cas:

a) Participar en la gestió del Registre estatal d'Entitats Religioses amb relació a les esglésies, les confessions i les comunitats religioses que duguen a terme la seua activitat a Catalunya, en els termes que determinen les lleis.

b) L'establiment d'acords i convenis de cooperació amb les esglésies, les confessions i les comunitats religioses inscrites en el Registre estatal d'Entitats Religioses en l'àmbit de competències de la Generalitat.

c) La promoció, el desenvolupament i l'execució en l'àmbit de les competències de la Generalitat dels acords i dels convenis firmats entre l'Estat i les esglésies, confessions i comunitats religioses inscrites en el Registre estatal d'Entitats Religioses.

3. La Generalitat col·labora en els òrgans d'àmbit estatal que tenen atribuïdes funcions en matèria d'entitats religioses.

Article 162. Sanitat, salut pública, ordenació farmacèutica i productes farmacèutics.

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de sanitat i salut pública, la competència exclusiva sobre l'organització i el funcionament intern, l'avaluació, la inspecció i el control de centres, servicis i establiments sanitaris.

2. Correspon a la Generalitat l'ordenació farmacèutica en el marc de l'article 149.1.16 de la Constitució.

3. Correspon a la Generalitat, en tot cas, la competència compartida en els àmbits següents:

a) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les prestacions i els servicis sanitaris, sociosanitaris i de salut mental de caràcter públic en tots els nivells i per a tots els ciutadans.

b) L'ordenació, la planificació, la determinació, la regulació i l'execució de les mesures i les actuacions destinades a preservar, protegir i promoure la salut pública en tots els àmbits, incloent-hi la salut laboral, la sanitat animal amb efectes sobre la salut humana, la sanitat alimentària, la sanitat ambiental i la vigilància epidemiològica.

c) La planificació dels recursos sanitaris de cobertura pública i la coordinació de les activitats sanitàries privades amb el sistema sanitari públic.

d) La formació sanitària especialitzada, que inclou l'acreditació i l'avaluació de centres; la planificació de l'oferta de places; la participació en l'elaboració de les convocatòries i la gestió dels programes de formació de les especialitats i les àrees de capacitació específica i l'expedició de diplomes d'àrees de capacitació específica.

e) El règim estatutari i la formació del personal que presta servicis en el sistema sanitari públic.

4. La Generalitat participa en la planificació i la coordinació estatal en matèria de sanitat i salut pública d'acord amb el que preveu el títol V.

5. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació estatal en matèria de productes farmacèutics.

Article 163. Seguretat privada.

Correspon a la Generalitat l'execució de la legislació de l'Estat en les matèries següents:

- a) L'autorització de les empreses de seguretat privada que tinguen el seu domicili social a Catalunya i l'àmbit d'actuació del qual estiga limitat al seu territori.
- b) La inspecció i sanció de les activitats de seguretat privada que es realitzen a Catalunya.
- c) L'autorització dels centres de formació del personal de seguretat privada.
- d) La coordinació dels servicis de seguretat i investigació privades amb la Policia de la Generalitat i les Polícies Locals de Catalunya.

Article 164. Seguretat pública.

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat pública, d'acord amb el que disposa la legislació estatal:

- a) La planificació i regulació del sistema de seguretat pública de Catalunya i l'ordenació de les policies locals.
- b) La creació i l'organització de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra.
- c) El control i la vigilància del trànsit.

2. Correspon a la Generalitat el comandament suprem de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra i la coordinació de l'actuació de les policies locals.

3. Correspon a la Generalitat, en el marc de la legislació estatal sobre seguretat, les facultats executives que li atribuisca l'Estat i en tot cas:

- a) Les funcions governatives sobre l'exercici dels drets de reunió i manifestació.
- b) El compliment de les disposicions per a la conservació de la naturalesa, del medi ambient i dels recursos hidrològics.

4. La Generalitat participa, per mitjà d'una Junta de Seguretat de composició paritària entre la Generalitat i l'Estat i presidida pel president de la Generalitat, en la coordinació de les polítiques de seguretat i de l'activitat dels cossos policials de l'Estat i de Catalunya, així com en l'intercanvi d'informació en l'àmbit internacional i en les relacions de col·laboració i auxili amb les autoritats policials d'altres països. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, estarà present en els grups de treball de col·laboració amb les policies d'altres països en què participe l'Estat.

5. La Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra té com a àmbit d'actuació el conjunt del territori de Catalunya i exercix totes les funcions pròpies d'un cos de policia, en els àmbits següents:

- a) La seguretat ciutadana i l'orde públic.
- b) La policia administrativa, que inclou la que deriva de la normativa estatal.
- c) La policia judicial i la investigació criminal, incloent les diverses formes de crim organitzat i terrorisme, en els termes establits per les lleis.

Article 165. Seguretat social.

1. Correspon a la Generalitat, en matèria de seguretat social, respectant els principis d'unitat economicopatrimonial i solidaritat financera de la Seguretat Social, la competència compartida, que inclou:

- a) El desenvolupament i l'execució de la legislació estatal, excepte les normes que configuren el règim econòmic.
- b) La gestió del règim econòmic de la Seguretat Social.
- c) L'organització i la gestió del patrimoni i els servicis que integren l'assistència sanitària i els servicis socials del sistema de la Seguretat Social a Catalunya.

d) L'ordenació i l'exercici de les potestats administratives sobre les institucions, les empreses i les fundacions que col·laboren amb el sistema de la Seguretat Social, en les matèries indicades en la lletra c), així com la coordinació de les activitats de prevenció de riscos laborals que desenvolupen a Catalunya les mútues d'accidents de treball i malalties professionals.

e) El reconeixement i la gestió de les pensions no contributives.

f) La coordinació de les actuacions del sistema sanitari vinculades a les prestacions de Seguretat Social.

2. La Generalitat podrà organitzar i administrar a estos fins i dins del seu territori, tots els servicis relacionats amb les matèries abans exposades, i exercirà la tutela de les institucions, entitats i fundacions en matèria de sanitat i Seguretat Social, i l'Estat es reserva l'alta inspecció.

Article 166. Servicis socials, voluntariat, menors i promoció de les famílies.

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de servicis socials, que en tot cas inclou:

a) La regulació i l'ordenació de l'activitat de servicis socials, les prestacions tècniques i les prestacions econòmiques amb finalitat assistencial o complementàries d'altres sistemes de previsió pública.

b) La regulació i l'ordenació de les entitats, els servicis i els establiments públics i privats que presten servicis socials a Catalunya.

c) La regulació i l'aprovació dels plans i els programes específics dirigits a persones i col·lectius en situació de pobresa o de necessitat social.

d) La intervenció i el control dels sistemes de protecció social complementària privats.

2. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de voluntariat, que inclou, en tot cas, la definició de l'activitat i la regulació i la promoció de les actuacions destinades a la solidaritat i a l'acció voluntària que s'executen individualment o a través d'institucions públiques o privades.

3. Correspon a la Generalitat, en matèria de menors:

a) La competència exclusiva en matèria de protecció de menors, que inclou, en tot cas, la regulació del règim de la protecció i de les institucions públiques de protecció i tutela dels menors deseparats, en situació de risc i dels menors infractors, respectant en este últim cas la legislació penal.

b) La Generalitat participa en l'elaboració i la reforma de la legislació penal i processal que incidisca en les competències de menors.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de promoció de les famílies i de la infància, que en tot cas inclou les mesures de protecció social i la seua execució.

Article 167. Símbols de Catalunya.

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre la regulació, l'ordenació, la configuració i la preservació dels símbols de Catalunya, d'acord amb el que establix el present Estatut.

Article 168. Sistema penitenciari.

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva de la legislació de l'Estat en matèria penitenciària, que inclou en tot cas:

a) La capacitat per a dictar disposicions que adapten la normativa penitenciària a la realitat social de Catalunya.

b) La totalitat de la gestió de l'activitat penitenciària a Catalunya, especialment la direcció, l'organització, el règim, el funcionament, la planificació i la inspecció de les institucions penitenciàries de qualsevol tipus situades a Catalunya.

c) La planificació, la construcció i la reforma dels establiments penitenciaris situats a Catalunya.

d) L'administració i gestió patrimonial dels immobles i equipaments adscrits a l'Administració penitenciària catalana i de tots els mitjans materials que li siguin assignats.

e) La planificació i organització del treball remunerat de la població reclusa, així com l'execució de les mesures alternatives a la presó i les activitats de reinserció.

2. La Generalitat podrà emetre informes en el procediment d'atorgament d'indults.

Article 169. *Transports.*

1. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els transports terrestres de viatgers i mercaderies per carretera, ferrocarril i cable que transcórreguen íntegrament dins del territori de Catalunya, amb independència de la titularitat de la infraestructura. Esta competència inclou en tot cas:

a) La regulació, la planificació, la gestió, la coordinació i la inspecció dels servicis i les activitats.

b) La regulació de la intervenció administrativa per a l'exercici de les activitats de transport.

c) La regulació del transport urbà i dels servicis de transport discrecional de viatgers en vehicles de turisme.

d) La regulació específica del transport turístic, escolar o de menors, sanitari, funerari, de mercaderies perilloses o peribles i d'altres que requerisquen un règim específic respectant les competències estatals sobre seguretat pública.

e) La regulació d'un sistema de mediació en matèria de transports.

f) La potestat tarifària sobre transports terrestres.

2. La integració de línies o servicis de transport que transcórreguen íntegrament per Catalunya en línies o servicis d'àmbit superior requerix l'informe previ de la Generalitat.

3. La Generalitat participarà en l'establiment dels servicis ferroviaris que garantisquen la comunicació amb altres comunitats autònomes o amb el trànsit internacional d'acord amb el que preveu el títol V.

4. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els centres de transport, logística i distribució localitzats a Catalunya, que inclou:

a) Els centres d'informació i distribució de càrregues.

b) Les estacions de transport per carretera.

5. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva sobre els operadors de les activitats vinculades a l'organització del transport, la logística i la distribució localitzades a Catalunya.

6. Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de transport marítim i fluvial que transcórrega íntegrament per Catalunya que, respectant les competències de l'Estat en marina mercant i ports, inclou:

a) La regulació, la planificació i la gestió del transport marítim i fluvial de passatgers.

b) La intervenció administrativa per la prestació dels servicis i l'exercici de les activitats que tinguen relació amb el transport marítim i fluvial.

c) Els requisits per a l'exercici de l'activitat.

Article 170. *Treball i relacions laborals.*

1. Correspon a la Generalitat la competència executiva en matèria de treball i relacions laborals, que inclou en tot cas:

a) Les relacions laborals i les condicions de treball.

b) Les polítiques actives d'ocupació, que inclouen la formació dels demandants d'ocupació i dels treballadors en actiu, així com la gestió de les subvencions corresponents. La Generalitat participa en els plans o activitats de formació que superen l'àmbit territorial de Catalunya.

c) Les qualificacions professionals a Catalunya.

d) La intermediació laboral, que inclou la regulació, l'autorització i el control de les agències de col·locació amb seu a Catalunya.

e) La negociació col·lectiva i el registre dels convenis col·lectius de treball.

f) Els procediments de regulació d'ocupació i d'actuació administrativa en matèria de trasllats col·lectius entre centres de treball situats a Catalunya.

g) La prevenció de riscos laborals i la seguretat i la salut en el treball.

h) La potestat sancionadora de les infraccions de l'ordre social en l'àmbit de les seues competències.

i) La determinació dels servicis mínims de les vagues que tinguen lloc a Catalunya.

j) El control de legalitat i, si escau, el registre posterior dels convenis col·lectius de treball de les empreses que exercixen la seua activitat exclusivament a Catalunya.

k) Els instruments de conciliació, mediació i arbitratge laborals.

l) L'elaboració del calendari de dies festius que ha de regir en tot el territori de Catalunya.

2. Correspon a la Generalitat la competència executiva sobre la funció pública inspectora en tot el que preveu este article. A este efecte, els funcionaris dels Cossos que realitzen la dita funció dependran orgànicament i funcionalment de la Generalitat. A través dels mecanismes de cooperació previstos en el títol V s'establiran les fórmules de garantia de l'exercici eficaç de la funció inspectora en l'àmbit social.

Article 171. *Turisme.*

Correspon a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de turisme, que inclou en tot cas:

a) L'ordenació i la planificació del sector turístic.

b) La promoció del turisme, que inclou la subscripció d'acords amb ens estrangers i la creació d'oficines en l'estranger.

c) La regulació i la classificació de les empreses i establiments turístics i la gestió de la xarxa d'establiments turístics de titularitat de la Generalitat.

A fi de facilitar la coordinació entre estos i els establiments de la xarxa de Paradors de l'Estat que s'ubiquen a Catalunya, la Generalitat participa, en els termes que estableix la legislació estatal, en els òrgans d'administració de Paradors de Turisme d'Espanya.

d) La regulació dels drets i deures específics dels usuaris i prestadors de servicis turístics i dels mitjans alternatius de resolució de conflictes.

e) Els ensenyaments i la formació sobre turisme que no donen dret a l'obtenció d'un títol oficial.

f) La fixació dels criteris, la regulació de les condicions i l'execució i el control de les línies públiques d'ajuda i promoció de turisme.

Article 172. *Universitats.*

1. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyament universitari, sense perjudi de l'autonomia universitària, la competència exclusiva sobre:

a) La programació i la coordinació del sistema universitari català en el marc de la coordinació general.

b) Les decisions de creació d'universitats públiques i l'autorització de les privades.

c) L'aprovació dels estatuts de les universitats públiques i de les normes d'organització i funcionament de les universitats privades.

d) La coordinació dels procediments d'accés a les universitats.

e) El marc jurídic dels títols propis de les universitats, d'acord amb el principi d'autonomia universitària.

f) El finançament propi de les universitats i, si escau, la gestió dels fons estatals en matèria d'ensenyament universitari.

g) La regulació i la gestió del sistema propi de beques i ajudes a la formació universitària i, si escau, la regulació i la gestió dels fons estatals en esta matèria.

h) El règim retributiu del personal docent i investigador contractat de les universitats i l'establiment de les retribucions addicionals del personal docent funcionari.

2. Correspon a la Generalitat, en matèria d'ensenyança universitària, sense perjudi de l'autonomia universitària, la competència compartida sobre tot allò a què no fa referència l'apartat 1, que inclou en tot cas:

a) La regulació dels requisits per a la creació i el reconeixement d'universitats i centres universitaris i l'adscripció d'estos centres a les universitats.

b) El règim jurídic de l'organització i el funcionament de les universitats públiques, incloent-hi els òrgans de govern i representació.

c) L'adscripció i la desadscripció de centres docents públics o privats per a impartir títols universitaris oficials i la creació, la modificació i la supressió de centres universitaris en universitats públiques, així com el reconeixement d'estos centres en universitats privades i la implantació i la supressió d'ensenyances.

d) La regulació del règim d'accés a les universitats.

e) La regulació del règim del professorat docent i investigador contractat i funcionari.

f) L'avaluació i la garantia de la qualitat i de l'excel·lència de l'ensenyament universitari, així com del personal docent i investigador.

3. La competència executiva sobre l'expedició dels títols universitaris oficials.

Article 173. Videovigilància i control de so i gravacions.

Correspon a la Generalitat la competència sobre l'ús de la videovigilància i el control de so i gravacions o altres mitjans anàlegs, en l'àmbit públic, efectuats per la policia de Catalunya o per empreses i establiments privats. La Generalitat ha d'exercir esta competència respectant els drets fonamentals.

TÍTOL V

De les relacions institucionals de la Generalitat

CAPÍTOL I

Relacions de la Generalitat amb l'Estat i amb altres Comunitats Autònomes

Article 174. Disposicions generals.

1. La Generalitat i l'Estat es presten ajuda mútua i col·laboren quan siga necessari per a l'exercici eficaç de les competències respectives i per a la defensa dels interessos respectius.

2. La Generalitat pot establir amb altres comunitats autònomes relacions de col·laboració per a la fixació de polítiques comunes, per a l'exercici eficaç de les seues

competències i per al tractament dels assumptes d'interés comú, especialment quan tinguen un abast supraterritorial. La Generalitat ha de prestar l'ajuda necessària a les altres comunitats autònomes per a l'exercici eficaç de les seues competències.

3. La Generalitat participa en les institucions, els organismes i els procediments de presa de decisions de l'Estat que afecten les seues competències d'acord amb el que estableix el present Estatut i les lleis.

SECCIÓ PRIMERA. COL·LABORACIÓ AMB L'ESTAT I AMB ALTRES COMUNITATS AUTÒNOMES.

Article 175. Instruments de col·laboració entre la Generalitat i l'Estat.

1. La Generalitat i l'Estat, en l'àmbit de les competències respectives, poden subscriure convenis de col·laboració i fer ús dels altres mitjans de col·laboració que consideren adequats per a complir els objectius d'interés comú.

2. La Generalitat també col·labora amb l'Estat per mitjà dels òrgans i els procediments multilaterals en els àmbits i els assumptes d'interés comú.

Article 176. Efectes de la col·laboració entre la Generalitat i l'Estat.

1. La participació de la Generalitat en els òrgans i els mecanismes bilaterals i multilaterals de col·laboració amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes no altera la titularitat de les competències que li corresponen.

2. La Generalitat no queda vinculada per les decisions adoptades en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària amb l'Estat i amb altres comunitats autònomes respecte a les quals no haja manifestat el seu acord.

3. La Generalitat pot fer constar reserves als acords adoptats en el marc dels mecanismes multilaterals de col·laboració voluntària quan s'hagen pres sense la seua aprovació.

Article 177. Règim dels convenis entre la Generalitat i l'Estat.

1. El règim jurídic dels convenis firmats per la Generalitat, pel que fa a esta, ha de ser establert per llei del Parlament.

2. Els convenis subscrits entre el Govern de la Generalitat i el Govern de l'Estat han de publicar-se en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya» en el termini d'un mes a comptar del dia en què es firmen. La data de publicació dels convenis en el «Boletín Oficial del Estado» determina la seua eficàcia respecte a tercers.

Article 178. Convenis i acords amb altres Comunitats Autònomes.

1. La Generalitat pot subscriure amb altres comunitats autònomes convenis de col·laboració i acords de cooperació.

2. Els convenis i els acords amb les altres comunitats autònomes poden acordar, entre altres continguts, la creació d'òrgans mixtos i l'establiment de projectes, plans i programes conjunts.

3. La subscripció de convenis i acords només requereix l'aprovació prèvia del Parlament en els casos que afecten les facultats legislatives. En els altres casos, el Govern ha d'informar el Parlament de la subscripció en el termini d'un mes a comptar del dia de la firma.

4. Els convenis de col·laboració subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes han de ser

comunicats a les Corts Generals i la seua vigència comença seixanta dies després d'esta comunicació, llevat que les Corts Generals decidisquen que han de qualificar-se com a acords de cooperació que requerixen l'autorització prèvia a què es referix l'article 145.2 de la Constitució.

5. Els convenis i els acords subscrits per la Generalitat amb altres comunitats autònomes han de publicar-se en el «Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya» en el termini de quaranta-cinc dies i d'un mes, respectivament, a comptar del dia en què es firmen.

SECCIÓ SEGONA. PARTICIPACIÓ EN INSTITUCIONS I EN PROCEDIMENTS DE PRESA DE DECISIONS ESTATALS

Article 179. *Compareixença de senadors davant del Parlament.*

Els senadors elegits a Catalunya i els que representen a la Generalitat en el Senat poden comparèixer davant del Parlament a petició pròpia per a informar sobre la seua activitat en el Senat, en els termes que estableix el Reglament del Parlament.

Article 180. *Designació de membres del Tribunal Constitucional i del Consell General del Poder Judicial.*

La Generalitat participa en els processos de designació de magistrats del Tribunal Constitucional i de membres del Consell General del Poder Judicial, en els termes que disposen les lleis, o, si és el cas, l'ordenament parlamentari.

Article 181. *Participació en l'ordenació general de l'activitat econòmica.*

La Generalitat participa en l'elaboració de les decisions estatals que afecten l'ordenació general de l'activitat econòmica en el marc del que estableix l'article 131.2 de la Constitució.

Article 182. *Designació de representants en els organismes econòmics i socials.*

1. La Generalitat designa o participa en els processos de designació dels membres dels òrgans de direcció del Banc d'Espanya, la Comissió Nacional del Mercat de Valors i la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, i dels organismes que eventualment els substituïsquen, i dels altres organismes estatals que exercisquen funcions d'autoritat reguladora sobre matèries de rellevància econòmica i social relacionades amb les competències de la Generalitat, en els termes establits per la legislació aplicable.

2. La Generalitat designa o participa en els processos de designació dels membres dels organismes econòmics i energètics, de les institucions financeres i de les empreses públiques de l'Estat la competència dels quals s'estenga al territori de Catalunya i que no siguen objecte de traspàs, en els termes establits per la legislació aplicable.

3. La Generalitat designa o participa en els processos de designació dels membres del Tribunal de Comptes, el Consell Econòmic i Social, l'Agència Tributària, la Comissió Nacional d'Energia, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades, el Consell de Ràdio i Televisió, dels organismes que eventualment els substituïsquen i dels que es creen en estos àmbits, en els termes establits per la legislació aplicable.

4. La Generalitat, si la naturalesa de l'ens ho requerix i la seua seu principal no està a Catalunya, podrà sol-

licitar a l'Estat la creació de delegacions territorials dels organismes a què es referix l'apartat 1.

SECCIÓ TERCERA. LA COMISSIÓ BILATERAL GENERALITAT-ESTAT

Article 183. *Funcions i composició de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat.*

1. La Comissió Bilateral Generalitat-Estat, d'acord amb els principis establits pels articles 3.1 i 174, constituïx el marc general i permanent de relació entre els Governos de la Generalitat i l'Estat als efectes següents:

a) La participació i la col·laboració de la Generalitat en l'exercici de les competències estatals que afecten l'autonomia de Catalunya.

b) L'intercanvi d'informació i l'establiment, quan siga procedent, de mecanismes de col·laboració en les respectives polítiques públiques i els assumptes d'interés comú.

2. Les funcions de la Comissió Bilateral Generalitat-Estat són deliberar, fer propostes i, si escau, adoptar en els casos establits pel present Estatut i, en general, amb relació als àmbits següents:

a) Els projectes de llei que incidixen singularment sobre la distribució de competències entre l'Estat i la Generalitat.

b) La programació de la política econòmica general del Govern de l'Estat en tot allò que afecte singularment els interessos i les competències de la Generalitat i sobre l'aplicació i el desenvolupament d'esta política.

c) L'impuls de les mesures adequades per a millorar la col·laboració entre l'Estat i la Generalitat i assegurar un exercici més eficaç de les competències respectives en els àmbits d'interés comú.

d) Els conflictes competencials plantejats entre les dos parts i la proposta, si escau, de mesures per a la seua resolució.

e) L'avaluació del funcionament dels mecanismes de col·laboració que s'hagen establits entre l'Estat i la Generalitat i la proposta de les mesures que permeten millorar-lo.

f) La proposta de la relació d'organismes econòmics, institucions financeres i empreses públiques de l'Estat en què la Generalitat pot designar representants, i les modalitats i les formes d'esta representació.

g) El seguiment de la política europea per a garantir l'efectivitat de la participació de la Generalitat en els assumptes de la Unió Europea.

h) El seguiment de l'acció exterior de l'Estat que afecte les competències pròpies de la Generalitat.

i) Les qüestions d'interés comú que establiscuen les lleis o que plantegen les parts.

3. La Comissió Bilateral Generalitat-Estat està integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La seua presidència és exercida de forma alternativa entre les dos parts en torns d'un any. La Comissió disposa d'una secretaria permanent i pot crear les subcomissions i els comitès que crega convenients. La Comissió elabora una memòria anual, que trasllada el Govern de l'Estat i al Govern de la Generalitat i al Parlament.

4. La Comissió Bilateral Generalitat-Estat es reuneix en sessió plenària almenys dos vegades a l'any i sempre que ho sol·licite una de les dos parts.

5. La Comissió Bilateral Generalitat-Estat adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord de les dos parts.

CAPÍTOL II

Relacions de la Generalitat amb la Unió Europea**Article 184. Disposició general.**

La Generalitat participa, en els termes que estableixen el present Estatut i la legislació de l'Estat, en els assumptes relacionats amb la Unió Europea que afecten les competències o els interessos de Catalunya.

Article 185. Participació en els tractats de la Unió Europea.

1. La Generalitat ha de ser informada pel Govern de l'Estat de les iniciatives de revisió dels tractats de la Unió Europea i dels processos de subscripció i ratificació subsegüents. El Govern de la Generalitat i el Parlament han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals les observacions que estimen pertinents a este efecte.

2. El Govern de l'Estat pot incorporar representants de la Generalitat en les delegacions espanyoles que participen en els processos de revisió i negociació dels tractats originaris i en els d'adopció de nous tractats, en les matèries que afecten les competències exclusives de la Generalitat.

Article 186. Participació en la formació de les posicions de l'Estat.

1. La Generalitat participa en la formació de les posicions de l'Estat davant de la Unió Europea, especialment davant del Consell de Ministres, en els assumptes relatius a les competències o als interessos de Catalunya, en els termes que estableixen el present Estatut i la legislació sobre esta matèria.

2. La Generalitat ha de participar de forma bilateral en la formació de les posicions de l'Estat en els assumptes europeus que l'afecten exclusivament. En els altres casos, la participació es realitza en el marc dels procediments multilaterals que s'establisquen.

3. La posició expressada per la Generalitat és determinant per a la formació de la posició estatal si afecta les seues competències exclusives i si de la proposta o iniciativa europees es poden derivar conseqüències financeres o administratives d'especial rellevància per a Catalunya. En els altres casos, la dita posició ha de ser oïda per l'Estat.

4. L'Estat informará la Generalitat de forma completa i actualitzada sobre les iniciatives i les propostes presentades davant de la Unió Europea. El Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya han de dirigir al Govern de l'Estat i a les Corts Generals, segons siga procedent, les observacions i les propostes que estimen pertinents sobre les dites iniciatives i propostes.

Article 187. Participació en institucions i organismes europeus.

1. La Generalitat participa en les delegacions espanyoles davant de la Unió Europea que tracten assumptes de la competència legislativa de la pròpia Generalitat i especialment davant del Consell de Ministres i els òrgans consultius i preparatoris del Consell i de la Comissió.

2. La participació prevista en l'apartat anterior, quan es referisca a competències exclusives de la Generalitat permetrà, amb l'acord previ, exercir la representació i la presidència d'estos òrgans, d'acord amb la normativa aplicable.

3. La Generalitat, d'acord amb l'Estat, participa en la designació de representants en el marc de la representació permanent d'este davant la Unió Europea.

4. El Parlament pot establir relacions amb el Parlament Europeu en àmbits d'interés comú.

Article 188. Participació en el control dels principis de subsidiarietat i de proporcionalitat.

El Parlament participarà en els procediments de control dels principis de subsidiarietat i proporcionalitat que estableixca el dret de la Unió Europea en relació amb les propostes legislatives europees quan les dites propostes afecten competències de la Generalitat.

Article 189. Desplegament i aplicació del dret de la Unió Europea.

1. La Generalitat aplica i executa el dret de la Unió Europea en l'àmbit de les seues competències. L'existència d'una regulació europea no modifica la distribució interna de competències que estableixen la Constitució i el present Estatut.

2. Si l'execució del dret de la Unió Europea requereix l'adopció de mesures internes d'abast superior al territori de Catalunya que les comunitats autònomes competents no poden adoptar per mitjà de mecanismes de col·laboració o coordinació, l'Estat ha de consultar a la Generalitat sobre estes circumstàncies abans que s'adopten les dites mesures. La Generalitat ha de participar en els òrgans que adopten les dites mesures o, si esta participació no és possible, ha d'emetre un informe previ.

3. En cas que la Unió Europea estableixca una legislació que substituïska la normativa bàsica de l'Estat, la Generalitat pot adoptar la legislació de desplegament a partir de les normes europees.

Article 190. Gestió de fons europeus.

Correspon a la Generalitat la gestió dels fons europeus en matèries de la seua competència en els termes que preveu l'article 114 i 210.

Article 191. Accions davant del Tribunal de Justícia.

1. La Generalitat té accés al Tribunal de Justícia de la Unió Europea en els termes que estableixca la normativa europea.

2. El Govern de la Generalitat pot instar el Govern de l'Estat a iniciar accions davant del Tribunal de Justícia de la Unió Europea en defensa dels legítims interessos i competències de la Generalitat. La Generalitat col·labora en la defensa jurídica.

3. La negativa del Govern de l'Estat a exercir les accions sol·licitades ha de ser motivada i es comunicarà immediatament a la Generalitat.

Article 192. Delegació de la Generalitat davant de la Unió Europea.

La Generalitat establirà una delegació per a la millor defensa dels seus interessos davant de les institucions de la Unió Europea.

CAPÍTOL III

Acció exterior de la Generalitat**Article 193. Disposicions generals.**

1. La Generalitat ha d'impulsar la projecció de Catalunya en l'exterior i promoure els seus interessos en este àmbit respectant la competència de l'Estat en matèria de relacions exteriors.

2. La Generalitat té capacitat per a dur a terme accions amb projecció exterior que deriven directament de les seues competències, bé de forma directa o a través dels òrgans de l'Administració General de l'Estat.

Article 194. *Oficines a l'exterior.*

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot establir oficines a l'exterior.

Article 195. *Acords de col·laboració.*

La Generalitat, per a la promoció dels interessos de Catalunya, pot subscriure acords de col·laboració en l'àmbit de les seues competències. Amb este fi, els òrgans de representació exterior de l'Estat prestaran el suport necessari a les iniciatives de la Generalitat.

Article 196. *Tractats i convenis internacionals.*

1. El Govern de l'Estat informarà prèviament la Generalitat dels actes de celebració d'aquells tractats que afecten directament i singularment les competències de Catalunya. La Generalitat i el Parlament podran dirigir al Govern les observacions que consideren pertinents.

2. Quan es tracte de tractats que afecten directament i singularment Catalunya, la Generalitat podrà sol·licitar del Govern que integre en les delegacions negociadores representants de la Generalitat.

3. La Generalitat podrà sol·licitar del Govern la celebració de tractats internacionals en matèries de la seua competència.

4. La Generalitat ha d'adoptar les mesures necessàries per a executar les obligacions derivades dels tractats i els convenis internacionals ratificats per Espanya o que vinculen l'Estat en l'àmbit de les seues competències.

Article 197. *Cooperació transfronterera, interregional i al desenvolupament.*

1. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb les regions europees amb què compartix interessos econòmics, socials, ambientals i culturals, i hi ha d'establir les relacions que corresponen.

2. La Generalitat ha de promoure la cooperació amb altres territoris, en els termes que estableix l'apartat 1.

3. La Generalitat ha de promoure programes de cooperació al desenvolupament.

Article 198. *Participació en organismes internacionals.*

La Generalitat ha de participar en els organismes internacionals competents en matèries d'interés rellevant per a Catalunya, especialment la UNESCO i altres organismes de caràcter cultural, en la forma que estableisca la normativa corresponent.

Article 199. *Coordinació de les accions exteriors.*

La Generalitat ha d'impulsar i coordinar, en l'àmbit de les seues competències, les accions exteriors dels ens locals i dels organismes i altres ens públics de Catalunya, sense perjudi de l'autonomia que tinguen.

Article 200. *Projecció internacional de les organitzacions de Catalunya.*

La Generalitat ha de promoure la projecció internacional de les organitzacions socials, culturals i esportives de Catalunya i, si escau, la seua afiliació a les entitats afins

d'àmbit internacional, en el marc del compliment dels seus objectius.

TÍTOL VI

Les finances de la Generalitat

CAPÍTOL I

Les finances de la Generalitat

Article 201. *Principis.*

1. Les relacions d'àmbit tributari i financer entre l'Estat i la Generalitat són regulades per la Constitució, el present Estatut i la Llei Orgànica prevista en l'apartat tercer de l'article 157 de la Constitució.

2. El finançament de la Generalitat es regix pels principis d'autonomia financera, coordinació, solidaritat i transparència en les relacions fiscals i financeres entre les Administracions públiques, així com pels principis de suficiència de recursos, responsabilitat fiscal, equitat i lleialtat institucional entre les mencionades Administracions.

3. El desenvolupament del present títol correspon a la Comissió Mixta d'Àfers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat.

4. D'acord amb l'article 138.2 de la Constitució, el finançament de la Generalitat no ha d'implicar efectes discriminatoris per a Catalunya respecte de les restants comunitats autònomes. Este principi ha de respectar plenament els criteris de solidaritat enunciats en l'article 206 d'este Estatut.

Article 202. *Els recursos de la Generalitat.*

1. La Generalitat disposa d'unes finances autònomes i dels recursos financers suficients per a fer front a l'adequat exercici del seu autogovern.

2. La Generalitat disposa de plena autonomia de despesa per a poder aplicar lliurement els seus recursos d'acord amb les directrius polítiques i socials determinades per les seues institucions d'autogovern.

3. Els recursos de les finances de la Generalitat estan constituïts per:

a) Els rendiments dels seus impostos, taxes, contribucions especials i la resta de tributs propis.

b) El rendiment dels tributs estatals cedits, d'acord amb el que disposa l'article 201 del present Estatut

c) Els recàrrecs sobre els tributs estatals.

d) Els ingressos procedents del Fons de compensació interterritorial i d'altres assignacions establides per la Constitució, si escau.

e) Altres transferències i assignacions a càrrec dels pressupostos generals de l'Estat.

f) Els ingressos per la percepció dels seus preus públics.

g) Els rendiments del patrimoni de la Generalitat.

h) Els ingressos de dret privat.

i) El producte d'emissió de deute i de les operacions de crèdit.

j) Els ingressos procedents de multes i sancions en l'àmbit de les seues competències.

k) Els recursos procedents de la Unió Europea i de programes comunitaris.

l) Qualsevol altre recurs que puga establir-se en virtut del que disposa el present Estatut i la Constitució.

Article 203. Competències financeres.

1. La Generalitat té capacitat per a determinar el volum i la composició dels seus ingressos en l'àmbit de les seues competències financeres, així com per a fixar l'afectació dels seus recursos a les finalitats de despesa que decidisca lliurement.

2. La Generalitat participa en el rendiment dels tributs estatals cedits a Catalunya. A este efecte, estos tributs tenen la consideració següent:

a) Tributs cedits totalment, que són aquells que correspon a la Generalitat la totalitat dels rendiments i capacitat normativa;

b) Tributs cedits parcialment, que són aquells en què correspon a la Generalitat una part dels rendiments i, si és el cas, capacitat normativa.

3. En el marc de les competències de l'Estat i de la Unió Europea, l'exercici de la capacitat normativa a què es referix l'apartat 2 inclou la participació en la fixació del tipus impositiu, les exempcions, les reduccions i les bonificacions sobre la base imposable i les deduccions sobre la quota.

4. Corresponen a la Generalitat la gestió, recaptació, liquidació i inspecció dels tributs estatals cedits totalment i les dites funcions, en la mesura que s'atribuïsquen, respecte als cedits parcialment, d'acord amb el que estableix l'article 204.

5. La Generalitat té competència per a establir, per mitjà d'una llei del Parlament, els seus tributs propis, sobre els quals té capacitat normativa.

6. L'exercici de la capacitat normativa en l'àmbit tributari, per part de la Generalitat, es basa en els principis d'equitat i eficiència. En la seua actuació tributària, la Generalitat promou la cohesió i el benestar social, el progrés econòmic i la sostenibilitat mediambiental.

Article 204. L'Agència Tributària de Catalunya.

1. La gestió, recaptació, liquidació i inspecció de tots els tributs propis de la Generalitat de Catalunya, així com, per delegació de l'Estat, dels tributs estatals cedits totalment a la Generalitat, correspon a l'Agència Tributària de Catalunya.

2. La gestió, recaptació, liquidació i inspecció dels altres impostos de l'Estat recaptats a Catalunya correspondrà a l'Administració Tributària de l'Estat, sense perjudici de la delegació que la Generalitat en pugua rebre, i de la col·laboració que pugua establir-se especialment quan així ho exigisca la naturalesa del tribut.

Per a desenvolupar el que preveu el paràgraf anterior, es constituirà, en el termini de dos anys, un consorci o ens equivalent en què participaran de forma paritària l'Agència Estatal d'Administració Tributària i l'Agència Tributària de Catalunya. El Consorci podrà transformar-se en l'Administració Tributària a Catalunya.

3. Les dos administracions tributàries establiran els mecanismes necessaris que permeten la presentació i recepció en les seues respectives oficines, de declaracions i la resta de documentació amb transcendència tributària que hagen de produir efectes davant de l'altra Administració, cosa que facilitarà el compliment de les obligacions tributàries dels contribuents.

La Generalitat participarà, en la forma que es determine, en els ens o organismes tributaris de l'Estat responsables de la gestió, recaptació, liquidació i inspecció dels tributs estatals cedits parcialment.

4. L'Agència Tributària de Catalunya ha de crear-se per llei del Parlament i disposa de plena capacitat i atribucions per a l'organització i l'exercici de les funcions a què es referix l'apartat 1.

5. L'Agència Tributària de Catalunya pot exercir per delegació dels municipis les funcions de gestió tributària en relació als tributs locals.

Article 205. Òrgans economicoadministratius.

La Generalitat ha d'assumir, per mitjà dels seus propis òrgans economicoadministratius, la revisió per la via administrativa de les reclamacions que els contribuents puguen interposar contra els actes de gestió tributària dictats per l'Agència Tributària de Catalunya.

Tot això, sense perjudici de les competències en matèria d'unificació de criteri que corresponen a l'Administració General de l'Estat.

A estos efectes, la Generalitat i l'Administració General de l'Estat podran, així mateix, acordar els mecanismes de cooperació que siguen necessaris per a l'adequat exercici de les funcions de revisió en via economicoadministrativa.

Article 206. Participació en el rendiment dels tributs estatals i mecanismes d'anivellament i solidaritat.

1. El nivell de recursos financers de què dispose la Generalitat per a finançar els seus servicis i competències es basarà en criteris de necessitats de despesa i tenint en compte la seua capacitat fiscal, entre altres criteris. A estos efectes, els recursos de la Generalitat, entre altres, seran els derivats dels seus ingressos tributaris, ajustats a l'alça o a la baixa en funció de la seua participació en els mecanismes d'anivellament i solidaritat.

2. La Generalitat participarà en el rendiment dels tributs estatals cedits. El percentatge de participació s'establirà tenint en compte els seus servicis i competències.

3. Els recursos financers de què dispose la Generalitat podran ajustar-se perquè el sistema estatal de finançament dispose de recursos suficients per a garantir l'anivellament i la solidaritat a les altres comunitats autònomes, a fi que els servicis d'educació, sanitat i altres servicis socials essencials de l'Estat del benestar prestats pels diferents governs autònoms puguen aconseguir nivells semblants en el conjunt de l'Estat, sempre que duguen a terme un esforç fiscal també semblant. De la mateixa manera i si escau, la Generalitat rebrà recursos dels mecanismes d'anivellament i solidaritat. Els esmentats nivells seran fixats per l'Estat.

4. La determinació dels mecanismes d'anivellament i solidaritat es realitzarà d'acord amb el principi de transparència i el seu resultat s'avaluarà quinquennalment.

5. L'Estat garantirà que l'aplicació dels mecanismes d'anivellament no altere en cap cas la posició de Catalunya en l'ordenament de rendes «per capita» entre les comunitats autònomes abans de l'anivellament.

6. Cal de tindre en compte, com a variable bàsica per a determinar les necessitats despesa a què es referix l'apartat 1, la població, rectificada pels costos diferencials i per variables demogràfiques, en particular, per un factor de correcció que serà en funció del percentatge de població immigrant. Així mateix, cal tindre en compte la densitat de població, la dimensió dels nuclis urbans i la població en situació d'exclusió social.

Article 207. El tractament fiscal.

La Generalitat gaudix del tractament fiscal que les lleis estableixen per a l'Estat en els impostos estatals.

Article 208. Actualització del finançament.

1. L'Estat i la Generalitat procediran a l'actualització quinquennal del sistema de finançament, tenint en compte l'evolució del conjunt de recursos públics dispo-

nibles i de les necessitats despesa de les diferents Administracions.

Esta actualització haurà d'efectuar-se sense perjudi del seguiment i, eventualment, posada al dia de les variables bàsiques utilitzades per a la determinació dels recursos proporcionats pel sistema de finançament.

2. L'actualització a què fa referència l'apartat 1 haurà de ser aprovada per la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat.

Article 209. *Lleialtat institucional.*

1. D'acord amb el principi de lleialtat institucional, es valorarà l'impacte financer, positiu o negatiu, que les disposicions generals aprovades per l'Estat tinguen sobre la Generalitat o les aprovades per la Generalitat tinguen sobre l'Estat, en un període de temps determinat, en forma d'una variació de les necessitats despesa o de la capacitat fiscal, amb la finalitat d'establir els mecanismes d'ajust necessaris.

2. Ambdós Administracions es facilitaran mútuament l'accés a la informació estadística i de gestió necessària per al millor exercici de les seues competències respectives, en un marc de cooperació i transparència.

Article 210. *La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat.*

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat és l'òrgan bilateral de relació entre l'Administració de l'Estat i la Generalitat en l'àmbit del finançament autonòmic. Li corresponen la concreció, l'aplicació, l'actualització i el seguiment del sistema de finançament, així com la canalització del conjunt de relacions fiscals i financeres de la Generalitat i l'Estat. Està integrada per un nombre igual de representants de l'Estat i de la Generalitat. La presidència d'esta Comissió Mixta és exercida de forma rotatòria entre les dos parts en torns d'un any.

La Comissió adopta el seu reglament intern i de funcionament per acord entre les dos delegacions. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat exercix les seues funcions sense perjudi dels acords subscrits pel Govern de Catalunya en esta matèria en institucions i organismes de caràcter multilateral.

2. Correspon a la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat:

a) Acordar l'abast i condicions de la cessió de tributs de titularitat estatal i, especialment, els percentatges de participació en el rendiment dels tributs estatals cedits parcialment, a què fa referència l'article 206, així com la seua revisió quinquennal.

b) Acordar la contribució a la solidaritat i als mecanismes d'anivellament prevista en l'article 206.

c) Establir els mecanismes de col·laboració entre l'Administració tributària de Catalunya i l'Administració tributària de l'Estat a què es referix l'article 204 així com els criteris de coordinació i d'harmonització fiscal d'acord amb les característiques o la naturalesa dels tributs cedits.

d) Negociar el percentatge de participació de Catalunya en la distribució territorial dels fons estructurals europeus.

e) Aplicar els mecanismes d'actualització establits per l'article 208.

f) Acordar la valoració dels traspessos de servicis de l'Estat a la Generalitat.

g) Establir els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració de l'Estat que siguen necessaris per a l'adequat exercici de les funcions de revisió en via economicoadministrativa a què es referix l'article 205.

h) Acordar els mecanismes de col·laboració entre la Generalitat i l'Administració General de l'Estat per a l'exercici de les funcions en matèria cadastral a què es referix l'article 221.

3. D'acord amb el que estableix l'article 209, la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat proposarà les mesures de cooperació necessàries per a garantir l'equilibri del sistema de finançament que estableix el present títol quan pugua veure's alterat per decisions legislatives estatals o de la Unió Europea.

4. La part catalana de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat ret comptes al Parlament sobre el compliment dels preceptes del capítol present.

CAPÍTOL II

El pressupost de la Generalitat

Article 211. *Competències de la Generalitat.*

La Generalitat té competència exclusiva per a ordenar i regular la seua hisenda.

Article 212. *El pressupost de la Generalitat.*

El pressupost de la Generalitat té caràcter anual, és únic i inclou totes les despeses i tots els ingressos de la Generalitat, així com els dels organismes, institucions i empreses que en depenen. Correspon al Govern elaborar i executar el pressupost, i al Parlament, examinar-lo, esmenar-lo, aprovar-lo i controlar-lo. La llei de pressupostos no pot crear tributs, però pot modificar-los si una llei tributària substantiva així ho estableix.

Article 213. *Recurs a l'endeutament.*

1. La Generalitat pot recórrer a l'endeutament i emetre deute públic per a finançar despeses d'inversió dins dels límits que la mateixa Generalitat determine i respectant els principis generals i la normativa estatal.

2. Els títols emesos tenen amb caràcter general la consideració de fons públics i gaudixen dels mateixos beneficis i condicions que els que emet l'Estat.

Article 214. *Estabilitat pressupostària.*

Correspon a la Generalitat l'establiment dels límits i les condicions per a assolir els objectius d'estabilitat pressupostària dins dels principis i la normativa estatal i de la Unió Europea.

Article 215. *El patrimoni de la Generalitat.*

1. El patrimoni de la Generalitat està integrat pels béns i drets de què és titular i pels que adquirisca per qualsevol títol jurídic.

2. Una llei del Parlament ha de regular l'administració, defensa i conservació del patrimoni de la Generalitat.

Article 216. *Empreses públiques.*

La Generalitat pot constituir empreses públiques per a complir les funcions que són de la seua competència, d'acord amb el que estableixen les lleis del Parlament.

CAPÍTOL III

Les finances dels governs locals**Article 217. Principis rectors.**

Les finances locals es regixen pels principis de suficiència de recursos, equitat, autonomia i responsabilitat fiscal. La Generalitat vetla pel compliment d'estos principis.

Article 218. Autonomia i competències financeres.

1. Els governs locals tenen autonomia pressupostària i de despesa en l'aplicació dels seus recursos, incloses les participacions que perceben a càrrec dels pressupostos d'altres Administracions públiques, dels quals poden disposar lliurement en l'exercici de les seues competències.

2. La Generalitat té competència, en el marc establert per la Constitució i la normativa de l'Estat, en matèria de finançament local. Esta competència pot incloure la capacitat legislativa per a establir i regular els tributs propis dels governs locals i inclou la capacitat per a fixar els criteris de distribució de les participacions a càrrec del pressupost de la Generalitat.

3. Els governs locals tenen capacitat per a regular les seues pròpies finances en el marc de les lleis. Esta capacitat inclou la potestat de fixar la quota o el tipus dels tributs locals, així com les bonificacions i les exempcions, dins dels límits establerts per les lleis.

4. Correspon als governs locals, en el marc establert per la normativa reguladora del sistema tributari local, la competència per a gestionar, recaptar i inspeccionar els seus tributs, sense perjudici que puguen delegar-la a la Generalitat i que puguen participar en l'Agència Tributària de Catalunya.

5. Correspon a la Generalitat l'exercici de la tutela financera sobre els governs locals, respectant l'autonomia que els reconeix la Constitució.

Article 219. Suficiència de recursos.

1. La Generalitat ha d'establir un fons de cooperació local destinat als governs locals. El fons, de caràcter incondicionat, ha de dotar-se a partir de tots els ingressos tributaris de la Generalitat i ha de regular-se per mitjà d'una llei del Parlament.

Adicionalment, la Generalitat pot establir programes de col·laboració financera específica per a matèries concretes.

2. Els ingressos dels governs locals consistents en participacions en tributs i en subvencions incondicionades estatals són percebuts per mitjà de la Generalitat, que els ha de distribuir d'acord amb el que disposa la Llei de finances locals de Catalunya, l'aprovació de la qual requerirà una majoria de tres quints, i respectant els criteris establerts per la legislació de l'Estat en la matèria. En el cas de les subvencions incondicionades, estos criteris han de permetre que el Parlament pugui incidir en la distribució dels recursos a fi d'atendre la singularitat del sistema institucional de Catalunya a què es referix l'article 5 d'este Estatut.

3. Es garantixen als governs locals els recursos suficients per a fer front a la prestació dels servicis la titularitat o la gestió dels quals se'ls traspasse o delegue. Tota nova atribució de competències ha d'anar acompanyada de l'assignació dels recursos suplementaris necessaris per a finançar-les correctament, de manera que es tinga en compte el finançament del cost total i efectiu dels servicis traspasats. El compliment d'este principi és una condició necessària perquè entre en vigor la transferència

o delegació de la competència. A este efecte, poden establir-se diverses formes de finançament, inclosa la participació en els recursos de la hisenda de la Generalitat o, si escau, de l'Estat.

4. La distribució de recursos procedents de subvencions incondicionades o de participacions genèriques en impostos ha de dur-se a terme tenint en compte la capacitat fiscal i les necessitats de despesa dels governs locals i garantint en tot cas la seua suficiència.

5. La distribució dels recursos entre els governs locals no pot comportar en cap cas una minoració dels recursos obtinguts per cada un d'estos, segons els criteris utilitzats en l'exercici anterior a l'entrada en vigor dels preceptes del present Estatut.

Article 220. Llei de finances locals.

1. El Parlament ha d'aprovar la seua pròpia llei de finances locals per a desplegar els principis i disposicions establerts pel present capítol.

2. Les facultats en matèria d'hisendes locals que el present capítol atribuïx a la Generalitat han d'exercir-se amb respecte a l'autonomia local i oït el Consell de Governos Locals, establert per l'article 85.

Article 221. El cadastre.

L'Administració General de l'Estat i la Generalitat establiran les vies de col·laboració necessàries per a assegurar la participació de la Generalitat en les decisions i l'intercanvi d'informació que siguen necessaris per a l'exercici de les seues competències.

Així mateix, s'establiran formes de gestió consorciada del Cadastre entre l'Estat, la Generalitat i els municipis, d'acord amb el que disposa la normativa de l'Estat i de tal manera que es garantisca la plena disponibilitat de les bases de dades per a totes les Administracions i la unitat de la informació.

TÍTOL VII

De la reforma de l'Estatut**Article 222. La reforma dels títols que no afecten les relacions amb l'Estat.**

1. La reforma dels títols I i II de l'Estatut ha d'ajustar-se als procediments següents:

a) La iniciativa de la reforma correspon al Parlament de Catalunya, a proposta d'una quinta part dels seus diputats, i al Govern de la Generalitat. Els ajuntaments de Catalunya poden proposar al Parlament l'exercici de la iniciativa de reforma si així ho sol·licita un mínim del 20 per cent dels plens municipals, que representen un mínim del 20 per cent de la població.

També poden proposar-la 300.000 firmes acreditades dels ciutadans de Catalunya amb dret de vot.

El Parlament ha de regular estos dos procediments per a proposar l'exercici de la iniciativa de la reforma.

b) L'aprovació de la reforma requerix el vot favorable de les dos terceres parts dels membres del Parlament, la remissió i la consulta a les Corts Generals, la ratificació de les Corts per mitjà d'una llei orgànica i el referèndum positiu dels electors de Catalunya.

c) Si en el termini de trenta dies, a partir de la recepció de la consulta establida en la lletra b les Corts Generals es declaren afectades per la reforma, esta ha de seguir el procediment establert en l'article 223.

d) Una vegada ratificada la reforma per les Corts Generals, la Generalitat ha de sotmetre-la a referèndum.

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament o pel cos electoral, no pot ser sotmesa novament a debat i votació del Parlament fins que haja transcorregut un any.

Article 223. La reforma de la resta dels títols.

1. La reforma dels títols de l'Estatut no inclosos en l'article 222 ha d'ajustar-se al procediment següent:

a) La iniciativa de reforma correspon al Parlament, al Govern de la Generalitat i a les Corts Generals. Els Ajuntaments i els titulars del dret de vot al Parlament poden proposar al Parlament que exercisca la iniciativa de reforma en els termes establits per l'article 222.1.a).

b) L'aprovació de la reforma requereix el vot favorable de les dos terceres parts dels membres del Parlament, l'aprovació de les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica i, finalment, el referèndum positiu dels electors.

c) Una vegada aprovada la proposta de reforma de l'Estatut, el Parlament ha d'enviar-la al Congrés dels Diputats.

d) La proposta de reforma pot ser sotmesa a un vot de ratificació del Congrés i del Senat d'acord amb el procediment que estableixen els reglaments parlamentaris respectius. El Parlament ha de nomenar una delegació per a presentar la proposta de reforma de l'Estatut davant del Congrés i el Senat. Si les Corts Generals ratifiquen la proposta de reforma de l'Estatut, es considera aprovada la llei orgànica corresponent.

e) Si no s'aplica el procediment establert en la lletra d), ha de constituir-se una comissió mixta paritària, formada per membres de la comissió competent del Congrés dels Diputats i una delegació del Parlament amb representació proporcional dels grups parlamentaris, per a formular, de comú acord i pel procediment que estableix el Reglament del Congrés dels Diputats, una proposta conjunta en el termini de dos mesos.

f) La tramitació de la proposta de reforma de l'Estatut en el Senat ha de seguir un procediment anàleg a l'establert per la lletra e en els termes del Reglament del Senat. En este cas, la delegació del Parlament, amb les corresponents adaptacions, ha de constituir, conjuntament amb membres de la Comissió competent del Senat, una Comissió mixta paritària per a formular de comú acord una proposta conjunta.

g) Si la Comissió mixta paritària no aconsegueix formular una proposta conjunta, la proposta de reforma de l'Estatut ha de tramitar-se d'acord amb el procediment ordinari establert pels respectius reglaments parlamentaris.

h) El Parlament, per la majoria absoluta dels seus membres, pot retirar les propostes de reforma que haja aprovat en qualsevol moment de la tramitació en les Corts Generals abans que siguin aprovades de forma definitiva. La retirada de la proposta de reforma no comporta en cap cas l'aplicació del que estableix l'apartat 2.

i) L'aprovació de la reforma per les Corts Generals per mitjà d'una llei orgànica inclourà l'autorització de l'Estat perquè la Generalitat convoque en el termini màxim de sis mesos el referèndum a què es referix la lletra b).

2. Si la proposta de reforma no és aprovada pel Parlament, per les Corts Generals o pel cos electoral, no pot ser sotmesa novament a debat i votació del Parlament fins que haja transcorregut un any.

Disposició addicional primera. Designació de senadors.

1. Correspon al Parlament designar els senadors que representen la Generalitat en el Senat, en els termes que estableix una llei aprovada per la majoria absoluta del Ple del Parlament en una votació final sobre el conjunt del

text. La designació ha de realitzar-se amb una convocatòria específica i en proporció al nombre de Diputats de cada grup parlamentari.

2. El Parlament, per mitjà d'una llei aprovada en una votació final sobre el conjunt del text per majoria absoluta, ha d'adequar les normes relatives a l'elecció dels senadors a la reforma constitucional del Senat, en allò que hi corresponga.

Disposició addicional segona. Acords amb el Govern de l'Estat.

Si l'Estatut estableix que la posició del Govern de la Generalitat és determinant per a conformar un acord amb el Govern de l'Estat i este no l'acull, el Govern de l'Estat ha de motivar-ho davant de la Comissió bilateral Generalitat-Estat.

Disposició addicional tercera. Inversions en infraestructures.

1. La inversió de l'Estat a Catalunya en infraestructures, exclòs el Fons de Compensació Interterritorial, s'equipararà a la participació relativa del producte interior brut de Catalunya en relació amb el producte interior brut de l'Estat per a un període de set anys. Les dites inversions podran també utilitzar-se per a l'alliberament de peatges o construcció d'autovies alternatives.

2. Amb esta finalitat es constituirà una comissió, integrada per les Administracions estatal, autonòmica i local.

Disposició addicional quarta. Capacitat de finançament.

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat realitzarà els informes necessaris per a avaluar el compliment del que disposa l'article 201.4.

2. Els mecanismes que eventualment hagen d'establir-se per a complir el que disposa l'article 201.4 podran aplicar-se gradualment fins a aconseguir el seu objectiu.

Disposició addicional cinquena. Revisió del règim especial d'Aran.

A partir de l'entrada en vigor del present Estatut, en el termini de quatre anys ha de revisar-se i modificar-se el règim especial de l'Aran per a adaptar-lo, en tot el que calga, al que estableix el present Estatut.

Disposició addicional sexta. Administració ordinària.

La Generalitat serà Administració ordinària de l'Estat a Catalunya en la mesura que li siguin transferides, per mitjà dels instruments que corresponga, les funcions executives que exercix l'Administració de l'Estat a través dels seus òrgans territorials a Catalunya.

Disposició addicional setètima. Relació de tributs cedits.

A l'efecte del que estableix l'article 203.2, en el moment de l'entrada en vigor del present Estatut, els tributs estatals cedits tindran la consideració següent:

a) Tributs estatals cedits totalment:

Impost sobre Successions i Donacions.

Impost sobre el Patrimoni.

Impost sobre Transmissions Patrimonials i Actes Jurídics Documentats.

Tributs sobre Jocs d'Atzar.

Impost sobre les Vendes Detallistes de Determinats Hidrocarburs.

Impost sobre Determinats Mitjans de Transport.
Impost sobre l'Electricitat.

b) Tributs estatals cedits parcialment:

Impost sobre la Renda de les Persones Físiques.
Impost sobre el Valor Afegit.
Impost sobre Hidrocarburs.
Impost sobre les Labors del Tabac.
Impost sobre l'Alcohol i Begudes Derivades.
Impost sobre la Cervesa.
Impost sobre el Vi i Begudes Fermentades.
Impost sobre els Productes Intermedis.

El contingut d'esta disposició es podrà modificar mitjançant un acord del Govern de l'Estat amb el de la Generalitat, que serà tramitada com a Projecte de Llei pel primer. A estos efectes, la modificació de la present disposició no es considerarà modificació de l'Estatut.

L'abast i les condicions de la cessió s'establiran per la Comissió Mixta a què es referix l'article 210 que, en tot cas, el referirà a rendiments a Catalunya. El Govern tramitarà l'Acord de la Comissió com a Projecte de Llei.

Disposició addicional octava. *Cessió de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques.*

El primer Projecte de Llei de cessió d'impostos que s'aprove a partir de l'entrada en vigor de l'Estatut continuarà, en aplicació de la disposició anterior, un percentatge de cessió de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques del 50 per 100.

Es considera produït en el territori de la Comunitat Autònoma de Catalunya el rendiment cedit de l'Impost sobre la Renda de les Persones Físiques que corresponga a aquells subjectes passius que hi tinguen la seua residència habitual.

Igualment, es proposarà augmentar les competències normatives de la Comunitat en el dit Impost.

Disposició addicional novena. *Cessió de l'Impost sobre Hidrocarburs, de l'Impost sobre les Labors del Tabac, de l'Impost sobre l'Alcohol i Begudes Derivades, de l'Impost sobre la Cervesa, de l'Impost sobre el Vi i Begudes Fermentades i de l'Impost sobre Productes Intermedis.*

El primer Projecte de Llei de cessió d'impostos que s'aprove a partir de l'entrada en vigor del present Estatut continuarà, en aplicació de la Disposició Addicional Sèptima, un percentatge de cessió del 58 per cent del rendiment dels impostos següents: Impost sobre Hidrocarburs, Impost sobre les Labors del Tabac, de l'Impost sobre l'Alcohol i Begudes Derivades, Impost sobre la Cervesa, Impost sobre el Vi i Begudes Fermentades i Impost sobre Productes Intermedis. L'atribució a la Comunitat Autònoma de Catalunya es determina en funció dels índexs que en cada cas corresponen.

Disposició addicional deu. *Cessió de l'Impost sobre el Valor Afegit.*

El primer Projecte de Llei de cessió d'impostos que s'aprove a partir de l'entrada en vigor del present Estatut continuarà, en aplicació de la Disposició Addicional Sèptima, un percentatge de cessió del 50 per cent del rendiment de l'Impost sobre el Valor Afegit. L'atribució a la Comunitat Autònoma de Catalunya es determina en funció del consum en el territori de la dita Comunitat.

Disposició addicional onze. *Capacitat normativa.*

En el marc de les competències i de la normativa de la Unió Europea, l'Administració General de l'Estat cedirà competències normatives en l'Impost sobre el Valor Afegit en les operacions efectuades en fase detallista, els destinataris de les quals no tinguen la condició d'empresaris o professionals i en la tributació en la fase detallista dels productes gravats pels Impostos Especials de Fabricació.

Disposició addicional dotze. *Interpretació harmònica.*

Les normes de la Llei Orgànica prevista en l'apartat tercer de l'article 157 de la Constitució i les normes contingudes en el present Estatut han d'interpretar-se harmònicament.

Disposició addicional tretze. *Fons propis i comuns amb altres territoris.*

Els fons propis de Catalunya situats en l'Arxiu de la Corona d'Aragó i en l'Arxiu Reial de Barcelona s'integren en el sistema d'arxius de Catalunya. Per a la gestió eficaç de la resta de fons comuns amb altres territoris de la Corona d'Aragó, la Generalitat ha de col·laborar amb el Patronat de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, amb les altres comunitats autònomes que tenen fons compartits en el mateix i amb l'Estat a través dels mecanismes que s'establisquen de mutu acord.

Disposició addicional catorze. *Jocs i apostes.*

El que preveu l'article 141.2 no serà aplicable a la modificació de les modalitats dels jocs i apostes atribuïts, per a fins socials, a les organitzacions d'àmbit estatal, caràcter social i sense finalitat de lucre, d'acord amb el que disposa la normativa aplicable a les dites organitzacions.

Disposició addicional quinze. *Transparència.*

L'Estat, en compliment del principi de transparència, publicarà la liquidació provincial dels diversos programes de despesa pública a Catalunya.

Disposició transitòria primera. *Adaptació de les lleis i les normes amb rang de llei.*

1. Les lleis del Parlament i les normes amb rang de llei del Govern vigents en el moment de l'entrada en vigor del present Estatut que eventualment puguen ser incompatibles amb els drets reconeguts pel títol I mantenen la seua vigència per un termini màxim de dos anys, en el qual han de ser adaptades a la regulació establida pel present Estatut.

2. Els Grups Parlamentaris, els membres del Parlament, el Govern i el Síndic de Greuges, en el termini establert per l'apartat 1, poden sol·licitar dictamen al Consell de Garanties Estatutàries, en els termes establerts per llei, sobre la compatibilitat amb l'Estatut de les lleis del Parlament o de les normes amb rang de llei dictades pel Govern abans de la seua entrada en vigor. El dictamen no té valor vinculant i pot fer recomanacions al Parlament o al Govern per a modificar o derogar les normes que considere incompatibles.

Disposició transitòria segona. *Vigència de disposicions transitòries anteriors.*

Les disposicions transitòries tercera, quarta i sexta de la Llei Orgànica 4/1979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Au-

tonomia de Catalunya, mantenen, en allò que corresponga, la vigència com a regulació transitòria.

Disposició derogatòria.

Queda derogada la Llei Orgànica 4/1979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Disposició final primera. *Aplicació dels preceptes del títol VI.*

1. La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat ha de concretar, en el termini de dos anys a partir de l'entrada en vigor del present Estatut, l'aplicació dels preceptes del títol VI.

2. Els preceptes del títol VI poden aplicar-se de forma gradual atenent la seua viabilitat financera. En tot cas, la dita aplicació ha de ser plenament efectiva en el termini de cinc anys a partir de l'entrada en vigor del present Estatut.

Disposició final segona. *L'Agència Tributària de Catalunya.*

L'Agència Tributària de Catalunya, a què fa referència l'article 204, ha de crear-se per llei del Parlament, en el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor del present Estatut.

Les funcions que, en aplicació d'este Estatut, corresponguen a l'Agència Tributària de Catalunya seran exercides, fins a la data de constitució d'esta, pels òrgans que l'havien exercit fins llavors.

Disposició final tercera. *Termini de creació de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat.*

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat, que estableix l'article 210, ha de crear-se en el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor del present Estatut. Fins que no es constituïssa, la Comissió Mixta de Valoracions Estat-Generalitat n'assumix les competències. La constitució de la Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat comporta la immediata extinció de la Comissió Mixta de Valoracions Estat-Generalitat.

Disposició final quarta. *Relació d'entitats econòmiques i financeres.*

La Comissió Mixta d'Afers Econòmics i Fiscals Estat-Generalitat, en el termini de sis mesos des de l'entrada en vigor del present Estatut, ha de determinar la relació de les entitats a què es referix l'article 182.

Per tant,

Mane a tots els espanyols, particulars i autoritats que complisquen esta llei orgànica i que la facen complir.

Madrid, 19 de juliol de 2006.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,

JOSÉ LUIS RODRÍGUEZ ZAPATERO

13554 *LLEI 29/2006, de 26 de juliol, de garanties i ús racional dels medicaments i productes sanitaris. («BOE» 178, de 27-7-2006.)*

JUAN CARLOS I

REI D'ESPANYA

A tots els qui vegem i entenguen esta llei.

Sapieu: Que les Corts Generals han aprovat la llei següent i jo la sancione.

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

I

La Llei 25/1990, de 20 de desembre, del Medicament pretenia, segons s'assenyala en la seua exposició de motius, dotar la societat espanyola d'un instrument institucional que li permetera esperar confiadament que els problemes relatius als medicaments foren abordats per tots els agents socials que es veren involucrats en el seu maneig (indústria farmacèutica, professionals sanitaris, poders públics i els mateixos ciutadans) en la perspectiva del perfeccionament de l'atenció a la salut. Els quinze anys transcorreguts des de l'aprovació de l'esmentada Llei permeten afirmar que s'ha aconseguit en gran part l'objectiu pretés i s'ha consagrat la prestació farmacèutica com una prestació universal.

La prestació farmacèutica comprén els medicaments i productes sanitaris i el conjunt d'actuacions encaminades al fet que els pacients els reben i utilitzen de forma adequada a les seues necessitats clíniques, en les dosis precises segons els seus requeriments individuals, durant el període de temps adequat, amb la informació per al seu ús correcte i al menor cost possible.

És necessari fer una valoració positiva del que són i representen els medicaments i els productes sanitaris per al Sistema Nacional de Salut, per la qual cosa la política farmacèutica desenvolupada durant este període s'ha orientat en la direcció d'assegurar la seua disponibilitat per a cobrir les necessitats dels pacients. Al llarg d'estos anys s'ha completat la descentralització sanitària prevista en la Llei General de Sanitat de 1986 i així, des de començaments de l'any 2002, totes les comunitats autònomes han assumit les funcions que exercia i els servicis que prestava l'Institut Nacional de Salut, la qual cosa suposa una descentralització completa de l'assistència sanitària del Sistema Nacional de Salut, incloent-hi la de la prestació farmacèutica.

En els últims anys el paper dels professionals del sector ha sigut fonamental en estos èxits. El metge és una figura central en les estratègies d'impuls de la qualitat en la prestació farmacèutica atés el paper que se li atribueix en l'atenció de la salut del pacient i, per tant, en la prevenció i el diagnòstic de la malaltia, així com en la prescripció, si és el cas, de tractament amb medicaments. El treball que els farmacèutics i altres professionals sanitaris realitzen en els procediments d'atenció farmacèutica també té una importància essencial ja que assegura l'accessibilitat al medicament oferint, en coordinació amb el metge, consell sanitari, seguiment farmacoterapèutic i suport professional als pacients.

El desafiament actual és assegurar la qualitat de la prestació en tot el Sistema Nacional de Salut en un marc descentralitzat capaç d'impulsar l'ús racional dels medicaments i en el qual l'objectiu central siga que tots els ciutadans continuen tenint accés al medicament que necessiten, quan i on ho necessiten, en condicions d'efectivitat i seguretat.

II

Durant estos anys, la modificació de la configuració jurídica i la composició de les estructures de la Unió Europea, obligada pels nous reptes i necessitats emergents, ha afectat la regulació, entre altres, del sector farmacèutic, obligant el nostre país a revisar la normativa interna vigent. Per este motiu s'incorporen a través d'esta llei al nostre ordenament jurídic la Directiva 2004/27/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de març de 2004, que modifica la Directiva 2001/83/CE, per la qual s'estableix un codi comunitari sobre medicaments d'ús humà, i la Directiva 2004/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 31 de març de 2004, que modifica la Directiva 2001/82/CE per